SKY TRANSPORT SOLUTIONS
ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਕਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ
PHONE: 209-855-6938

ਹਫਤਾਵਾਰੀ
ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ
VOL - 9 ISSUE - 25
September 30, 2020
Postal Address
Desh Doaba
5101 Doe Hollow Pl., Antelope, CA-95843
www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

Golden State Truck Sales Inc.
ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਸਸਤੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ
Call : Dharminder Singh
Cell : 530-870-6600
Email: myfuturetruck@gmail.com

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੁੰਬਰ ਸੰਪਰਕ : 916-947-8920 ਫੈਕਸ : 916-238-1393 E-mail : deshdoaba@yahoo.com ਸੰਪਾਦਕ : ਤਰਸੇਮ ਜਲੰਧਰੀ

ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਧੀ ਮਨੀਸ਼ਾ (ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਂ) ਵਾਲਮੀਕਿ ਨਾਲ ਚਾਰ ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹੈਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਪੈਰ ਤੋੜੇ, ਲੱਤਾਂ ਤੋੜੀਆਂ, ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋੜੀ, ਜੀਭ ਵੱਢ ਦਿੱਤੀ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਧੀ ਹਸਪਤਾਲ਼ ਵਿਚ ਦਮ ਤੋੜ ਗਈ। ਅਦਾਰਾ 'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਇਸ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਹਰਕਤ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਡਿਬੇਟ ਤਿਖੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਚ ਖਤਮ ਹੋਈ

ਅਸੀਂ ਕੋਰੋਨਾ ਵੈਕਸੀਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਹਫਤੇ ਦੂਰ ਹਾਂ- ਟਰੰਪ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਝੂਠੇ ਹਨ - ਬਾਈਡਨ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪਦ ਲਈ ਡੋਨਾਡਲਡ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਈਡਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੱਜ ਬੁੱਧਵਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਡਿਬੇਟ ਹੋਈ। ਦੋਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਹਤ, ਨਿਆਂ, ਨਸਲੀ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਵਿਡ -19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ। ਡੋਨੇਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਬਾਈਡਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੰਦਾ ਤਾਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਇਸਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਲਈ ਟਰੰਪ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪਲੈਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਸੰਕਰਮਣਾਂ ਵਿੱਚ 70 ਲੱਖ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ

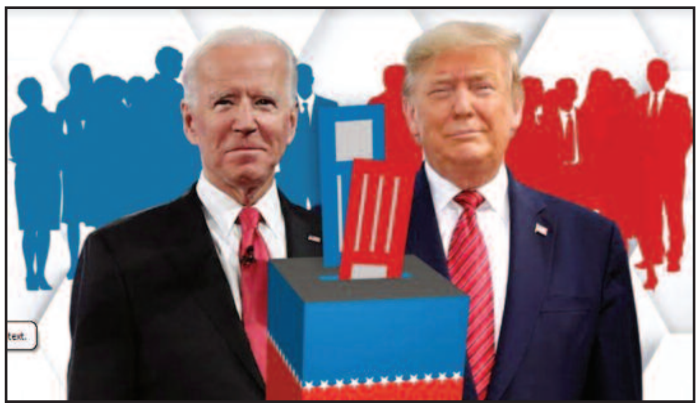

ਵਾਇਰਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਨਿਪਟਨੇ ਲਈ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅਲ਼ੋਚਨਾ ਕੀਤੀ, ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਨਿਪਟਨੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਨਿਪਟਨੇ ਲਈ ਮਾਸਕ, ਪੀਪੀਆਈ ਕਿੱਟ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ । ਅਸੀਂ ਕੋਰੋਨਾ ਵੈਕਸੀਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਹਫਤੇ ਦੂਰ ਹਾਂ । "ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਟਰੰਪ 'ਤੇ ਮਾਸਕ ਨਾ ਪਹਿਨਣੇ ਦਾ ਅਰੋਪ ਲਾਇਆ । "ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਚੁਟਕੀ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬਾਂਹ ਤੇ ਬਲੀਚ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਗਾ ਲਵੋ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਓ."

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 5 'ਤੇ)

ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੌਤ, ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰੋਸ

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮੁਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜਾ ਦੀ ਮੰਗ ਲੈ ਕੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕੈਂਡਲ ਮਾਰਚ ਦੀਆਂ ਝਲਕੀਆਂ

ਹਾਥਰਸ/ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਬਿਊਰੋ)– ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋਈ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਥਰਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ 19 ਸਾਲਾ ਦਲਿਤ ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਫ਼ਦਰਜੰਗ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। 14 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਦੀ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਤੇ ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਮਵਾਰ ਦਿੱਲੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਉਤੇ ਸੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਜੀਭ ਵੀ ਕੱਟੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਾਹਾਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ 'ਤੇ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਵੱਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਵੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਬਸਪਾ' ਆਗੂ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 4 'ਤੇ)

SANDHU IMMIGRATION CONSULTANT
ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਲਈ, ਪਾਸਪੋਰਟ, ਵੀਜਾ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਆਦਿ ਲਈ ਮਿਲੋ
Passports, Visas, Green Cards, Sponsorship, Immigration Forms , Citizenship, Spouse/Family Petitions, Study Visas
MANDEEP SANDHU
All Kinds of Immigration Forms/Petitions/Visa
WE OPEN 7-DAYS A WEEK
ਵੀਜ਼ਾ
3222 PENELOPE DR. STOCKTON, CA- 95212 (NEAR HWY 99 ON MORADA LANE)
Note: I am not an Immigration Attorney.
(209-373-3562) msandhu2014@gmail.com

Indian Grill
Indiangrillsanleandro.com
Pal343@ yahoo.com
510-878-2704, 510-332-1074 Mobile
We do Outdoor & Indoor Catering for all your Events
1600 Washington Ave. San Leandro.CA 94577
Open 7 days a week
Lunch Buffet : 11:00 AM - 2:30 PM
Fine Dining: 4.30 PM - 9"30 PM

GINNY WALIA
Law Offices. Inc
Ginny H. K. Walia
Experienced Jury Trial Lawyer
Featured as a legal analyst on Fox News, MSNBC and Kron 4
FAMILY LAW, CRIMINAL DEFENSE AND CIVIL LITIGATION
Tel: (408) 724-9200
Fax: (408) 724-9202
Toll Free: 1 (800) 379-9330
ginny@walialawfirm.com
www.walialawfirm.com

BAGGA JEWELERS
916-912-8842, 916-329-8772
SINCE 1996
jewelers.Bagga@gmail.com
ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ 22 ਅਤੇ 24 ਕੈਰੇਟ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਸਟੋਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੋਨਾ ਵੇਚਣ, ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਦਲੇ ਨਵਾਂ ਸੋਨੇ ਤੇ ਕੈਸ਼ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇੱਥੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਬਰਤਨ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਸਟੋਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
Sandeep Jony Bagga
6930 65TH STREET # 115 SACRAMENTO CA 95823

MAJESTIC HOMES
Office (925) 779-1234
Direct (925) 366-3618
Fax (905) 219-3918
DRE Licence- 00871752
RAMESH SUMAN Broker Realtor RCS-D TM
www.majestichomes.us ramesh@rameshsuman.com
P.O. Box 3434, Antioch, CA 94531-3434

SAROAY INVESTMENT REALTY
Ram Saroay
Broker/Realtor
Business License 031035
ramsaroay@hotmail.com
39039 Paseo Padre Parkway Suite # 205 Fremont, CA 94538
Office: (510) 742-8120, Cell; (510) 368-3983

Amrik Chand (CPA)
Phone : 510-490-8200
Fax : 510-490-8202
Email : achand@pacbell.net
Income Tax Preparation (Individual, Corporation & LLC)
Payroll Services & Bookkeeping Services
* We are in this business since 1989.
Your satisfaction is our goal.
* Please call us for Professional & reliable services at reasonable rates.
959 Corporate Way, Fremont, CA. 94539

INDIA BAZAAR
Jai Ram Gaught
Harjit Gaught (Happy)
INDIAN, PAKISTANI & FIJJIAN GROCERIES
WE ARE OPEN
7 DAYS A WEEK
9:00am to 8:30pm
RENT DVDS & BUY CLOTHES
ENJOY YOUR DAY WITH HOPES
WE ACCEPT FOOD STAMPS
CALL TO HAPPY
Cell: (209)-487-2127
Ph: (209) 478-0285
Fax: (209) 477-3206
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਏਅਰਲਾਈਨ ਟਿਕਟਾਂ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।
EVERY SATURDAY & SUNDAY SPECIAL DISCOUNT ON GROCERIES
1304-E HAMMER LANE, SUITE 12, STOCKTON CA, 95210
EMAIL: indiabazaar08@yahoo.com

INDIA MARKET
INDIA MARKET
SWEETS & SPICES
CHAAT PAPDI, SAMOSA, CHAAT, PANI PURI
DAHI VADA, BHEL PURI CHAAT
ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਸਟੋਰ
ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਗਰੋਸਰੀ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ
WE HAVE LARGEST COLLECTION FOR INDIAN FIJIAN & PAKISTANI GROCERY
MUSIC, FABRIC ARTIFICIAL JEWELRY, SWEETS, FRESH VEGETABLES & MORE..
ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ
ਬਰਿੰਦਰ ਬੈਂਗੜ
Super Eyebrow Threading Now Open
Eyebrow Threading & Henna Tattoo
7 times, Get 8th one free!
Inside India Market
SACRAMENTO
5203 EKLHORN BLVD SACRAMENTO CA 95842
916- 338-5511
WALK INS WELCOME
ROSEVILLE
1265 PLEASANT GROVE BLVD. # 100 ROSEVILLE, CA 95747
916- 786-7666
Cell : 916-798-8142
Email: IndiaMarketRoseville@gmail.com

Raja
SWEETS & CATERING
AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS
ITEMS SERVING
All Kinds of Sweets | Snacks
Chaat Stall | North Indian Cuisine
Fluda Kulfi Stall | On Site Tandoor
CATERING SERVICE
Wedding Ceremonies | Receptions
Birthday Parties | Corporate Events
Religious Gatherings
Picnics/Bar-B-Que
ADDITIONAL SERVICE
Warmers | Chaffing Dishes
China & Silverware
Linen Rental | Waiters
Bartenders
CONTACT US:
RAJA SWEETS & CATERING
WORK (510) 489-9100
CELL (510) 715-1619
Email: msbains@rajasweets.com
www.rajasweets.com
Find us on: facebook. rajasweetsandcatering
Follow us on Twitter rajasweets

Kash FABRICS
ਪੰਜਾਬੀ ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਨੰਬਰ ਵਨ ਸਟੋਰ
ਸਾਡੀ ਸਪੈਸ਼ਲਟੀ
ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ
ਲਹਿੰਗੇ ਤੇ ਸੂਟ ਅਤੇ ਨਾਲ
ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ ਮੈਚਿੰਗ ਜਿਊਲਰੀ
ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕੱਪੜਾ ਵਧੀਆ ਤੋਂ
ਵਧੀਆ ਸਾੜੀਆਂ ਤੇ
ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਸੂਟ, ਦਰਜਨਾਂ ਰੰਗਾਂ
ਵਿਚ ਪੱਗੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ।
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ, ਡਰਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਡੀਆਂ-ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਡੀਥ ਵੀਥ ਡੀਥ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਹੈ।
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਅਸੀਂ ਯੂਥ ਪੀਥ ਐਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
KASH FABRICS
ONE STOP SHOPPING CENTRE
29576 Mission Blvd Hayward. Ca 94544
www.kashfabrics.com
Tel: 510-538-1138

ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਐਚ-1 ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ- ਬਾਈਡੇਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਬਾਈਡੇਨ ਨੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ

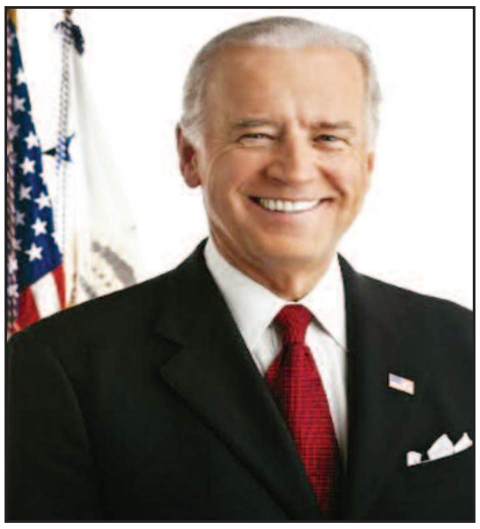

ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ -ਅਮਰੀਕਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਐਚ-1 ਬੀ ਵਰਕ ਵੀਜ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਵੀਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ 31 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਾਈਡੇਨ ਭਾਰਤੀ – ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਬਾਈਡੇਨ ਲਈ ਫੰਡ ਵੀ ਜੁਟਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ '' ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਮੈ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਨਾ ਕਿ ਬੁਰਾ। ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੱਟੜੀ ਉਪਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਾਂਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਵਧੀਆ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਣ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਜੋਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵਾਂਗਾ।'' ਉਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੁਖਾਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬੁਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 70% ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵੀ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਿਰਨੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਮਰਥ ਹਨ।

ਡੈਮੋਕਰੈਟਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਜੱਜ ਨਾਮਜ਼ਦ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਉਪਰ ਕੰਜਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪਕੜ ਮਜਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਸੰਘੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜੱਜ ਐਮੀ ਕੋਨੀ ਬੈਰਟ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਸਿਧਾਰ ਗਈ ਜੱਜ ਰੂਥ ਬੇਡਰ ਗਿਨਸਬਰਗ ਦੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਡੈਮੋਕਰੈਟਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਬਾਈਡੇਨ ਨੇ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਉਪਰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਰੋਜ ਗਾਰਡਨ ਵਿਖੇ 20 ਮਿੰਟ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੈਰਟ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਡੈਮੋਕਰੈਟਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਿਯੁੱਕਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈਣ। ਉਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਇਆਬ ਹੈ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ

ਬੈਰਟ ਨੇ ਗਿਨਸਬਰਗ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਈ ਰਾਹ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਮੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਹੌਸਲੇ ਤੇ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਾਂਗੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨ ਮੋਹਰੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਯੂਨਾਇਟਡ ਨੇਸ਼ਨ ਮੋਹਰੇ ਵੀ ਅਵਾਜ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਜਾਹਰਾ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅੱਜ 26 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਯੂਨਾਇਟਡ ਨੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਉ ਕਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆ ਮੋਹਰੇ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸੀ ਉਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਯੂਨਾਇਟਡ ਨੇਸ਼ਨ ਮੋਹਰੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਬਣਾਏ ਕਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆ ਮੋਹਰੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰ

ਰਹੀਆਂ ਸਨ । ਸਵੇਰੇ ਨਿਉਯਾਰਕ ਦੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ 2 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਟੇਸਟ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਕਾਲੇ ਕਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨ ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਵਾਰੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉੱਠੀ ਅਵਾਜ਼ ਹੁਣ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖ ਜਥੈਬੰਦੀਆ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਉਯਾਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਈਸਟ ਕੋਸਟ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੈਡਮ ਵੀੂੰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ।

SKY TRANSPORT SOLUTIONS

STRIVE FOR MORE

WE PROVIDE ALL TRUCKING RELATED PERMITS AND SERVICES

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ
ਸਕਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਾਲਿਊਸ਼ਨ
ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ

SPECIAL BIT INSPECTION AND DOT AUDIT COMPLIANCE:

ICC, DOT, IFTA, IRP Plates, PERMITS, NYP, KYU, OR, Canada Permit, CORPORATION AND LLC FILLING SERVICES, 2290, PTI, Trailer plates.

NOTORY PUBLIC SERVICES.
ON THE SPOT VIN VERIFICATION SERVICES.
DOT OUT OF SERVICES??
AUTHORIZED IRS E- FILE PROVIDER.
WE HAVE COMPLETE SOLUTIONS
FOR OUT OF SERVICE DOT.

SPECIAL DOT COMPLIANCE FOR SAFETY, AUDITS AND RECORD KEEPING.

PLEASE CONTACT US FOR MORE INFORMATION

PHONE: 209-855-6938, FAX: 209-762-6540

Email: skytransportsolution@gmail.com

Give us a chance to provide you best services

2680 N TRACY BLVD, SUITE 4, TRACY, CA 95376

ਕੈਨੇਡਾ ਇੰਡੀਆ ਫਾਊਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਹਰਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੰਗਰਾਂ ਲਈ 21000 ਡਾਲਰ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)— ਕੈਨੇਡਾ ਇੰਡੀਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ) ਵੱਲੋਂ ਹਰਮਦਿੰਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੰਗਰਾਂ ਲਈ 21000 ਡਾਲਰ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ 'ਫੌਰਨ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੋਧ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਤੀਸ਼ ਠੱਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ''ਅਸੀਂ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੱਧਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਆਈ.ਐਫ ਚਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਈ ਸੋਧ ਉਪਰੰਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣੇ।'' ਉਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਲੰਗਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਯੋਗਦਾਨ ਵਾਸਤੇ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟਰਾਂਟੋ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਜੋ ਕਿ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੋਢੀ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਾਗਸ਼ਾਲੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਮੈ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਹਰਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣਾ ਤੁੱਛ ਜਿਹਾ ਯੋਗਦਾਨ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਇਥੇ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2007 ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਆਈ ਐਫ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਗੋਲਡਨ ਇੰਡ-ੀਅਨ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਵਾਰਡ ਵਿਚ 50,000 ਡਾਲਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਵਰਗੀ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਏ ਪੀ ਜੇ ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ, ਸਨਅਤਕਾਰ ਰਤਨ ਟਾਟਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਸੈਮ ਪਿਟਰੋਡਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਮੋਨਟੇਕ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦਾ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਬਕਾ ਚੋਟੀ ਦੇ ਫੌਜੀ ਤੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਾਈਡੇਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਿਤਰੇ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)- ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਬਾਈਡੇਨ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ 500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲਾਂ, ਅਡਮਿਰਲਾਂ ਤੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਲੰਘੇ ਦਿਨ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਨਾਂ ਚੋਟੀਦੇ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁੱਦੇ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੌਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਉਪਰ ਰਿਪਬਲੀਕਨ ਤੇ ਡੈਮੋਕਰੈਟਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 489 ਸਾਬਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਇਨਾਂ ਵਿਚ ਉਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕੌਮੀ ਰੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਐਸ਼ ਕਾਰਟਰ, ਚੁਕ ਹੇਗਲ ਤੇ ਲੀਓਨ ਪਾਨੇਟਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਬਕਾ ਨੇਵੀ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਨਾਸਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਸੀਨ ਓ ਕੀਫ ਜਿਨਾਂ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਐਚ.ਡਬਲਯੂ ਤੇ ਜਾਰਜ ਡਬਲਯੂ ਬੁੱਸ਼ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿਚ ਜਨਰਲ ਪੌਲ ਸੈਲਵਾ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਟਰੰਪ ਤਹਿਤ ਜੋਆਇੰਟ ਚੀਫ ਆਫ ਸਟਾਫ ਦੇ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ। ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਬਾਈਡੇਨ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਟਰੰਪ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ ਬਗੈਰ ਉਸ ਦੀ ਸਖਤ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ''ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁੱਦੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਉਪਰ ਖਰਾ ਨਹੀਂ ਉਤਰੇ। ਉਹ ਵੱਡੀਆਂ ਜਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੇ।'' ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘੁੰਮਡ ਤੇ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ 'ਚ ਭਰੋਸਾ ਜਾਂ ਇਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਭੈਅ ਖਾਣੋ ਹਟ ਗਏ ਹਨ।

ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਮਾਮਲਾ : ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਸਣੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ

ਲਖਨਊ- 28 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਲਖਨਊ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਜ ਆਪਣਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਾ ਭਾਰਤੀ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਵਿਨੇ ਕਟਾਰੀਆ ਸਣੇ ਕੁੱਲ 32 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਾਜਕ ਤੱਤਾਂ ਨੇ ਢਾਂਚਾ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਬੜ੍ਹੇ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)— ਬੀਤੇਂ ਦਿਨ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਸਿੱਖ ਸੇਵਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿ-ਊਯਾਰਕ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁ-ਆਰਾ ਗਿਆਨਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਰਧਾ ਅਤੇ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨ-ਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਗੁਰ ਘਰ ਦੇ ਹੈਡ ਗਰੰਥੀ ਭਾਈ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭਰਮਾ ਜੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ।ਕਥਾਵਾਚਕ ਗਿਆਨੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਥਾ ਨਾਲ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਣ ਉਪਦੇਸ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਈ। ਗਿਆਨੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾ ਵਲੋ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਕਥਾ ਨਾਲ ਪਾਏ ਵਡਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਏ ਗਏ।

ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੌਤ, ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰੋਸ

(ਸਫਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ) ਘਟਨਾ ਦੀ ਕਰੜੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 'ਸਪਾ' ਆਗੂ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਬਚੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੌਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਪੀ ਪੁਲੀਸ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਦੀਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਮੂ, ਲਵਕੁਸ਼ ਤੇ ਰਵੀ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ। **(ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਦੀ ਦੇਖੋ ਸਫਾ 14)**

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੌਰਾਨ ਕੋਰੋਨਾ ਮਾਮਲੇ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਵਧਣਗੇ- ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 70 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਜਾਣ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ 'ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਹੈਲਥ ਮੀਟਰਿਕਸ ਐਂਡ ਏਵੈਲਯੂਏਸ਼ਨ' ਨੇ ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਇਕ ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਇਹਤਿਆਤ ਵਰਤਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਮਾਸਕ ਪਾਉਣਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ ਦਾ ਢੰਗ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹੀ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਜੌਹਨ ਹੋਪਕਿਨਜ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ 8 ਮਹੀਨੇ 4 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਪੀੜਤਾਂ ਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਵਰਜੀਨੀਆ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਕੋਰੋਨਾ

ਵਰਜੀਨੀਆ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਾਲਫ ਨਾਰਥਮ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਆਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹਤਿਆਤ ਵਰਤਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ: ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਜਥੇਦਾਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)— ਬੀਤੇਂ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਖੇਦਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸ: ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਦਾ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਇਕਾਈਆਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਇਕ ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਆਹੁਦੇਦਾਰੀਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਚ' ਰਹਿੰਦੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵਰਗੇ ਬੇਦਾਗ, ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਆਗੂ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਦਲੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ-ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)— ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਿਰਾਸਤ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂ ਐਸ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਕਸਰ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਇਲਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 2018 ਵਿਚ ਹੂਈ ਚੀ ਟਰਾਨ ਨਾਮੀ 47 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਦਿੱਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆਂ ਅਜੇ 8 ਦਿਨ ਹੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ ਦੇ ਬੰਦੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਗਾਰਡ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਪਰ ਨਜਰ ਰਖਣ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਡਿਬੇਟ ਤਿਖੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਚ ਖਤਮ ਹੋਈ

(ਸਫਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਤੰਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਸੀ। "ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਬਾਈਡਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ -19 ਤੋਂ ਦੋ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੁੰਦੀ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਝੂਠੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਲੌਕਡਾਊਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਪਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਦੇ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 38 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਟੈਂਕਸ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 27 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਟੈਕਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਹੋਸਟ ਕਰਿਸ ਵਾਲੈਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜੋਰਜ ਫਲਾਈਡ ਦੀ ਗੋਰੇ ਪੁਲਿਸਕਰਮੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਹੋਏ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਸਕ ਅਤੇ ਨਸਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਓਬਾਮਾ-ਬਾਈਡਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਸਲੀ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹਿੰਸਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਘੱਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਬਿਗੜੇ ਹਨ। ''ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਲੈਕ ਲਾਈਫਜ਼ ਮੈਟਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਹਿੰਸਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਪਰ ਹਿੰਸਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ 128 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਸੀ, ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ ਤੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਮਜਬੂਤ ਹੈ। "ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹਾ, "ਟਰੰਪ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰ ਵਧੇਰੇ ਅਮੀਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਤੇ , ਗਰੀਬ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕ੍ਰਿਸ ਵਾਲਸ ਨੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, '' ਮੈਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਹਵਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿ-ਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ । ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਗਦੀ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਗੱਲ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੀ ਚੰਗੀ ਜੰਗਲੀ ਮੈਨਿਜਮੈਂਟ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਡਿਬੇਟ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਡੋਨੇਲਡ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਈਡਨ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝ ਗਏ, ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ 'ਸ਼ੱਟ-ਅਪ' ਤਕ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਡਿਬੇਟ ਦੇ ਹੋਸਟ ਕ੍ਰਿਸ ਵਾਲੈਸ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰ ਆ ਕੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।ਕਈਆਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਬਾਈਡਨ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਟੋਕਟੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕ੍ਰਿਸ ਵਾਲੈਸ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ-'ਸਟੌਪ ਟੌਕਿੰਗ' ਯਾਨੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਈਏ ।'ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਡੀਬੇਟ ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਕਟਾਕਸ਼ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਖੌਲ ਉਡਾਇਆ ਟਰੰਪ ਨੇ ਖੁੱਦ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਖਰਾਬ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਨ, ਬਾਈਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟਰੰਪ ਝੂਠੇ ਹਨ। ਡੀਬੇਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਲੇਨੀਆ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਈਡਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਿਲ ਬਾਈਡਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਤੇ ਡੋਨੇਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਇਵਾਂਕਾ ਟਰੰਪ ਟੀਫਨੀ ਟਰੰਪ ਵੀ ਹਾਜਰ ਸਨ। ਡੋਨੇਲਡ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਜੋਇਡ ਬਾਈਡਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਡਿਬੇਟ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਊਜ ਚੈਨਲ ਫੌਕਸ ਨਿਊਜ਼ ਦੇ 72 ਸਾਲਾ ਨਿਊਜ ਐਂਕਰ ਕ੍ਰਿਸ ਵਾਲੈਸ ਨੇ ਹੋਸਟ ਕੀਤਾ।

*****

ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਮੀਟਿੰਗ 4 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਬਿਊਰੋ)– ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਸਭਾ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. (ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ) ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੌਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੱਧਕਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਵਸ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਨੂੰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੂਹ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮਿਤੀ 4 ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ 12 ਵਜੇ ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਟੈਂਪਲ 84/ 86 ਪਰਸੀ ਐਵਨਿਊ, ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ 95991 ਵਿਖੇ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੋ, ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਮੈਂਬਰਾਨ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ। ਸਭ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫੇਸ ਮਾਸਕ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾ ਕੇ ਆਉਣਾ ਜੀ।

ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਫਾਹੇ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਬਿਊਰੋ)– ਯੂ. ਪੀ. ਦੇ ਹਾਥਰਸ ਵਿਖੇ ਅਖੌਤੀ ਉਚ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇਕ ਦਲਿਤ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਕੇ ਧੌਣ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਜਬਾਨ ਵੀ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਿਸਦਾ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਜਿਸ ’ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਉਸ ਬੱਚੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੀਸ਼ਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖਬਰ ਮਨੀਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਸਕਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਸਿਰ ਪਰਨੇ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਫ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਸਭਾ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. (ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ) ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਇਸ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਫਾਹੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਹੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੌਂਧੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰੱਲ੍ਹ ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗ

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਬਿਊਰੋ) ਬੀਤੀ 28 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਟੈਂਪਲ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਵਿਖੇ ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਸਭਾ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. (ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ) ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਅੰਸ਼ਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਲ ਸੌਂਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਸਪਾਲ ਮਾਲੜੀ ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਾਲਮੀਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰੱਲ੍ਹ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵੱਲੋਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਡਟਵਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੂਹ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 4 ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ, 1480 ਹੇਨ ਐਵਨਿਊ, ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) 95993 ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸਮੂਹ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇਸ ਵਿਰੋਧ ’ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਸੱਦਾ ਸਮੂਹ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿਰੋਧ ’ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਣ।

ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਮੀਟਿੰਗ ’ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਡਿਸਟੈਂਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਾਸਕ ਜਰੂਰ ਪਹਿਨ ਕੇ ਆਉਣ।

ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਨਲਾਈਨ ਸਕੂਲ ਚਾਲੂ

ਸਿਆਟਲ (ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ)– ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵਰਗੀ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਫੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਏ. ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਰਹੇ ਪਰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਰਾਜ ਵਿਚ ਆਨ ਲਾਈਨ ਘਰਾਂ ’ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੱਕੇ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ’ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਚਾਲੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ’ਚੋਂ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਅਤੇ ਮਾਸਕ ਪਾਉਣਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਸਫਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ

The Heinous face of Caste Crimes: Horrendous Death of the Hathras Rape Victim

Prem Chumber
Editor-in-Chief: Ambedkar Times

After the convicts in the Delhi Nirbhaya case, which shook the conscience of the entire nation on 16 December 2012, were hanged to death in March 2020, the reaction of the mother of the hapless victim was: "Women now will feel safe." But unfortunately, our daughters, especially belonging to lower castes, continue to face similar heinous crime amidst the undeterred presence of beastly sexual offenders despite the implementation of strictest punishment. On 14 September 2020, a 19-year-old Dalit girl from Hathras in UP, brutally raped and physically tortured by four upper caste men of her own village in its agricultural fields, was admitted to Jawaharlal Nehru Medical College and Hospital, Aligarh in paralysed physical condition, with severe spinal injuries and deep cut on her tongue. Finding no improvement in her continuous deteriorating conditions, she was shifted to Safdarjung Hospital in the national Capital city of Delhi on 28 September 2020, where she succumbed to her deep injuries next day at 6.55am. During her 15 day long tortuous life conditions in the hospitals she displayed great courage to reveal the ugly faces of the four demons in the shape of human beings who perpetrated untold crimes on her body and soul. Many such cases of horrendous miseries go unreported across the length and breath of the country. "The two separate incidents of violent sexual assault on two adolescent girls, followed by the killing of one them in mid-August in Uttar Pradesh, are fresh in memory" as reported in the editorial of The Tribune today (September 30).

What makes this case more shameful was the context of its deadly offence and its caste stance. The hapless victim belonged to the lower caste. Her tormentors come from upper caste communities. Yet another horrible dimension of this heartrending rape case is the site of the crime. The goons' reportedly dragged the victim by her head scarp while she was working in the village agricultural field belonging to the landowners. This clearly shows the precarious living conditions of the landless Dalits and the deadly fate of their women folkswho were forced to visit the village fields to fetch fuel for the hearth and fodder for their animals under severe poverty. And the perpetrators of the crime were none other than the ones who owned the land and take hollow pride in their being belonging to upper caste communities. Dalits, at the first, needs to be liberated from their demeaning poverty, if their women are to be saved from such beasts in the shape of humans. Secondly, the law enforcement agencies are to be equally held responsible for the continuation of such grave crimes despite the presence of the Scheduled Castes and Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989, an Act of the Parliament of India enacted to prevent atrocities against scheduled castes and scheduled tribes.It is reported that the victim's body was taken to her village in Hathras after midnight from the hospital in Delhi and was cremated by the UP police without allowing her family to participate in the cremation process and performing the last rites as per their traditions. The police refused to listen to the pleading of the victim's father and family to allow them to take the body of their daughter to their home and cremate her in the morning. The woman's father told NDTV "We wanted the last rites to be performed according to the Hindu traditions. Despite our protests, the cremation was performed. They took the body forcefully. We couldn't see our daughter's face for the last time" (https://www.ndtv.com/india-news/up-hathras-rape-victim-cremated-by-cops-family-begged-to-pay-last-respects-2303004)

ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਟਰ ਵਿਚ ਵਾਧਾ-ਘਾਟਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਦਾਰਾ 'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੇਪਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਹਰ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸਬੰਧੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ/ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਜਾਂ ਖਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਭੇਜਿਆ ਕਰਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਵਾਂਗੇ। ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ/ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਨਰੇਰੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ॥

ਲੜੀ ਨੰਬਰ-151

ਚਿੰਤਾ ਰੋਗ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ
510-432-5827

ਚਿੰਤਾ-ਇਹ ਆਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਿੰਤਾ ਚਿਖਾ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬਾਰੇ ਫਿਕਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਫ਼ਿਕਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੜਬੜ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਦੁਖਦਾਈ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਜੋ ਅਕਸਰ ਘਬਰਾਹਟ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਚੈਨੀ, ਸੰਦੇਹ, ਡਰ ਅਤੇ ਕਲੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਵ ਭਾਵ ਵਾਲੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਹੈ।

ਚਿੰਤਾ ਰੋਗ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ-ਚਿੰਤਾ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ, ਇੱਕ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਸਟੇਟ ਚਿੰਤਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕੇਵਲ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਉਤੇਜਨਾ ਰਾਹੀਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਤੇਜਨਾ ਭਰਪੂਰ ਸਥਿਤੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਸਟ-ਚਿੰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਚਿੰਤਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਕਿਸਮ ਦੀ 'ਟਰੇਟ ਚਿੰਤਾ' ਜਦੋਂ ਚਿੰਤਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਲੱਛਣ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੰਤਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਨਸਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਸਾਧਾਰਨ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾਲੋਂ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਧਾਰਨ ਚਿੰਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਸਕ ਚਿੰਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਚਿੰਤਾ ਰੋਗ ਦੇ ਲੱਛਣ-ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਸਰੀਰਿਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਨੀਂਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਆਉਂਦੀ ਤੇ ਭੁੱਖ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਰਦਰਦ, ਬੇਚੈਨੀ, ਚੱਕਰ ਆਉਣੇ, ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀਪਣ, ਕੰਬਣੀ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੀਨਾ, ਕਈ ਵਾਰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸਾਹ 'ਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਉਬਕਾਈ ਆਉਣਾ ਆਦਿ । ਕਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਣੀ ਜਾਂ ਦਸਤ ਲੱਗ ਜਾਂਣੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਕਾਂਬਾ, ਬਦਹਜ਼ਮੀ, ਥਕੇਵਾਂ ਆਦਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਚਿੜਚਿੜਾ, ਬੇਚੈਨ, ਭੜਕਾਊ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਕਾਗਰਤਾਹੀਨ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਡਰ, ਸ਼ੰਕਾ, ਭੈਅ, ਉਦਾਸੀਨਤਾ, ਅਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ, ਅਸੁਰੱਖਿਅਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਆਮ ਘਬਰਾਹਟ ਮਹਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੋਈ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪਣੱਤ ਜਾਂ ਸਨੇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਤਰ-ਮੁਖੀ, ਸਵਾਰਥੀ ਅਤੇ ਨਾ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣਾ, ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣਾ, ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਖ਼ਿਆਲ, ਡਰਾਉਣੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਚਾਰ, ਵਿਕਾਰ, ਅਜੀਬ ਡਰ ਆਦਿ ਲੱਛਣ ਲਗਪਗ ਆਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚਿੰਤਤ ਆਮ ਰੁਚੀ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚਿੰਤਤ ਦੀ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਚਿੰਤਾ-ਗ੍ਰਸਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ, ਸਾਹ-ਕਿਰਿਆ, ਪਾਚਣ ਕਿਰਿਆ, ਬਲੱਡ-ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਵਾਧ-ਘਾਟ, ਕਮਜੋਰੀ, ਪੱਠਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾ ਆਦਿ ਕੁਝ ਸਰੀਰਿਕ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਹੱਥ ਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਫਰਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾੜੀ ਤੰਤੂ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ, ਹਾਜ਼ਮੇ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼, ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਲੱਛਣ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਉਤਰਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਚਿੰਤਾ ਇਕ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਮਾਨਸਕ ਸੰਤੁਲਨ ਗਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।ਕੋਈ ਕਰਜੇ ਤੇ ਕੋਈ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆ ਕਰਕੇ ਚਿੰਤਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਉਬਰਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧੰਨ ਸੰਭਾਲਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਰਕ ਚਿੰਤਾ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਘੁਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜੋ ਅੰਦਰੋਂ ਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਚਿਖਾ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਅਸੀਮ ਹੈ।

ਚਿੰਤਾ ਬਾਰੇ ਗੁਰਮਤਿ-ਗੁਰਮਤਿ ਨੇ ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤਿ ਹੋਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ-ਜਿਸ ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਹੁਤੁ ਤਿਸੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਚਿੰਤਾ॥ਜਿਸੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਥੋਰੀ ਸੁ ਫਿਰੈ ਭ੍ਰਮੰਤਾ॥ ਦੁਹੂ ਬਿਵਸਥਾ ਤੇ ਜੋ ਮੁਕਤਾ ਸੋਈ ਸੁਹੇਲਾ ਭਾਲੀਐ॥(ਮ:੫-੧੦੧੯) ਨਹ ਚਿੰਤਾ ਮਾਤ ਪਿਤ ਭ੍ਰਾਤਹ ਨਹ ਚਿੰਤਾ ਕਛੁ ਲੋਕ ਕਹ॥ ਨਹ ਚਿੰਤਾ ਬਨਿਤਾ ਸੁਤ ਮੀਤਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤਿ ਮਾਇਆ ਸਨਬੰਧਨਹ॥ ਦਇਆਲ ਏਕ ਭਗਵਾਨ ਪੁਰਖਹ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਜੀਅ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕਹ॥(ਮ:੫-੧੩੬੬) ਨਾਨਕ ਚਿੰਤਾ ਮਤਿ ਕਰਹੁ ਚਿੰਤਾ ਤਿਸਹੀ ਹੇ॥ ਜਲ ਮਹਿ ਜੰਤ ਉਪਾਇਅਨੁ ਤਿਨਾ ਭੀ ਰੋਜੀ ਦੇਇ॥(ਮ:੨-੯੫੫) ਤੂ ਕਾਹੇ ਡੋਲਹਿ ਪ੍ਰਾਣੀਆ ਤੁਧੁ ਰਾਖੈਗਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ॥ ਜਿਨਿ ਪੈਦਾਇਸਿ ਤੂ ਕੀਆ ਸੋਈ ਦੇਇ ਅਧਾਰੁ॥(ਮ:੫-੭੨੪) ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ ਦਰਸਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ-ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਜਾਇ॥ ਚਿੰਤਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਅਚਿੰਤੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ॥(ਮ:੩-੫੮੭)

ਕੈਂਡਲ ਰੋਸ਼ ਮਾਰਚ ਸਬੰਧੀ ਜਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾ

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਾਥੀਓ,
ਵਰਕਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਜੀ

ਆਪ ਸਭ ਦੇ ਸਹਿਜੋਗ ਨਾਲ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਸੜਕ ਉਪਰ ਉੱਤਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਵਰਕਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਜੀ ਆਪ ਸਭ ਦੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਨਾਲ ਸਹਿਜੋਗ ਦੀ ਅਥਾਹ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਔਰਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਿਮਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਤਾਜ਼ਾ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਥਰਸ ਵਿਖੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਧੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਨਾਲ ਚਾਰ ਦਰਿੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੈਗ ਰੇਪ ਹੋਇਆ, ਲੱਤਾਂ ਗਿੱਟੇ, ਪੈਰ, ਗਰਦਨ, ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ, ਜੁਲਮ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਨਾ ਸਕੇ ਜੀਭ ਵੀ ਵੱਡ ਦਿੱਤੀ। 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮਰ ਗਈ ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੀਡੀਆ ਚੁੱਪ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੁੱਪ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਚੁੱਪ। ਸੂਬੇ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਪਿਛਲੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਰੋ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀੜਿਤਾਂ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜਾਤੀ ਤੋਂ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬੁਰਛਾਗਰਦੀ ਇੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਓਸਦੀ ਮਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗੈਰਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਫੂਕ ਦਿੱਤੀ।

ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਮਾਣੇ ਨਿਆਸਰੇ ਨਿਓਟੇ ਨਿਪਤੇ ਲਈ ਬਣੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਕਿਵੇਂ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਪਿਛਲੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬਸਪਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੈਣ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਜੀ ਨੇ ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਣੀਵਾਲ ਜੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਪੁਲ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਨਿਦੇਸ਼ਨਾ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਸਾਰੇ ਧੀਆਂ ਤੇ ਭੈਣਾਂ ਵਾਲੇ ਹਾ, ਬਸਪਾ ਹਰ ਧੀ ਭੈਣ ਲਈ, ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੜਕ ਤੇ ਉਤਰਕੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕਰੇਗੀ। ਸਾਰੇ ਬਸਪਾ ਵਰਕਰ ਤੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹਰ ਧੀ ਤਕ, ਹਰ ਧੀ ਦੇ ਮਾ ਬਾਪ ਤਕ, ਹਰ ਭੈਣ ਤਕ, ਹਰ ਭੈਣ ਦੇ ਭਰਾ ਤਕ ਆਵਾਜ਼ ਪੁੱਜਦੀ ਕਰੇ, ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜੇ ਕਿ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਕੈਂਡਲ/ ਮੋਮਬੱਤੀ ਨਾਲ ਲੈਕੇ, ਤਖਤੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ, ਰੋਸ਼ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ।

ਤਖਤੀਆ ਤੇ ਸਲੋਗਨ

1. Justice For Manisha Valmiki
2. ਔਰਤ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਮੇ ਬੀ ਐਸ ਪੀ ਮੈਦਾਨ ਮੇ
3. ਭਾਜਪਾ ਜੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਮੁਰਦਾਬਾਦ
4. ਦਲਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਮੁਰਦਾਬਾਦ

ਵੱਲੋਂ- ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ
ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ, ਪੰਜਾਬ

The opinions expressed in this newspaper do not necessarily represent the views or opinions of the staff or employees of "Desh Doaba". All disputes subjected to Sacramento (California) jurisdiction.
'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ' ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ, ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ/ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਖੇ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਬਠਿੰਡਾ (ਬਿਊਰੋ)– ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਧੁਰ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਖੇ ਸੂਬਾ ਪਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸਰਜੀਕਲ ਸਟਰਾਈਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਜਬੂਤ ਆਮਦ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਜਾਰਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸ਼ਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਘਪਲੇ ਕਰਕੇ ਸਕੀਮ ਦਾ ਲਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੋੜਿਆ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਲਕ ਤੋੜਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਿਆ ਵੀਚਾਰੀ ਤਾਂ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੀ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਲ2015 ਵਿਚ ਦਾਖਲ 4 ਲਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ 2020ਆਉਂਦੇ ਆਉਂਦੇ 2ਲਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਘਰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਦੀ ਹਦ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਵਜ਼ੀਫਾ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਘਪਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੌਤ ਨੂ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਵੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਐਨ ਡੀ ਏ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ117 ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਮਜਬੂਤ ਸੰਗਠਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਹਿਤ 60 ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰ ਬੂਥ ਪਧਰ ਤੇ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਤੇਜ ਕਰਨ ਲਗਈ ਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਗਵਾੜਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਸੜਕਾਂ ਉਪਰ ਉਤਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ 2 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਬਸਪਾ 29ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ 3ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ 9ਅਕਤੂਬਰ ਨੂ ਪਾਇਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਉਤਰੇਗੀ। ਜੋ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਜੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ " ਪਾਵਰ ਇਜਤ ਦਾ ਪਰੋਡਕਟ ਆਫ ਸਟਰਗਲ " ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੀਅ ਜਾਨ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ 2022 ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮਜਬੂਤ ਹਾਜਰੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏਗੀ। ਸ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਹੁਜਨ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਮਜਬੂਤ ਸੰਗਠਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ 15ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੰਚ ਤੋ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ: ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ, ਸ: ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ, ਡਾਕਟਰ ਨਛੱਤਰ ਪਾਲ (ਸਾਰੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ) ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਮੱਲੀਆਂ, ਡਾਕਟਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪਰਧਾਨ ਬਸਪਾ ਬਠਿੰਡਾ, ਸ: ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਮਾਨਸਾ, ਸ: ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਭੀਖੀ,ਸ: ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਸ: ਹਰ-ਜੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਠਣ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਵਤਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਨ ਇੰ-ਚਾਰਜ ਲੋਕ ਸਭਾ ਫਰੀਦ-ਕੋਟ, ਸ: ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਖਾਣਵੱਧ ਪਰਧਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ, ਸ: ਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪਰਧਾਨ ਬਸਪਾ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਵਾਲ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਸ: ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਸੈਦੋਕੇ ਜ਼ੋਨ ਇੰਚਾਰਜ ਲੋਕ ਸਭਾ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਸ: ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਖਾ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਜੂ, ਬੀਬੀ ਸ਼ੀਲਾ ਰਾਣੀ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਗਿਦੜਬਾਹਾ, ਬੀਬੀ ਰਾਣੀ ਕੌਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ ਜਿਲ੍ਹਾ ਮਹਿਲਾ ਸੰਗਠਨ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੀਬੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਘਣੀਆਂ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਬੀਬੀ ਰਾਣੀ ਕੌਰ ਫਰਵਾਹੀ ਜ਼ੋਨ ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਗਰੂਰ, ਬੀਬੀ ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ ਲੰਬੀ, ਸ: ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਪੀ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ, ਸ: ਸ਼ਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹਰੀ ਨੌ, ਸ: ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕਾ, ਸ: ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਗੋ ਮੰਡੀ, ਸ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂਸਰ ਆਦਿ ਆਗੂ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਅਮਰੀਕਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ 'ਰਿਸਰਚ ਫੈਕੁਲਿਟੀ ਐਵਾਰਡ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)— ਸ਼ਾਨੀ ਸਟੇਟ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੋਰਟਸਮਾਊਥ, ਓਹੀਓ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਰਲੀਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਅਮਰੀਕਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲਵਾਨਿਆ ਵੇਮਸਨੀ ਨੂੰ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸੈਨੇਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਰਗੁਜਾਰੀ ਲਈ ' ਰਿਸਰਚ ਫੈਕੁਲਿਟੀ ਐਵਾਰਡ-2020'' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਧਾਰਮਿੱਕ ਪੜਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੇਮਸਨੀ ਦੀ ਖੋਜ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵੇਮਸਨੀ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ ਵੇਮਸਨੀ 2006 ਤੋਂ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਛੋਟਾ ਜਹਾਜ਼ ਤਬਾਹ, 2 ਮੌਤਾਂ ਪਰ ਕੁੱਤਾ ਬਚਿਆ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)— ਨਿ-ਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਹਾਜ਼ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ 2 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਦ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਲੌਂਗ ਆਈਲੈਂਡ ਮੈਕਆਰਥਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਉਡਾਨ ਭਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਜਹਾਜ਼ ਮੈਟੀਟਕ ਵਿਚ ਇਕ ਹਰਬਸ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫਾਰਮ ਨੇੜੇ ਜਾ ਡਿੱਗਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਵੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਮਲਾ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਸੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਨਿਕਲ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਠੀਕ ਸੀ। ਹਰਬਸ ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਫਲ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਾਰਮ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਬਹੁਤ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਇਕ ਦਮ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰ ਆ ਡਿੱਗਾ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੇਫਟੀ ਬੋਰਡ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

Law Office of
NIRWAN & ASSOCIATES

www.nirwanlaw.com

Business Incorporation
Articles of Incorp
Dissolution
501 © Non-Profit

Jagdip S. Nirwan, Esq
916-832-3144

IMMIGRATION LAW
* Adjustment of Status
* Citizenship
* Employment
* Appeals-1J/
* Family & Finance Visa
* Board /Federal Ct
* Labor Certification
* Asylum
* Removal & Deportation Defense

TAX LAW
* Offer in Compromise
* Payment Plans
* File Back Taxes
* Tax Preparation
* Audits, Appeals
* Tax Court Rep
* IRS/EDD/FTB Representation
* Personal & Business
* Income Tax Filling 1040/1020

1104 Corporate Way Sacramento, CA 95831

A & S
Auto Repair & Services
Specializing in Brakes & Axles

Mon-Fri 9:00 AM to 6:00 PM
Saturday 9:00 AM to 5:00 PM

Free Tire Rotation and Brake Inspection with purchase of Oil Service for most cars

Diagnose check Engine light pre-buyers inspection tune-ups and more

Dealer Recommended Service Shocks/Struts A/C Servics

Ph: 916-238-4431
649 W. Elkhorn Blvd. Suite B2
Rio Linda, CA 95673

Amarjit Sandhu

ਮਾਤਾ ਚਰਨ ਕੌਰ ਦੁਸਾਂਝ ਦਾ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾ ਸਦਮਾ

ਸਵਰਗੀ ਚਰਨ ਕੌਰ ਦੁਸਾਂਝ

ਮਾਤਾ ਚਰਨ ਕੌਰ ਦੁਸਾਂਝ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੋ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤਸਵੀਰਾਂ।

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਡੀ. ਡੀ. ਬੀ)– ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਨਿਵਾਸੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਚਰਨ ਕੌਰ ਦੁਸਾਂਝ ਸੁਪਤਨੀ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਲੰਘੇ ਵੀਰਵਾਰ 24 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੂੰ 91 ਸਾਲ ਦਾ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸਫਰ ਤਹਿ ਕਰਦਿਆਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ’ਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ।

ਸਵਰਗੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਚਰਨ ਕੌਰ ਦੁਸਾਂਝ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਦੁਸਾਂਝ ਕਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਲੱਗਭੱਗ 34 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ’ਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਸਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ (ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ) ਟਾਇਰਾ ਬੁਇਨਾ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦਾ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਸਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਅਤੇ ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਸਪੁੱਤਰੀਆਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੁਪਤਨੀ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਾਂਧਰਾ, ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਤੱਖਰ ਸੁਪਤਨੀ ਸਰਦਾਰ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ (ਪਾਲਾ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸ਼ੰਕਰੀਆ), ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੁਪਤਨੀ ਸ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਹਨ।

ਸਵਰਗੀ ਮਾਤਾ ਚਰਨ ਕੌਰ ਦੁਸਾਂਝ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੁਪਤਨੀ ਸਵਰਗੀ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਸੁਆਸ ਤਿਆਗੇ। ਸਵਰਗੀ ਚਰਨ ਕੌਰ ਦੁਸਾਂਝ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਵੀਰਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਇਕ ਵਜੇ ਤੱਕ Ullrey Memorial Chapel 817 ALMOND STREET YUBA CITY CA 95991 ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਬੋਗ ਰੋਡ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੇ 4 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਅਕਤੂਬਰ ਅੰਤ ਤੱਕ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜੇ 5 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਵਧਾਏ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)– ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੇ 4 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਜਟਰ ਵੀਜੇ ਇਸ ਸਾਲ 4 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ 5 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਵਧਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਇਹ ਵੀਜ਼ੇ ਹੁਣ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲਾਂ ਵੀ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਟੇਟਸ ਵੀ ਚੈਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਾਲੇ ਵੀਜ਼ੇ ਇਸ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਇਥੇ ਆਇਆ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਿਸੇ ਨਬਾਲਿਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਗਾਰਡੀਅਨ ਵਜੋਂ ਆਇਆ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਵਰਕ ਵੀਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵੀਜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਧ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਉਸਦਾ ਸਾਥੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ’ਕੋਵਿਡ-19 ਸ਼ਾਰਟ ਟਰਮ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ’ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਰੁਕੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਵਤਨ ਵਾਪਿਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਣ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਰਟ ਟਰਮ ਵੀਜ਼ੇ ਉਤੇ ਇਥੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਸ਼ਾਰਟ ਟਰਮ ਵੀਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਜਟਰ ਵੀਜਾ, ਵਰਕ ਵੀਜ਼ਾ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿੱਪ ਵੀਜਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਵਾਪਿਸ ਪਰਤ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲੈਣ। ਇਸ ਵੀਜੇ ਵਾਸਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅੱਧ ਤੋਂ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਫੀਸ ਵੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੈਬਸਾਈਟ ਉਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਕੋਲ ਮਿਆਦ ਵਾਲਾ ਪਾਸਪੋਰਟ, ਵਧੀਆ ਚਰਿੱਤਰ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵਾਸਤਵਿਕ ਕਾਰਨ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੁਰੰਤ ਨਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਵੀਜੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ’ਤੇ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦੁਖਦਾਈ ਸੰਦੇਸ਼

ਬਾਮਸੇਫ ,ਭਾਰਤ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜੁਝਾਰੂ ਸਾਥੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਤੋਵਾਲ ਜੀ ਆਪਣੀ ਡੀਓਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕਰੰਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਦੁਖਦਾਈ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਬਾਮਸੇਫ, ਭਾਰਤ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ,ਬਹੁਜਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਸੋਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

– ਭਾਰਤ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ,ਬਹੁਜਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮੋਰਚਾ, ਪੰਜਾਬ

ਕਰੋਨਾ ਕੰਟਰੋਲ-ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀ

ਔਕਲੈਂਡ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ)– ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ’ਚ ਕੋਵਿਡ -19 ਦਾ ਅੱਜ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ ਅੱਜ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਅਲਰਟ ਲੈਵਲ 1 ਉੱਤੇ ਚੱਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਕਲੈਂਡ ਕੱਲ੍ਹ 23 ਸਤੰਬਰ ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ 11.59 ਤੋਂ ਅਲਰਟ ਲੈਵਲ 2 ’ਤੇ ਜਾਏਗਾ।

ਸਿਹਤ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਡਾ. ਐਸ਼ਲੇ ਬਲੂਮਫੀਲਡ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕੋਵਿਡ -19 ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜੋਖ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਸਾਂ ’ਚੋਂ ਜੇਟ ਪਾਰਕ ਦੀ ਕੁਆਰੰਟੀਨ ਸਹੂਲਤ ਵਿੱਚ 39 ਲੋਕ ਆਈਸੋਲੇਸ਼ਨ ’ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 18 ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਕੋਵਿਡ -19 ਵਾਲੇ 3 ਲੋਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜੋ ਆਕਲੈਂਡ ਸਿਟੀ, ਮਿਡਲਮੋਰ ਅਤੇ ਨੌਰਥ ਸ਼ੋਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹਨ। ਤਿੰਨੋਂ ਮਰੀਜ਼ ਜਨਰਲ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਆਈਸੋਲੇਸ਼ਨ ’ਚ ਹਨ। ਆਕਲੈਂਡ ਕਲੱਸਟਰ ’ਚ 4003 ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 3992 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਕਟਿਵ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 61 ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਵਿਡ -19 ਤੋਂ 1 ਵਿਅਕਤੀ ਠੀਕ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 61 ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ 32 ਕੇਸ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ 29 ਕੇਸ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਰਤਿਆਂ ਦੇ ਹਨ। ਕੱਲ੍ਹ ਲੈਬ ਵੱਲੋਂ 3,278 ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੁੱਲ 917,699 ਟੈਸਟ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

‘ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ’

ਹਰ ਹਫਤੇ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ “ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ” ਵਿਚ ਲਗਵਾਓ।

ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ

ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਲੇਖ 14 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਖਬਰ ਐਤਵਾਰ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਲੇਖ ਸਿਰਫ ਅਣਛਪੀ ਹੀ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

ਖਬਰਾਂ, ਲੇਖ ਜਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨੀਆਂ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਸਾਫ-ਸਾਫ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਂ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਹਰੇਕ ਹਫਤੇ ਐਤਵਾਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਭੇਜ ਦੇਣ।

E-mail : deshdoaba@yahoo.com

(ਸੰਪਰਕ) 1-916-947-8920, (ਫੈਕਸ) 1-916-238-1393

www.deshdoaba.com www.ambedkartimes.com

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬੰਦ ਨੂੰ ਫਗਵਾੜਾ ਚ ਮਿਲਿਆ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸਮਰਥਨ

ਫਗਵਾੜਾ (ਬੀ ਕੇ ਰੱਤੂ)– ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਿੱਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸਿਆਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਨੂੰ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਫਗਵਾੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਬੰਦ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵੀ ਨਾ ਮਾਤਰ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਬੰਦ ਦੌਰਾਨ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਵੀ ਬੰਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਫਗਵਾੜਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਗੈਰ ਸਿਆਸੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਉੱਤਰ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਿੱਟ ਸਿਆਪਾ ਕਰਕੇ ਜੰਮ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਿਆਸੀ, ਗੈਰ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਚਿ-ਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬਿਗਜ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝੇ ਧਰਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਲਈ ਹੋਈ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ

ਹੁਸਿਆਰਪੁਰ (ਬਿਊਰੋ)– ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ਮਾਧਉ, ਜੈਸੇ ਮਧੁਪ ਮਖੀਰਾ॥ ਅਤੇ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਖਲਾਸ ਚਮਾਰਾ॥ ਜੋ ਹਮ ਸਹਰੀ ਸੁ ਮੀਤ ਹਮਾਰਾ॥ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਬੇਗਮਪੁਰੇ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਗਰੁੱਪ ਆਫ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮੰਦਰ ਪਿੱਪਲਾਂਵਾਲਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀ ਕੇ ਮਹਿਮੀ। ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾਸ ਜੀ ਬਾਬੇ ਜੌੜੇ ਰਾਏਪੁਰ ਰਸੂਲਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਰਵਿਦਾਸੀਆ, ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਮੇਲਾ ਰਾਮ ਜੀ ਭਰੋਮਜਾਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ, ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫੂਲ ਨਾਥ ਜੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਥ ਜੀ ਚਹੇੜੂ ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲ ਲਾਲ, ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਹਰੀ ਦਾਸ ਜੀ ਅੱਡਾ ਕਠਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸੱਤਪਾਲ ਸਾਹਲੋਂ, ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਜਗਤ ਗਿਰੀ ਜੀ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਰਾਜ ਭੀਮ, ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਦਾਸ ਚੱਕ ਲਾਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਕੁਲਵੰਤ ਕਜਲਾ, ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਦਾਸ ਜੀ ਮਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਜੀ. ਸੀ. ਕੌਲ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਜਸਵੰਤ ਰਾਏ, ਸ੍ਰੀ ਡੀ. ਸੀ. ਭਾਟੀਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ।

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਧਰਮ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਧਰਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ 30 ਜਨਵਰੀ 2010 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਧਰਮ ਲਿਖਾਇਆ। ਹੁਣ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਧਰਮ ਦਾ ਕਾਲਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਆਦਿ ਧਰਮ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਦਿਧਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹ 1925 ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਧਰਮ ਸੌ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਦਿ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬੜੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਹਨ ਆਦਿ ਧਰਮ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਏਕੇ ਵਿੱਚ ਪਰੋ ਕੇ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਵਾਲਾ ਧਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ। 1931 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 418789 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਅਦਿ ਧਰਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆਅਤੇ 1937 ਈ. ਦੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਦਿ ਧਰਮ ਦੀ ਮੂਵਮੈਂਟ ਨੇ 7 ਐਮ ਐਲ ਏ ਚੁਣ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਸੰਪਨ ਹੋਈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਦੇ ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਬੜੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਹੋਈ। ਸਾਰੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਬੁਲ-ਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਬੜੇ ਇੱਜ਼ਤ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਹੀ ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਫਲ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਾਧੂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਉੱਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਗਰੁੱਪ ਆਫ ਸੁਸ-ਾਇਟੀ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮੰਚ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਰਾਏ ਬਣਾ ਕੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਹੜਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਬੇਗਮਪੁਰੇ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਤਰ-ਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੌਮ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ। ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਉੱਦਮ ਜਾਰੀ ਰ-ਹਣਗੇ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਪਿੱਪਲਾਂਵਾਲਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ੍ਰੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਾਰੋਬਾਦ, ਅਸ਼ੋਕ ਸੱਲਣ, ਮਾਸਟਰ ਸੂਰਤੀ ਲਾਲ, ਲੱਕੀ ਬੈਂਸ, ਮਾਸਟਰ ਸ਼ਸ਼ੀ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਗੇਹਲੜਾਂ, ਚਰਨਜੀਤ ਬਿਨਪਾਲਕੇ, ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਦਰਾਵਾਂ, ਰਣਜੀਤ ਬਿਨਪਾਲਕੇ, ਕਮਲਜੀਤ, ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ, ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਦੀਪਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਵਿਪਸਾ ਇੰਕ ਦੀ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਜ਼ੂਮ ਮੀਟਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟ

ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ, ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਸਾਹਿਤਕ ਬੈਠਕ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ'ਚ ਬਹਿ ਕੇ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ ਨੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਜੋਕੇ ਕਾਲ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਮਹਾਂ ਮਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਖਾਂਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਸੀਰਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਕੂਲ ਆਫ ਅਧਿਅਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਦਰਿਆ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਆਪ ਇਕ ਸਦੀਵੀ ਘਾਟ ਦਾ ਖ਼ਲਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ, ਜ਼ਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਮਹਿਰੂਮੀਅਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਪਲ ਮੇਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹਨ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦਰਿਆ ਵਾਂਗ ਵਹਿੰਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਚਰਣਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਸਹਿਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖ਼ਸ਼ਣ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਅਰਪਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬੈਠਕ ਦੇ ਅਗਲੇ ਚਰਣ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ ਨੇ ਗੁਲਸ਼ਨ ਦਿਆਲ ਦੀ ਗ਼ੈਰਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ, ਰਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਸਾਗਰ ਨੇ ਵਿਪਸਾ ਦੇ ਐਕਟਿਵ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਐਕਾਊਂਟ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਏਜੰਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਵਿਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਿਆਂ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਨਾ ਰੱਖ ਕੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਲਈ 'ਕਸ਼ਮੀਰੀ', ਡੋਗਰਿਆਂ ਲਈ 'ਡੋਗਰੀ', ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਉਰਦੂ', ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਸ਼ਾ, 'ਹਿੰਦੀ' ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ, 'ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ' ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਪਸਾ ਦੇ ਆਰਗ਼ੇਨਾਇਜ਼ਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਪੁਹੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕਰਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫ਼ਓਮਪ;ਰੰਸ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਥੀਮ ਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਏਗਾ।

ਸਾਹਿਤਕ ਬੈਠਕ ਦੀ ਸੰਚਾਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਕ ਰੌਚਿਕਤਾ ਭਰਪੂਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰਖਿਆ।ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ ਨੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਇਕ ਸੱਜਰੀ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕਵਿਤਾ ਕੋਰੋਨਾ ਦੁਖਾਂਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸੁਣਾਈ।ਇਸ ਵਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਦੋ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਜੋਕੇ ਕਾਲ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਸੰਤਾਪ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਖ਼ੂਬ ਦਾਦ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ। ਅਮਰਜੀਤ ਪੰਨੂ ਨੇ ਇਕ ਅਧੂਰੀ ਕਵਿਤਾ ਕਹੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ ਦੇ, ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲੇ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਅਸਰ ਅਧੀਨ ਭਾਵਪੂਰਵਕ-ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਆਪ ਅਗਲੀ ਜ਼ੂੰਮ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨਗੇ। ਤਾਰਾ ਸਾਗਰ ਨੇ ਦੋ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ। 'ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ੋਰ ਜਿਹਾ ਪਾਇਆ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਣ ਪਿੰਡ ਮੇਰੇ ਦੀਆਂ ਜੂਹਾਂ ਵੇ ' ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਵਲੋਂ ਇਕ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਨਵੀਂ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਮੁਖੜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕੁਝ ਸ਼ਿਅਰ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਗੰਭੀਰ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਕੇ ਆਪਣੀ ਕਾਵਿ-ਪ੍ਰੌੜਤਾ ਦਾ ਪਰਮਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਜੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾਵਲੀ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਅਤੇ ਸੂਖਮ-ਸੂਝ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ-ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਬੜੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ-ਪਾਠ ਦੇ ਅਗਲੇ ਚਰਣ ਵਿਚ ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਨੇ 'ਲੋਕ ਤੰਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ' ਅਤੇ 'ਹੱਥ ਵਿਚ ਕਾਨੀ' ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੁੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜੋਕੇ ਕਲਮਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਚੇਸ਼ਠਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਡਾ ਧੁੱਗਾ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੌਰ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੋਲ ਨੂੰ ਜੇ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਹ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਥੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਏਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਲੈਟਿਨ ਜਿਹੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਲੋਪ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਗਰੋਂ ਆਪ ਨੇ ਇਕ ਖ਼ੂਬ ਗ਼ਜ਼ਲ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ।ਜਗਜੀਤ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ ਵੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਇਸ ਬੈਠਕ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਪਸਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜੋਕੇ ਕਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਬੈਠਕਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦੌਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਗੰਭੀਰ, ਸੁਹਿਰਦ, ਸੂਝਵਾਨ ਅਤੇ ਮਿੱਠਬੋਲੜੇ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਨਮਨ ਕੀਤਾ।

ਰਿਪੋਰਟ– ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਪਸਾ ਇੰਕ

NIRMAL SINGH BADHAN

NSB Insurance

HEALTH INSURANCE | RETIREMENT
LIFE INSURANCE | COLLEGE PLANNING
LONG TERM CARE INS | AUTO * HOME
FUNERAL EXPENSE | BUSINESS

for Insurance Call:
NIRMAL SINGH BADHAN
707-228-2020
Lic #0144676

Call: 707-228-2020, Fax: 707-260-2813

www.nsbinsures.com

1519 Gary CT., Rohnert Park, CA 94928

89 ਸਾਲ ਦੇ ਪੀਜ਼ਾ ਡਿਲਿਵਰੀ ਡਰਾਇਵਰ ਨੂੰ ਮਿਲੀ 12000 ਡਾਲਰ ਦੀ ਟਿਪ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ)– 89 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤੱਕ ਪੀਜ਼ਾ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਉਟਾਹ ਵਾਸੀ ਡੇਰਲਿਨ ਨੇਵੇ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਗਾਹਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 12000 ਡਾਲਰ ਦੀ ਟਿੱਪ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਏਡੀ ਵੱਡੀ ਟਿੱਪ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਜਫ਼ੀ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ।

ਡੇਰਲਿਨ ਨੇਵੇ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੱਕ ਪੀਜ਼ਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ 30 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਮਿਲਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਜਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਜੀ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

*****

ਅੰਬੇਡਕਰ ਮਿਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ' ਏਕ੍ਸ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਨਾਏਗੀ 'ਧੱਮ ਚੱਕਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਿਵਸ'

ਜਲੰਧਰ (ਬਿਊਰੋ)– ਅੰਬੇਡਕਰ ਮਿਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ) ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੈਡਮ ਸੁਦੇਸ਼ ਕਲਿਆਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਅੰਬੇਡਕਰ ਭਵਨ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ. ਫਾਉਂਡਰ ਮੈਂਬਰ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਬਾਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਭਜਨ ਸਾਂਪਲਾ, ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਦੀਪ ਭੱਟੀ, ਅਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੁੱਤਣ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ. ਸੋਸਾਇਟੀ ਹਰ ਸਾਲ 14 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਧੱਮ ਚੱਕਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਿਵਸ ਅੰਬੇਡਕਰ ਭਵਨ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਨਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ. ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ 14 ਅਕਤੂਬਰ 1956 ਨੂੰ ਨਾਗਪੁਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬੁੱਧ ਧੱਮ ਦੀਖਸ਼ਾ ਲਈ ਸੀ. ਇਸ ਬਾਰ ਵੀ ਧੱਮ ਚੱਕਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਿਵਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਅੰਬੇਡਕਰਾਈਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਓਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਕੈਨੇਡਾ (ਏਕ੍ਸ ਕੈਨੇਡਾ) ਦੇ ਸਹਯੋਗ ਨਾਲ ਵੈਬਿਨਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਏਗਾ. ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖੇਤ ਮਜਦੂਰ ਦੀ ਉਜਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅੰਬੇਡਕਰ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ. ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦੀ ਸਾਥੀਆਂ ਆਰ ਸੀ ਸੰਗਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਭਾਉ ਲੋਖਾਂਡੇ ਨਾਗਪੁਰ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੇ ਗਹਿਰਾ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ. ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਕੀਤਾ. ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ।

ਬੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਸੰਘਰਸ਼ ਗਰੁੱਪ ਕੁਵੈਤ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ (ਪ੍ਰੀਤਮ ਲੁਧਿਆਣਵੀ), ਕੁਵੈਤ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਬੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਸੰਘਰਸ਼ ਗਰੁੱਪ ਕੁਵੈਤ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ 25ķ09ķ2020 ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜਦੂਰਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਰਨਜੀਤ ਸੰਮੀਪੁਰ, ਸਕੱਤਰ ਮਨਦੀਪ ਡਗਾਮ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਬਜੂਹਾ, ਸੋਢੀ ਸੱਲਣ, ਸਨਦੀਪ ਵਿਰਕ, ਹਰਦੀਪ ਔਜਲਾ (ਚੂਹੇਕੀ), ਦਵਿੰਦਰ ਬੰਗੜ (ਨੂਰਮਹਿਲ), ਗੋਲਡੀ ਸਰੋਏ (ਟਾਂਡਾਂ), ਬਲਜੀਤ ਸਰੋਆ ਚੱਬੇਵਾਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਗੁਰਾਇਆ, ਸੁਰਜੀਤ ਜਲੰਧਰ, ਜਸਵੰਤ ਹੈਰਾਂ, ਜੱਸ ਜਲੰਧਰੀ, ਸੰਨੀ ਬੋਪਾਰਾਏ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਸਾਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਜੀਤ ਸਰੋਆ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨਾਲ ਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਸ ਅੰਨਦਾਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲਤ ਮੰਗਤਿਆਂ ਵਰਗੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਜੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਤਿੰਨ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਨਾਂ ਬਿੱਲਾ ਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਕੋਈ ਫਾਈਦਾ ਨਹੀ ਹੋਣਾ, ਉਲਟਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਉਣਗੀਆਂ, ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਸੋਨੇ ਵਰਗੀ ਫ਼ਸਲ ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਲੈ ਜਾਣਗੀਆ । ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਜਦੂਰੀ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਸਭ ਕੁੱਝ ਪੂੰਜੀ-ਪਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸਿਸਟਮ ਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੈ,ਉੱਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਬਜੂਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਮਜਦੂਰੀ ਕਰਦੇ ਪਏ ਨੇ। ....ਫਿਰ, ਹੋਰ ਦੇਖੋ, ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਰੋਨਾ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਬੇਰੋਜਗਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਮਜਦੂਰਾਂ ਕੋਲ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਜਾਣ ਲਈ ਕਰਾਇਆ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭੁੱਖੇ ਪਿਆਸੇ ਮਰਦੇ-ਢਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰੀਂ ਪਹੁੰਚੇ। ਜਿਨਾ ਮਜਦੂਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਅਰਬਾਂ-ਪਤੀ ਬਣਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਮਜਦੂਰਾਂ ਉਤੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਕੋਈ ਲੀਡਰ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਫੈਕਟਰੀ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਭਨੂੰ ਜਾਤ- ਪਾਤ, ਊਚ-ਨੀਚ, ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਏਕਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਇਸ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਕੇ ਸੋਹਣਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾ ਸਕੀਏ ।''

Golden State Truck Sales Inc.

ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਸਸਤੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ

Dharminder Singh

Call : Dharminder Singh
Cell : 530-870-6600 Fax : (530) 870-1429
532, Houston St.
West Sacramento, CA 95691
Email: myfuturetruck@gmail.com

ਅੰਬੇਡਕਰਾਇਟ ਲੀਗਲ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ, ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ 1932 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਅਲੱਗ ਤੋ ਨਿਰਵਾਚਨ (ਦੋ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੋਸਟ ਮੈਟਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਧਾਂਧਲੀ ਦੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਖੇਦੀ ਕੀਤੀ

ਜਲੰਧਰ (ਬਿਊਰੋ) ਅੰਬੇਡਕਰਾਇਟ ਲੀਗਲ ਫੋਰਮ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਮੋਜੂਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ 24 ਸਤੰਬਰ 2020 (ਵੀਰਵਾਰ) ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਇਸ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 24 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਪੂਨਾ ਦੀ ਯਰਵਦਾ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਉ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਕਮਿਉਨਲ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝੋਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੋਰ ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੋਜੂਦ ਗੈਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਹੇਬੰਦ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀ ਨਿਕਲੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਚੁਣ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਜਾਦੇ ਹਨ ਓਹ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪੀ ਵੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ 1932 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਅਲੱਗ ਤੋ ਨਿ-ਰਵਾਚਨ (ਦੋ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਖਵਾ ਸਮਾਜ ਆਜਾਦੀ ਨਾਲ ਅਪਨੇ ਹੀ ਵਰਗ ਦੇ ਵੋਟ ਤੋ ਅਪਨਾ ਆਜਾਦ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਚੁਣ ਸਕੇ।

ਫੋਰਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ ਮੈਟਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚੋ ਜੋ ਧਾਂਧਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਤੋਰ ਤੇ ਅਤੇ ਸੀਮਿਤ ਸਮੇਂ ਵੱਚ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਸਜਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਲੋੜਮੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਫੋਰਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਮਜਦੂਰ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਨਿਖੇਦੀ ਕੀਤੀ । ਉਹਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਦਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਈਮਾਨਦਾਰ ਨਹੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਫੋਰਮ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹਨਾ ਗਲਤ ਨੀਤਿਆਂ ਦਾ ਘੋਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਕਿਸਾਨਾ ਅਤੇ ਮਜਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਬਿੱਲ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਰੇਆਮ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਮਜਦੂਰ ਇਸਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੱਲ ਮਿਤੀ 25.09.2020 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਫੋਰਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਇਸ ਮੋਕੇ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਾਜਿਰ ਸਨ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਪ੍ਰਿਤ ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਧਾਨ)
ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ
ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਜੂ ਅੰਬੇਡਕਰ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ)
ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਦੀਪ ਭੱਟੀ
ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ)
ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬੈਂਸ
ਐਡਵੋਕੇਟ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਭਜਨ ਸਾਂਪਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਇਆ 'ਰੋਡ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ' ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਪਾਏਗਾ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ

ਚੰਡੀਗੜ (ਬਿਊਰੋ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਘੜੂੰਆਂ ਵਿਖੇ ਬੀ.ਟੈਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ 'ਚ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਨੋਖਾ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਵੱਡਾ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਭਵਾਨੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਪੰਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ 'ਚ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਟ ਬੈਲਟ ਨਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣਾ, ਮੁੜਨ ਲੱਗੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਸੰਘਣੀ ਧੁੰਦ ਅਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਆਦਿ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਹਰ ਸਾਲ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸਿਆਂ 'ਚ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ 400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ 3 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹਰ ਸਾਲ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੇਟੈਂਟ ਵੀ ਸਫ਼ਲਤਾਪੂਰਕ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਰਟੀਫ਼ੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨ ਲਰਨਿੰਗ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਆਧੁਨਿਕ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸੀਟ ਬੈਲਟ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਾਰ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੋਹਿਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸੈਂਸਰ ਆਧਾਰਿਤ ਉਪਕਰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਰ 'ਚ ਬੈਠਣ ਉਪਰੰਤ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਡਰਾਇਵਰ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਅਲਕੋਹਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ 0.08 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰ ਦਾ ਇੰਜਣ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਡਰਾਇਵਰ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੇਰਿੰਗ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੋਹਿਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸੱਜੇ ਜਾਂ ਖੱਬੇ ਮੁੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਡੀਕੇਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸੜਕੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਾਹਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਾਨ ਤੱਕ ਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ 'ਚ ਗੂਗਲ ਮੈਪ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨ ਲਰਨਿੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਉਪਕਰਨ ਫਿੱਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਹਨ ਕਤਾਰ ਬਦਲਣ ਤੋਂ 50 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਡੀਕੇਟਰ ਦੇਣਾ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਰਟੀਫ਼ੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਨਿ-ਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਹਰੇ/ਧੁੰਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਵਾਹਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਤਕਨੀਕ ਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਕਾਰ ਦੇ ਅੱਗੇ 50 ਮੀਟਰ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਜਾਨਵਰ, ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਪਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਇਸ 'ਚ ਵਿਸੇਸ਼ ਉਪਕਰਣ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਹਿਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਰਾਜਮਾਰਗ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਅੱਜ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਐਮ ਕੇ ਐਪ ਕ੍ਰੇਏਟਿਵ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤੇ ਸੀ.ਈ.ਓ ਹੈ ਜਦਕਿ ਨਾਸਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 29000 ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 3 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਮੋਹਿਤ ਦਾ ਨਾਮ ਮੁਹਰਲੀ ਕਤਾਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਾਲ 'ਚ 24 ਪੈਟੰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 6 ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਉਦਮੀ 2019 ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਚਾਂਸਲਰ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਿਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚ ਦਰਜੇ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਉਥੇ ਹੀ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕੀ ਯੁੱਗ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਲੈਬਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਨਵੀਆਂ ਕਾਢਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲਗਾਤਾਰ ਤੱਤਪਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਸਰਚ ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੈਬਾਂ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸ. ਸੰਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2019 'ਚ 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ 336 ਪੇਟੈਂਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੈਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ਼ਿਸ, ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਐਂਡ ਟਰੇਡ ਮਾਰਕ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਰੈਂਕਿੰਗ 'ਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 800 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੈਟੈਂਟ ਸਫ਼ਲਤਾ-ਪੂਰਵਕ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਖੋਜ਼ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ 5 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਬਜਟ ਹਰ ਸਾਲ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ 'ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ' ਭਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਮਾਰਟ ਇੰਡੀਆ ਹੈਕਾਥੌਨ-2020 'ਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਘੜੂੰਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ (ਬਿਊਰੋ) ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਸੈੱਲ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਏਆਈਸੀਟੀਈ) ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਮਾਰਟ ਇੰਡੀਆ ਹੈਕਾਥਨ-2020 ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਘੜੂੰਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਡਾਟਾ ਸਾਇੰਸ ਖੇਤਰ ਸਬੰਧੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਨਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਗਰ-ਾਊਂਡਵਾਟਰ, ਜਲ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂ-ਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ 5ਵੇਂ ਸਮਸੈਟਰ ਦੀ 6 ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਦੇ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਬੈਲੀਸਾਨਾ' ਨਾਮ ਅਧੀਨ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸੀਯੂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਭੀਆਂਸ਼ ਅਗਰਾਹਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ਆਗਰਾ ਖੰਨਾ, ਪ੍ਰਾਖਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵਾ, ਹੀਤਿਕ ਸੈਣੀ, ਮੇਤਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਸਕਾਨ ਕਸ਼ਅਪ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਬੰਧੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਪਰਾਗ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮਾਰਟ ਇੰਡੀਆ ਹੈਕਾਥਨ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਅਡੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਲਈ 5 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 220 ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮਾਰਟ ਇੰਡੀਆ ਹੈਕਾਥਨ-2020 ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਪੱਧਰੀ ਹੈਕਾਥਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਲਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੇਤੂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਇੰਡੀਆ ਹੈਕਾਥਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਬੇਲੀਸਾਮਾ ਟੀਮ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ 36 ਘੰਟੇ ਚਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੈਕਾਥਨ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪੈਕੇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਟੀਮ ਲੀਡਰ ਅਭੀਆਂਸ਼ ਅਗਰਾਹਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਤਰਾਲਿਆਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਜਲ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਜਨਗਣਨਾਵਾਂ (ਜਨਗਣਨਾ 2005-2006 ਅਤੇ 2010-2011) ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੈਕਟਰ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੈਬਸਾਈਟ ਸੂਬਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਬਲਾਕ/ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਲੈਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗ ਪੈਟਰਨ, ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਪੈਟਰਨ, ਖੂਹਾਂ ਅਤੇ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪੈਟਰਨ, ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਸੈਲ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਊਂਸਲ ਫਾਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਮਾਰਟ ਇੰਡੀਆ ਹੈਕਾਥਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਪਹਿਲ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੰਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਚੌਥਾ ਸੰਸਕਰਣ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਵਰਚੁਅਲੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਵਿਆਪੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਡਲ ਸੈਂਟਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜਿਥੇ ਢੁਕਵਾਂ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਸਦਕਾ 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਅੰਤ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੇਤੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ।

ਮੁਲਕ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ

ਡਾ. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ
ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ, ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
91-99156-82196

ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨੇ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਾਰਾਂ, ਕੋਠੀਆਂ/ਮਹਿਲਾਂ, ਜਹਾਜ਼ਾਂ, ਫ਼ੋਨਾਂ ਵਗੈਰਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਾਂ ਸਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੋਟੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਰੇਖ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇਸ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੰਜ਼ੀਦਗੀ ਨਾ.ਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾ.ਲ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਰੇਖਾ ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਦੇ ਚੱਲੇ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਗਾੜ/ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨਾ ਬਣਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਪਰ ਤਿੰਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾ.ਲ ਸਿੱਧੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੋ ਬਿਲ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਬਿਲ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਨਾ.ਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਅੱਜ-ਭਲਕੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਨਾ.ਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਹ ਤਿੰਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਜੁੱਗ-ਪਲਟਾਉਣ ਵਾ.ਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀਆਂ/ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਵਾਂ/ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਾ.ਲੀ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਐਕਟ 1955 ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਅਨਾਜਾਂ, ਦਾਲਾਂ, ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ, ਆਲੂਆਂ, ਪਿਆਜਾਂ ਵਗੈਰਾ ਨੂੰ ਭੰਡਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉੱਚਤਮ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਨਾ.ਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਤਿੰਨਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ/ਬਿਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ/ਬਿਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਆਉਣ ਵਾ.ਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾ.ਲੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ/ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਨਿੱਜੀ/ਖੁਲ੍ਹੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਲਿਜਾਕੇ ਵੇਚ ਸਕਣ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੁਲਕ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਏ.ਪੀ.ਐੱਮ.ਸੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਨਸਾਂ ਦਾ ਮੰਡੀਕਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਸੂਬਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠਲੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿਨਸਾਂ ਵੇਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖ਼ਰੀਦਣ ਵਾ.ਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਕਰਾਂ, ਫੀਸਾਂ, ਦਿਹਾਤੀ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਆਦਿ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਬੋਰਡ ਨੂੰ 2020-21 ਦੌਰਾਨ 3900 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਿੱਜੀ/ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਾਂ, ਫੀਸਾਂ, ਦਿਹਾਤੀ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਆਦਿ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਛੋਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰੇ ਏ.ਪੀ.ਐੱਮ.ਸੀ. ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੌ.ਲੀ ਹੌ.ਲੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਨਾ.ਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਨਫ਼ੇ ਦੀ ਰੂਹ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਨਿੱਜੀ/ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵੱਲ ਆਉਣਗੇ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਏ.ਪੀ.ਐੱਮ.ਸੀ. ਮੰਡੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ/ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੱਧ ਭਾਅ ਆਪਣੇ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਦੇ ਬਚਾਏ ਹੋਏ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਦੇਣਗੇ, ਪਰ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਨਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਏ.ਪੀ.ਐੱਮ.ਸੀ. ਮੰਡੀਆਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ

ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਪਰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਦੇ ਸਫ਼ਾਏ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਬਿਹਾਰ ਵਰਗੇ ਭਾਅ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਮਾਲੋ-ਮਾਲ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਵੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਨਸਾਂ ਦੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਅਨੇਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਨਿੱਜੀ/ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਵਧੇਗੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਵਧਣਾ ਵੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲੀਜ ਉੱਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਕੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਵੱਡੇ ਫਾਰਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਸੰਬੰਧੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਭੁਲੇਖਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਕੜੇ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁੱਝ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 86 ਫ਼ੀਸਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਤੱਥ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ/ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵੇਚ ਸਕਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸ ਨੂੰ ਸਥਾਨਿਕ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਵੀ ਕਰਾਏ ਦੇ ਸਾਧਨ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਬਾਸਮਤੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਜਿਨਸ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਗਏ ਉਹ ਵੀ ਮੂੰਹ ਲਟਕਾਉਂਦੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆ ਵਾ.ਲੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੰਪਨੀਆਂ/ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਪਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾ.ਲੀ ਜਿਨਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਵਪਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾ.ਲ ਸਾਰੀ ਜਿਨਸ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾ.ਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਵਪਾਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਨਸਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪਏ ਘਾਟੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਵਪਾਰੀ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾ.ਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਦੇ ਖ਼ਰਚ ਘਟਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਾ.ਲੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਪਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਘਾਟਾ ਝੱਲਦੇ ਹੋਏ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਤੱਥ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਐੱਸ.ਡੀ.ਐੱਮ. ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਵਪਾਰੀਆਂ/ਸਰਕਾਰੀ ਦਬਾਅ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਕਸਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੰਪਨੀਆਂ/ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹਾਰਨ ਅਤੇ ਹਾਰਨ ਉਪਰੰਤ ਖਾਧੇ ਜਾਣ ਵਾ.ਲੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋਨਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ/ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਰਹੇ, ਪਰ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾ.ਲ ਰਾਜਸੀ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਨਸਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਲਵੇਗੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਨਮਕ, ਤੇਲ, ਕੱਪੜੇ, ਦਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਪਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਵਪਾਰੀਆਂ ਉੱਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਉੱਚਤਮ ਸੀਮਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਕਰਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜਿਨਸਾਂ ਵੇਚਣ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਸੂਲਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤਕਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਨਸਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਲਈ ਤਰਸਣਗੇ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਨਾ ਕਿ ਲੋਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਲਈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ/ਬਿਲ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਛੋਟੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਲਈ ਨਾ ਹੋਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਰਨ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਰਾਜਸੀ, ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਗਾੜ/ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਪੇਂਡੂ ਛੋਟੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ।

1991 ਤੋਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ 'ਨਵੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ' ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੱਤ ਦੇ 1 ਫ਼ੀਸਦ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ 99 ਫ਼ੀਸਦ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਰਥਿਕ ਪਾੜਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨਾਂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਕ ਦੀ 50 ਫ਼ੀਸਦ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਬਾਦੀ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚੋਂ 15 ਫ਼ੀਸਦ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਪੇਂਡੂ ਛੋਟੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੁਲਕ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਰਨ ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾ.ਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਧਾਏਗੀ।

'ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ' ਅਤੇ ਨਿੱਜਵਾਦ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਵਾ.ਲੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਢਾਹ ਲਾਉਣਗੀਆਂ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਾ.ਲਾ ਧੰਦਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਮੁਲਕ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ-ਮੁੜਨ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹੂੰਝਿਆਂ ਸਮੇਤ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਫ਼ਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਕ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਥੱਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡਕੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਾ.ਲੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਵਾ.ਲੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵੱਲ ਲਿਜਾਅ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਗ਼ਰੀਬੀ ਹੰਢਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

1991 ਤੋਂ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਦਿਆਂ, ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਮਾਏਦਾਰ/ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਏਗਾ ਜਿਸ ਨਾ.ਲ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਬੌਧਿਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾ.ਲ ਵਧਾਏਗਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਤੇਜ਼ ਦਿਮਾਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਵਿਅਰਥ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੀ ਆਸ ਜਗਾਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋ.ਲੋਂ ਅੰਕੜੇ ਬਣਾਕੇ ਨਤੀਜਾ-ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਧਿਐਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਕਰਿੰਦੇ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗਾਂ ਨਾ.ਲ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾ.ਲੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਰਾਜਸੀ, ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਗਾੜਾਂ/ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਅਸਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਸਦਾ ਚੱਲਦੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਛੋਟੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾ.ਲ ਨਾ.ਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ-ਪੱਖੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਲਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਠੇਕੇ ਉੱਪਰ ਲੈ ਕੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਵਾ.ਲਾ ਸੁਰਖਿਅਤ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਢਾਹ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਆਓ ਜਗਾਈਏ ਕੱਠੇ ਹੋ

ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾੜੀਆਂ ਨੀਤਾਂ ਦਾ
ਮੰਦਾਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਧੱਕਣ ਲਈ ਮਿੱਥੀਆਂ ਤਰੀਕਾ
ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਲਲਕਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਆਓ ਜਗਾਈਏ ਕੱਠੇ ਹੋ ਸੁੱਤੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੁਦਕਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਈ ਕਿਸਾਨੀ ਹੈ
ਮੰਦਹਾਲੀ ਦੇ ਦੌਰ ਚ ਖੇਤੀ ਘੱਟ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੈ
ਝੱਲ ਰਿਹਾ ਕਿਸਾਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਆਓ ਜਗਾਈਏ ਕੱਠੇ ਹੋ ਸੁੱਤੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ

ਕਸਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਛੱਡੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ
ਬੀਬੜ ਵਾਲਿਆਂ ਖੇਚਲ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੀਤੀ ਪੁੱਛਣ ਦੀ
ਵੋਟਾਂ ਲੈਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਪੁੱਛਿਆ ਇਹਦੀਆਂ ਸਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਆਓ ਜਗਾਈਏ ਕੱਠੇ ਹੋ ਸੁੱਤੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ

ਨਿੱਤ ਦਿਹਾੜੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਇਹਨੂੰ ਦੱਬਣ ਲਈ
ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕੰਗਾਲੀ ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ
ਏਕਾ ਕਰਲੋ ਰੋਕਣ ਦੇ ਲਈ ਲੋਟੂ ਧਾੜਾਂ ਨੂੰ
ਆਓ ਜਗਾਈਏ ਕੱਠੇ ਹੋ ਸੁੱਤੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ

- ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੱਟੂ
91-97797-08257

ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ
001-408-493-9776

10 ਸਤੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਫੰਡ ਆਫ਼ ਨੇਚਰ ਅਤੇ ਜ਼ੋਆਲੋਜ਼ਿਕਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ਼ ਲੰਡਨ ਨੇ "ਲਿਵਿੰਗ ਪਲੈਨਿਟ" ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਅੰਕੜੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 1970 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2016 ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਛੀ, ਜਲ ਅਤੇ ਥਲ ਦੋਹਾਂ ਉਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ, ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰੀਂਗਣ ਵਾਲੇ, ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਲ-ਸਰੋਤਾਂ ਨਦੀਆਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ, ਝੀਲਾਂ, ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਔਸਤਨ ਅਬਾਦੀ 68 ਫ਼ੀਸਦੀ ਘਟ ਗਈ ਹੈ ਭਾਵ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ 1970 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2016 ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ 32 ਫ਼ੀਸਦ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ 84 ਫ਼ੀਸਦ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ 16 ਫ਼ੀਸਦ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਘਟਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਰਫ਼-ਰਹਿਤ ਧਰਤੀ ਦਾ 75 ਫ਼ੀਸਦ ਬਿਲਕੁਲ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ 85 ਫ਼ੀਸਦੀ ਜਲਗਾਹਾਂ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਸਮੁੰਦਰ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਘਟਣ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਗਾਉਣ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ, ਨਹਿਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਆਦਿ ਨਾਲ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਘੱਟ ਰਹਿ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਘਰ-ਘਾਟ ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਉਚਿਤ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਅੰਡੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਜਨਣ ਕਿਰਿਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵੀ ਘਟਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡੈਮ ਬਣਨ ਨਾਲ ਮੱਛੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਤੈਰਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਪ੍ਰਜਨਣ ਕਿਰਿਆ ਲਈ ਮੈਦਾਨੀ ਤੋਂ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਡੈਮ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੈਮ ਪਿਛਲੇ ਰੈਜ਼ਰਵਾਇਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਲ-ਜੀਵ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਟਰਬਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕੱਟ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਬਾਦੀ ਭੋਜਨ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਬਾਦੀ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਲ-ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ।

ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਘਟ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਦਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚਲਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੀ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਲੱਗੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਰਸਾਇਣਾਂ ਭਰਪੂਰ ਗੰਦਾ ਅਤੇ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀੜੀ-ਅਫ਼ਗਾਨਾ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲ ਤੋਂ ਛੱਡੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੱਛੀਆਂ ਮਰ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਗੰਗਾ ਅਤੇ ਯਮੁਨਾ ਕਿਨਾਰੇ ਵੱਸੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਜਲ-ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖਾਧ-ਪਦਾਰਥਾਂ ਲਈ ਜਲ-ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜੀਵ ਵੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਛੱਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜਲ-ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਾਟਾ 94 ਫ਼ੀਸਦ ਲੈਟਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕਰੇਬੀਅਨ ਟਾਪੂਆਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿਚਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੱਟ ਉੱਤੇ ਵੇਲ੍ਹ ਮੱਛੀਆਂ ਮਰੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਆਪਣਾ ਕਚਰਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰੀ ਧਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਹਿਣ ਗਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧੀਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਸਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਖਾਧ-ਪਦਾਰਥ ਭਾਵ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਘਾਹ ਆਦਿ ਵੀ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਵਹਾ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਪਮਾਨ ਦਾ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਘਾਟ ਵੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੱਟਾਂ ਉੱਤੇ ਬਣੀਆਂ ਬੀਚਾਂ (ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਿਨਾਰੇ ਉੱਤੇ ਵਿਛੀਆਂ ਰੇਤ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ) ਵੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਥਾਵਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹੁਣ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕੁਝ ਚੋਣਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਅੰਡੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੀਚ ਕਲਚਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਓਡੀਸ਼ਾ ਦੇ ਤੱਟਵਰਤੀ ਖੇਤਰ ਓਲੀਵ ਰਿਡਲੇ ਕਛੂਆਂ ਦੀ ਅੰਡੇ ਦੇਣ ਦੀ ਪੰਸਦੀਦਾ ਥਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਨ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਾਲ 8 ਲੱਖ ਕੱਛੂ ਆਏ ਸਨ ਜੋ ਬਾਕੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਬਾਦੀ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਣ ਦੀ ਫ਼ੀਸਦ ਮਾਤਰਾ ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਬਾਦੀ ਦੀਆਂ ਖਾਧ-ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਲਿਵਿੰਗ ਪਲੈਨਿਟ ਦੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਘਟਣ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਬਦਲਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਵੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਬਰਫ਼-ਰਹਿਤ 75 ਫ਼ੀਸਦ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ, ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ (ਸੜਕਾਂ, ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਦਿ) ਲਈ ਵੱਢਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਘਰ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਥਾਂ ਭਾਵ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਹ ਘਰੋਂ-ਬੇਘਰ ਹੋ ਕੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਭਟਕਣ ਕਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਫ਼ਾਇਦੇ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹਾਥੀ, ਗੈਂਡਾ, ਸ਼ੇਰ, ਚੀਤਾ ਆਦਿ। ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਅਬਾਦੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚਲੇ ਦਰਖ਼ਤ ਅਤੇ ਵਾੜਾਂ ਪੁੱਟਣ ਨਾਲ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ, ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਵੱਧ ਝਾੜ ਲੈਣ ਲਈ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜਿਆਂ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰੀਂਗਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਹਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਰਸਾਇਣਾਂ ਭਰਪੂਰ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਮੋਟਰ-ਗੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਨਵਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਸਮੇਂ ਲੱਗੇ ਲੌਕਡਾਊਨ ਸਮੇਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਛੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਨ-ਵਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਪਿੰਡਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਵਾਪਸੀ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿ-ਧੀਆਂ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਅਬਾਦੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਘੱਟ ਅਬਾਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟ ਰਹੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਇਕ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਵੀ ਇਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਨਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਹਨ ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਅਜੈਵਿਕ। ਜੈਵਿਕ ਤੱਤਾਂ ਵਿਚ ਪੌਦੇ, ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜੈਵਿਕਾਂ ਵਿਚ ਹਵਾ, ਪਾਣੀ, ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ, ਤਾਪਮਾਨ, ਮੀਂਹ, ਮਿੱਟੀ, ਖਣਿਜ ਆਦਿ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਿਲਕੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀਆਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਕੜੀ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਤੁਲਨ ਚਰਮਾਰਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾ ਉਹ ਮੁਰਝਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਸਾਡਾ ਭੋਜਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਰੋਤ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਆਬਾਦੀ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਜਿਹੜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭੋਜਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਹੁਤ ਕੀਟ-ਪਤੰਗੇ ਪਰ-ਪਰਗਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਰ-ਪਰਗਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫ਼ਸਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਅਬਾਦੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜਲਗਾਹਾਂ ਜਾਂ ਦਰਿਆ ਆਦਿ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਉਜਾੜਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਬਾਦੀ ਵੀ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਵੇਗੀ। 2014 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀਨਗਰ, 2015 ਵਿਚ ਚੇਨਈ ਅਤੇ 2018 ਵਿਚ ਕੇਰਲ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਵੀ ਜਲ ਸੋਮਿਆਂ ਅਤੇ ਜਲਗਾਹਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਕੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੀ ਆਏ ਸਨ।

ਉਤਰਾਖੰਡ ਤਰਾਸਦੀ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਲਲਸਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਅਣਗਿਣਤ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ 2020 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਸ ਦਾ ਹਰ ਰਾਜ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੰਗਲਾਂ ਥੱਲੇ ਇਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਕਬਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਲਈ ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਜੈਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਉਸਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ-ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਨਿਯਮਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇ। ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਦੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਆਕਸੀਜ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਕਮਲਜੀਤ ਨੀਲੋਂ

ਮਾਹਿਲਪੁਰ (ਬਿਊਰੋ)- ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਆਕਸੀਜ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਤੇ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਕਮਲਜੀਤ ਨੀਲੋਂ ਨੇ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਰੋਹ ਮੌਕੇ ਆਖੇ।ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਰ ਸੰਗਮ ਵਿੱਦਿਅਕ ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ ਭਵਨ ਵਿਚ ਅਯੋਜਿਤ ਇਕ ਬਾਲ ਮਿਲਣੀ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਹੱਥ ਰੌਚਕ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਿਗੜਨ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਣ। ਆਨ ਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਬੋਝਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਲ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ ਦੇ 25 ਸਾਲ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਕਰੂੰਬਲਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੇ ਦਿੰਦਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਨੇ ਪੈੜਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ।ਰਸਾਲੇ ਦੇ 25 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਮਾਂ ਬਾਲ ਕਲਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਯੋਧਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਕਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਜ ਵੀ ਉਸਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਫੈਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਲ ਰਸਾਲੇ ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਕ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ।ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ,ਕੁੰਵਰ ਕੁਲਜੋਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਕੁੰਵਰ ਕੁਲਜੋਤ, ਸੁਖਮਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਮੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲਪੁਰੀ ਨੇ ਆਪੋ ਆਣੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਹਿਫਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਕ ਬਣਾਇਆ।ਬੱਗਾ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਾਬਣਾ ਪਾਉਂਦਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਬਾਲ ਕਲਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਚੇ ਇਸ ਕਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਾਮਨਾ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰਵੀਰ ਮਾਨ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਧੀ ਅਮਨ ਸਹੋਤਾ, ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਟੁੱਟੀ ਨ੍ਹੀ ਤੜੱਕ ਕਰਕੇ !

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ
'ਦੁਪਾਲਪੁਰ'
001-408-915-1268

ਚੌਵੀ ਸਾਲ ਨਿਭਾਅ ਲਿਆ 'ਨਰੜ' ਦੋਹਾਂ
ਰਿਸ਼ਤਾ ਪਤੀ ਤੇ ਪਤਨੀ ਦਾ ਦੱਸ ਕੇ ਜੀ।

ਕਿਹਨੂੰ ਸਮਝੀਏ ਪਤੀ ਤੇ ਕੌਣ ਪਤਨੀ
ਦੁਨੀਆਂ ਪੁੱਛਦੀ ਰਹੀ ਐ ਹੱਸ ਕੇ ਜੀ।

ਕੌਮੀ ਹਿਤਾਂ ਵੱਲ੍ਹ ਪਿੱਠ ਹੀ ਦੇਈ ਰੱਖੀ
ਨਿੱਜੀ ਲਾਲਚਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਫਸ ਕੇ ਜੀ।

ਤੀਜੇ ਥਾਂਹ ਬਠਾਇਆ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ
ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਹੁਣ ਚਾਹੁੰਦਾ ਏ ਨੱਸ ਕੇ ਜੀ।

'ਤੇਲ ਪਾਉਣ' ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਹੀ ਕਰੀ ਜਾਣੋ
ਦੀਵਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਬੁਝਣ 'ਭੜੱਕ' ਕਰਕੇ।

ਬਾਦਲ ਦਲ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਹੀ ਪੈਂਤੜਾ ਏ
ਇਹਨੂੰ ਟੁੱਟੀ ਨਾ ਸਮਝੋ 'ਤੜੱਕ' ਕਰਕੇ !

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭੀਮ ਆਰਮੀ ਵੱਲੋਂ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਬਿਊਰੋ)– ਦਲਿਤ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਫੈਲੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਫ਼ਦਰਜੰਗ ਹਸਪਤਾਲ, ਵਿਜੈ ਚੌਕ ਤੇ ਹਾਥਰਸ ਵਿਚ ਰੋਸ ਫੁੱਟ ਪਿਆ। ਨਾਗਰਿਕ ਹੱਕ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਭੀਮ ਆਰਮੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਕਲਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੰਗਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਫਾਹੇ ਨਹੀਂ ਟੰਗੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਹ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਗੇ। ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਮੌਤ ਲਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ 'ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ' ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਯੋਗੀ ਆਦਿੱਤਿਆਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਵਰ੍ਹਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦੀ 'ਚੁੱਪੀ' ਉਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਜੈ ਚੌਕ ਵਿਚ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ– ਪੀਐੱਲ ਪੂਨੀਆ, ਉਦਿਤ ਰਾਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਧਵਨ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ।

ਮਨੀਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਦਰਿੰਦਰ ਦੀ ਸੀਬੀਆਈ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇ- ਬਹੁਜਨ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ

ਮੇਰਠ (ਬਿਊਰੋ)– ਮਨੀਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਦਰਿੰਦਰ ਦੀ ਸੀਬੀਆਈ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰ ਚੌਰਾਹੇ ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜੀਭ ਕੱਟ ਕੇ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋੜ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬਹੁਜਨ ਮੁਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੱਛਮੀਆਂਚਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਮੇਰਠ ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੇਰਠ ਦੱਖਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇੰਚਾਰਜ ਆਰ. ਡੀ. ਗਾਦਰੇ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਮਿਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ/ਰਾਜਪਾਲ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਲਖਨਊ ਦੇ ਨਾਂ ਬਾਲਮੀਕ ਜਨਚੇਤਨਾ ਮੰਚ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੋਈ।

ਅਤਿਅੰਤ ਦੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਾਥਰਸ ਦੇ ਥਾਣਾ ਚੰਦਪਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੁਲਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਵਾਲਮੀਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕੁਮਾਰੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਦੀ ਠਾਕਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੀਭ ਕੱਟ ਕੇ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋੜ ਕੇ ਅਪਰਾਧੀ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਦੀ ਬਹੁਜਨ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਪਾਰਟੀ ਘੋਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਘੋਰ ਅੱ-ਨਿਆ/ਅੱਤਿਅਚਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੀਸ਼ਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਤੇ ਕਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾਕਟਰ ਐਸ. ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਮੰਡਲ ਸੰਯੋਜਕ ਬਹੁਜਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮੋਰਚਾ ਮੇਰਠ ਮੰਡਲ, ਹਰੀਸ਼ ਗੌਤਮ, ਬਾਮਸੇਫ, ਹਾਜੀ ਅਤੀਕ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਰਾਹੁਲ, ਸੰਗਠਨ ਮੰਤਰੀ ਅਮਜਦ ਅਲੀ ਅੰਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭਮ ਸਿੰਧੀ ਤੇ ਤਨਵੀਰ ਹੈਦਰ ਜੈਦੀ ਤੇ ਜਾਵੇਦ ਹੈਦਰ ਸਮੇਤ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਹਾਥਰਸ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚ ਵਾਲਮੀਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬੇਟੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਨਾਲ ਗੁੰਡਾ ਗਰਦੀ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਦੀ ਘੋਰ ਨਿੰਦਾ

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵਾਲਮਿਕਿਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ ਜੁਲਮਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਧੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਨਾਲ ਚਾਰ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹੈਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਪੈਰ ਤੋੜੇ, ਲੱਤਾਂ ਤੋੜੀਆਂ, ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋੜੀ, ਜੀਭ ਵੱਢ ਦਿਤੀ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਧੀ ਹਸਪਤਾਲ਼ ਵਿਚ ਦਮ ਤੋੜ ਗਈ। ਜੁਲਮ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਸਿਰਫ ਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੈਣ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਜੀ ਹੀ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦਾ ਦਰਦ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲਮੀਕੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਪਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਮੁਰਦਾਬਾਦ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਮੁਰਦਾਬਾਦ

ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਲਮਿਕਿਨ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿਓ

ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋ ਜਾਓ, ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਓ, 14 ਸਿਤੰਬਰ ਨੂੰ ੂ ਫ ਦੇ ਹਾਥਰ੍ਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੂਲਗੜੀ ਵਿਚ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਪੱਠੇ ਲੈਣ ਗਈ, 21 ਸਾਲਾ ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚਾਰ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਬੰਦਿਆ ਨੇ ਘੇਰਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ . ਕੁੜੀ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦੀ ਰੀਡ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਉਸਦਾ ਗੁਪਤ ਅੰਗ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਦੀ ਜੀਭ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਕੱਟੀ ਤਾਂਕਿ ਕੁੜੀ ਬੋਲ ਕੇ ਨਾ ਦੱਸੇ . ਬਾਅਦ ਵਿੱਚੋ ਓਹਨਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋ ਇਕ ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਜਾਕੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਘਰ ਜਾਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੇਰੀ ਭੈਣ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਫੜ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਫੇਰ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਕੇ ਛੱਡ ਗਏ . ਮਨੀਸ਼ਾ ਮੌਤ ਨਾਲ ਲੜਦੀ ਅੱਜ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਇਨਸਾਫ ਨਾ ਕਦੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਤਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਜੱਦ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਸੱਤਾ ਦੀ ਚਾਬੀ ਨਹੀਂ ਆਓਂਦੀ।

ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਠੀਕ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਓਹਨਾ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਦਰ ਦਰ ਨਹੀਂ ਭਟਕਣਾ ਪੈਂਦਾ।

ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਓ
ਸ਼ਾਸਕ ਬਣੋ, ਖੁਦ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰੋ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ
ਪਰਧਾਨ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ
ਸੂਬਾ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ

ਬਸਪਾ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਮੁਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਲਈ ਕੱਢਿਆ ਕੈਂਡਲ ਮਾਰਚ

ਲੁਧਿਆਣਾ – ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਿਲਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿੱਕੀ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਈ ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਕਲੋਨੀ 'ਚ ਮੁਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜਾ ਦੀ ਮੰਗ ਲੈ ਕੇ ਕੈਂਡਲ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਕੱਢੇ ਕੈਂਡਲ ਮਾਰਚ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਇਸ ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਭਰੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਕਾਫੀ ਰੋਸ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ•ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜਾਰੀ ਦੀ ਜੰਮ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁਜਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਏ ਹਨ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਔਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਉਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਵਿੱਕੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹਾਥਰਸ ਵਿਖੇ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਵਾਲਮੀਕਿ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਹ ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਭਰੀ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਚੋਂ ਉਪਜੀ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਲੜਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਨੀਸ਼ਾ ਵਾਲਮੀਕਿ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਰੀਰਕ ਜੁਲਮ ਢਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਜੀਭ ਵੱਢ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰੀਡ ਦੀ ਹੱਡੀ ਅਤੇ ਧੌਣ ਦੀ ਹੱਢੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਿਨ ਜਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ•ਦੀ ਆਖਰ ਉਹ ਹਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਕੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਾਰਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਰਾਹੀਂ ਫਾਂਸੀ ਤੇ ਲਟਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਕੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਿਥੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਅਸੁੱਰਖਿਅਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਮਾੜੀ ਤਸਵੀਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੋਨੂੰ ਪਾਰਚਾ, ਸੌਰਵ ਬਿਰਲਾ, ਅੰਕਿਤ ਬੋਤ, ਦੀਪਕ, ਸੰਦੀਪ, ਜੋਗੀ ਪਾਰਚਾ, ਅਨੁਜ ਕੁਮਾਰ, ਅਨੀ, ਕਾਕਾ, ਅਕਾਸ਼, ਲੰਬੂ, ਰਾਹੁਲ ਕੇਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਮਨੀਸ਼ਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਤ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਸਹੀ ਪੈਰਵੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਮਨੀਸ਼ਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਖਾਤਾ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਰਮਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਨਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਹੈ।

'ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ'
'ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼'
ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ:
www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

ਵਿਸ਼ਵ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਦਿਵਸ: ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ 'ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ'

ਵਿਸ਼ਵ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਘੜੂੰਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅੱਜ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਐਂਡ ਹੌਸਪਿਟਾਲਟੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਭੇਂਟ ਕਰਕੇ ਨਿੱਘਾ ਜੀ ਆਇਆ ਆਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਜਿਥੇ ਸਿਟੀ ਬਿਊਟੀਫੁੱਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸ਼ਿਵਾਲੀ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਧਰੂਵਿਤਾ ਅਤੇ ਅਕੈਡਮਿਕ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਹਰਜੋਤ ਕੌਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਵਿਸ਼ਵ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੈਲਾਨੀ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਯੂਨਾਈਡ ਨੇਸ਼ਨ ਵਰਲਡ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ (ਯੂ. ਐਨ. ਡਬਲਿਯੂ. ਟੀ.ਓ) ਵੱਲੋਂ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਦਿਵਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ 'ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਾਜ਼ਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਵ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਘੜੂੰਆਂ ਦੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਐਂਡ ਹੌਸਪਿਟਾਲਟੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ 'ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ' ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੋਟੋਗ੍ਰਾਫ਼ੀ, ਟ੍ਰੈਵਲ ਰਾਈਟਿੰਗ, ਪੇਂਟਿੰਗ ਦ ਫੇਸ, ਬੈਸਟ ਆਊਟ ਆਫ਼ ਵੇਸਟ ਅਤੇ ਰੰਗੋਲੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਦਕਿ ਵੋਕਲ ਫ਼ਾਰ ਲੋਕਲ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰੈਜ਼ੇਟੇਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਜੋ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਟਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮਨੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਨਅਤ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਉਭਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰੈਵਲ ਅਤੇ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਰਲਡ ਟ੍ਰੈਵਲ ਐਂਡ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ ਵਿੱਚ 9.2 ਫ਼ੀਸਦੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਐਂਡ ਹੌਸਪਿਟਾਲਿਟੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 4.2 ਲੱਖ ਨਵੀਂਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕੁੱਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਾ 8.1 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਉਭਰ ਰਹੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਜਿਸ ਲਈ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਚਾਂਸਲਰ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਐਂਡ ਹੌਸਪਿਟਾਲਿਟੀ ਲਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2019 ਦੌਰਾਨ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ 360 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਹੈਸਟੋਰੈਂਟ ਇਕਾਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਅਦਾਰੇ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਲਈ 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਚ ਰੁਚੀ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਹੁਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲਟ ਡਿਜ਼ਨੀ ਵੱਲੋਂ 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੇ 47 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ 1650 ਕਾਲਜ 3 ਲੱਖ ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ

ਬਠਿੰਡਾ- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਪੋਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 1650 ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀਆਂ 13 ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜੁਆਇੰਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਜੈਕ' ਵੱਲੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਰਕਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੂਬੇ ਦੇ 3 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਣਗੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜੈਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕੋ-ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਅੰਸ਼ੂ ਕਟਾਰੀਆ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਸ. ਐਸ. ਚੱਠਾ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 2010 ਤੋਂ ਐਸ. ਸੀ. ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਰਲਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਯੋਗ ਐਸ. ਸੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਗਭੱਗ 3 ਲੱਖ ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਐਸ. ਸੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਫੀਸ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਉਣ।

CHANGE OF NAME

I Subhash Sil s/o Jatindra Mohan Sil

Resident of 9504 Ravenna Ln.,

Stockton, CA-95212

Now I have changed my name

From **Subhash Sil to Subash Sil**

All concerned kindly note it.

CHANGE OF NAME

I Gurbachan Singh Gill s/o Hoshiar Singh

Resident of 2610 E Paseo Ave.,

Visalia, CA 93292

Now I have changed my name

From **Gurbachan Singh Gill**

to **Gurbachan Singh**

All concerned kindly note it.

ਗਿਰਜਾਂ ਦੀ ਕਲਾਸ : ਆਪਦਾ ਨੂੰ ਅਵਸਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲੋ

ਕੁਲਦੀਪ ਹਿਸਾਰ
91-83960-10340

ਇੱਕ ਬਾਤ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ. ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗਲ ਹੈ. ਇੱਕ ਗਿਰਜਾਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਸੀ. ਗਿਰਜ ਮਾਸਟਰ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਆਇਆ. ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਚਲੋ ਅੱਜ ਜੁਆਕਾਂ ਦੀ ਜਨਰਲ ਨੌਲੇਜ ਟੈਸਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ. ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੁੰਝ ਤੇ ਚਸ਼ਮਾ ਸੈਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ਬੱਚਿਓ, ਦਸੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ : ਆਪਦਾ ਨੂੰ ਅਵਸਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲੋ!

ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਉਠ ਖਲੌਤਾ ਹੋਇਆ, ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਆ੍ਹ ਕੀ ਸਵਾਲ ਹੋਇਆ? ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸੀ ''ਆਪਦਾ ਆਗਿਆਕਾਰੀ'', ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਆਪਦਾ ਨਾਲ ਆ੍ਹ ਕਿਹੜਾ ਅਫਸਰ ਲਾਅ ਦਿੱਤਾ!

''ਔਹ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਜਬਾਨ ਵੀ ਥੋੜੀ ਬਹੁਤ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਕਰੋ. ਜਦੋਂ ਦੇਖੋ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੌਲਾ ਪਾਈ ਰਖਦੇ ਹੋ. ਆਪਦਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮੁਸੀਬਤ, ਬੀਮਾਰੀ, ਤਬਾਹੀ ਆਦਿ ਅਤੇ ਅਵਸਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮੌਕਾ।''

''ਫੇਰ ਤਾਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਇਆ ''ਮੌਕਾਪਰਸਤੀ''? ਯਾਣੀ ਕਿਸੇ ਤੇ, ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਨਾਂ ਲਿਆ ''ਆਪਦਾ'' ਆਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?'' ਇੱਕ ਲਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੁਆਕ ਬੋਲਿਆ। ''ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਇਹ ਤਾਂਹੈ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ. ਉਹ ਕਲ ਕੁਲਵੰਤ ਦਾ ਬਸਤਾ ਸਾਇਕਲ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ, ਇਸ ਉਹਦਾ ਜਮੈਟਰੀ ਬੋਕਸ ਚੁੱਕ ਲਾਇਆ.ਹੋ ਗਿਆ ਨਾ ਆਪਦਾ ਦਾ ਮੌਕਾ?''

''ਚੁੱਪ ਔਏ! ਸਾਰੇ ਬਿਨਾ ਮਤਲਬ ਦੀ ਭੁਕਾਈ ਮਾਰੀ ਜਾਨੇ ਔਂ. ਮੈਂ ਜਿਹੜਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਓ. ਕਿਹਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ?''

''ਇਹ ਤਾਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ. ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਫੈਦਾ ਚੁੱਕਣਾ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਗਿਰਜਾਂ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਐ. ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਫਿਲਮ ਆਈਸ ਏਜ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ? ਉਸ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ ਹੜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖੇ ਭਾਵ ਗਿਰਜ ਨੱਚਦੇ ਟਪਦੇ ਐ ਕਿ ਹੁਣ ਮਹਾਮਾਰੀ ਫੈਲੂ. ਲਾਸ਼ਾਂ ਹੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਰੱਜ ਕੇ ਖਾਵਾਂਗੇ। ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਦਾ ਦੇ ਮਾਰੇ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਮਰਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੜਫਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਚੁੰਝ ਮਾਰ ਲਈਦੀ ਐ. ਸੋ ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਇਹ ਗਲ ਤਾਂ ਜਰੂਰ ਕਿਸੇ ਮੁਰਦਾਖੋਰ ਨੇ ਕਹੀ ਐ।''

ਮਾਸਟਰ ਅਜੇ੍ਹ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮੂੰਹ ਖੋਲਣ ਹੀ ਲਗਾ ਸੀ ਕਿ ਕਲਾਸ ਦਾ ਮਨੀਟਰ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਪਿਆ,''ਕਿਸੇ ਐਰੇ ਗੈਰੇ ਗਿਰਜ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ. ਇਹ ਗਲ ਸਿਰਫ ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਕੂਲ ਬਣਵਾਇਆ ਹੈ।'' ਮਾਸਟਰ ਦੇ ਤਾਂ ਮੁੜਕਾ ਆ ਗਿਆ. ਆਹ ਕੀ ਪੰਗਾ ਲੈ ਲਿਆ? ਸਕੂਲਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਮਨੀਟਰ ਦੇ ਦਾਦੇ ਦਾ ਬਣਵਾਇਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਬਾਪੂ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ. ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਬਿਗੜਦੀ ਗਲ ਸੰਭਾਲੀ ''ਔ੍ਹਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਤ, ਇਹ ਗਲ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਾਦਾਜੀ ਨੇ ਹੀ ਕਹੀ ਸੀ. ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਗਲ ਕਿਸ ਨੇ ਦੌਹਰਾਈ ਹੈ? ਹੁਣ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸੌਰੀ, ਕਿਸ ਨੇ ਦੋਹਰਾਈ ਹੈ ਕਿ ਆਪਦਾ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲੋ।''

''ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਰੋਜ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਦੋਹਰਾਨੇ ਹਾਂ, ਰੱਬ ਤੋਂ ਦੁਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇ ਰੱਬਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਫੈਲ ਜੇ ਉਹ ਕਤੱਕ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਾਂਗ। ਬਸ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਹੋਣ, ਤੇ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਅਵਸਰ ਮਿਲ ਜੇ ਛਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕੇ ਖਾਣ ਦਾ।''

''ਔਹ ਨਹੀਂ ਔਏ.ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗਿਰਜਾਂ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ. ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਦਸੋ ਕਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ?''

ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਾਕੂ ਜੁਆਕ ਬੋਲ ਪਿਆ ''ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਮੇਰਾ ਬਾਪੂ ਨਾ, ਮੈਂਡਰਕ ਜਾਦੂਗਰ ਦੇ ਕੌਮਿਕਸ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ. ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨੇ, ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਗਿਰੋਹ ਹੁੰਦਾ ਐ। ਉਹ ਨੈ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਰਖਦੇ ਹੁੰਦੇ ਐ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜੀ ਦਾ ਵਿਕਟਰੀ ਵਾਲਾ ਵੀ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਰਖਦੇ ਐ. ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਐ ਵੀ ਤੋਂ ਵਲਚਰ ਭਾਵ ਗਿਰਜ ਬਣਦਾ ਹੈ.ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਭੁਚਾਲ ਆ ਜੇ, ਹੜ ਆ ਜੇ ਜਾਂ ਅੱਗ ਲਗ ਜੇ, ਉਹ ਉਥੇ ਲੁੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਐ. ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਜਰੂਰ ਉਸੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਕਹੀ ਹੋਣੀ ਹੈ।''

ਮਾਸਟਰ ਬਿਚਾਰਾ ਬੇਬਸ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਗਿਆ. ਐਨਕ ਲਾਹ ਕੇ ਮੇਜ ਤੇ ਰਖਤੀ. ਆਹ ਕੀ ਪੰਗਾ ਲੈ ਲਿਆ? ਮੱਥੇ ਦਾ ਮੁੜਕਾ ਪੂੰਝਿਆ. ਫੇਰ ਸਾਧ ਵਾਂਗ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ।

''ਮੈਂ ਬਈ, ਸਵਾਲ ਪੂਰਾ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ. ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਰੋਨਾ ਨਾਂ ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਐ. ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ, ਔਹ ਨਹੀਂ, ਬਿਮਾਰ ਹੋਏ ਹਨ. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 70 ਹਜਾਰ ਮਰੇ ਹਨ. ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦਸੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਲ ਕਿਸ ਨੇ ਕਹੀ ਐ ਆਪਦਾ ਨੂੰ ਅਵਸਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲੋ? ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਸਮਝਗੇ?''

''ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਾਂ ਗਿਰਜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ. ਉਥੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗਿਰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ....''

''ਚੁੱਪ ਔਏ! ਮਾਸਟਰ ਗਰਜਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦਸੋ. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਕਹੀ ਹੈ?''

ਸਾਰੀ ਕਲਾਸ ਚੁੱਪ! ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ. ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਦ ਖੁਸਰ ਪੁਸਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ.ਮਨੀਟਰ ਨੇ ਹੱਥ ਚੁੱਕਿਆ. ਮਾਸਟਰ ਦੇ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਆਇਆ. ਚਲੋ ਕੋਈ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਾਇਕ ਨਿਕਲਿਆ।

''ਹਾਂ ਬਈ ਦਸ''

''ਨਹੀਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਕਲਾਸ ਖੁਸਰ ਪੁਸਰ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਐ ਕਿ ਬੰਦੇ ਵੀ ਗਿਰਜਾਂ ਆਲੀ ਗਲ ਕਰਣ ਲਗ ਪਏ ਨੇ. ਆਪਦਾ ਜਾਂ ਮੁਸੀਬਤ ਤਾਂ ਕਰੋਪੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੁਖ ਤਾਂ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਅਵਸਰ ਬਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ.ਹਾਂ, ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਜਰੂਰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਐ।''

ਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ. ਉਹ ਸੋਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨੀਟਰ ਅੱਗੇ ਬੋਲ ਪਿਆ।

''ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਔਂ? ਕਰੋਨਾ ਨਾਲ ਹੁਣ ਪਿੱਛਲੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ 70 ਹਜਾਰ ਬੰਦੇ ਮਰੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਜੁਆਕ ਬਿਨਾ ਦਵਾਈ ਬਿਨਾ ਖੁਰਾਕ ਦੇ 70 ਹਜਾਰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਐ. ਕਰੋਨਾ ਤੇ ਐਨਾ ਰੌਲਾ ਪਰ ਜੁਆਕਾਂ ਬਾਰੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਰਗੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ! ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ....''

ਉਸ ਦੀ ਗਲ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੂਜਾ ਬੋਲ ਪਿਆ। "ਇਹ ਤਾਂ ਸਰਾਸਰ ਝੂਠ ਐ. ਜੇ 70 ਜਹਾਰ ਮਰਗੇ ਤਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਤਾਂ ਦਿਸਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ. ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਤਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਰੋੜ੍ਹਦੇ ਐ. ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਕੋਈ ਲਾਸ਼. ਜੇ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਐ ਤਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਤਾਂ ਦਿਸਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।''

''ਅੱਛਾ ਇਹ ਤਾਂ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਗਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ.ਓਏ ਆਹ ਦੇਖ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵਿਡੀਓ ਹੈਗੇ ਆ. ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਮਿਲਣਾ ਐ? ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਐ ਕਈ ਡਾਕਟਰ ਤਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੇ ਕਲੇਜੇ ਜਿਗਰ ਫੇਫੜੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਐ. ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲਣਾ ਐ, ਖਾਲੀ ਹੱਡ?''

''ਆ੍ਹ ਤਾਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਐ.ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਦੂਜੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਮੀਟ ਨ੍ਹੀਂ ਖਾਂਦਾ. ਗੁਰਦੇ ਕਲੇਜੀ ਕੱਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹੇ ਕੀ ਕਰਣਾ ਐ?''

''ਆ੍ਹ ਵਿਡੀਓ ਆਲਾ ਦਸਦਾ ਪਿਆ ਐ ਕਿ ਇੱਕ ਗੁਰਦਾ 20/30 ਲਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿਕਦਾ ਐ. ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਡੀਓ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਦਾ ਦਿਲ ਕੱਢ ਕੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਲਾਤਾ ਸੀ. ਕੀ ਪਤਾ ਫੇਫੜੇ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਣ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ?'' ਮਾਸਟਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਵਾਲ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ. ਉਹ ਫੇਰ ਬੋਲਿਆ।

''ਔਹ ਯਾਰ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਹੀ ਤੁਰ ਪਏ.ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਓ ਕਿ ਕਿਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।''

ਮਨੀਟਰ ਫੇਰ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਕ ਫਿਲਾਸਫਰ ਵਾਂਗੁ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਗਾ।

''ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਆਪਾਂ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਜਾਣ ਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ ਐ? ਮੇਰੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਹ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਧੰਧੇ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਧੰਧਾ ਕੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਹੀ ਵੰਗਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਿਰਜਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ. ਹੁਣ ਜੇ ਕਰ ਇਹ ਬੰਦਾ ਹੀ ਮੁਸੀਬਤ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਬਣਾਉਣ ਲਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਫੇਰ ਗਿਰਜਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੂ?''

ਸਾਰੀ ਕਲਾਸ ਬੋਲ ਪਈ, ''ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਮਨੀਟਰ ਦੀ ਗਲ ਸਹੀ ਹੈ. ਗਿਰਜਾਂ ਦੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਵਾਕਈ ਖਤਰਾ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਐ. ਜੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਮੌਕਾ ਬਣਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗਿਰਜ ਬਿਚਾਰੇ ਕੀ ਕਰਣਗੇ?

ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰੇ ਪਏ ਹਾਂ. ਗਿਰਜਾਂ ਦੀ ਨਸਲ ਬਚਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ ਮਾਸਟਰ ਜੀ।'' ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਮੂੰਹ ਥਲੇ ਕਰ ਲਿਆ. ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜਿਆਦਾ ਸਮਝਦਾਰ ਸਨ. ਉਸ ਨੂੰ ਲਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗਿਰਜ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਸਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ।

**

ਬਸਪਾ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਜਮਾਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਚੱਕਾ ਜਾਮ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਬਿਊਰੋ)- ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ 3 ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਉੱਠੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰ-ਦੋਲਨ ਨੂੰ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸਮੱਰਥਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਅਪਣੇ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚ ਧਰਨੇ ਲਗਾਏ। ਹਲਕਾ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਮਾਸਟਰ ਰਾਮਾਨੰਦ ਅਤੇ ਯੂਥ ਆਗੂ ਹਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਹਿਦੂਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਧਰਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਧਰਨੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਆਰੀ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਈਸਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬੋਧੀਆਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਆਰੀ ਨੇ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ ਨਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਬਲਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ। ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਖੜੇ ਨਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆਰੀ ਅੱਗੇ ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਸਪਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੋਹਣ ਲਾਲ, ਚੇਤਨ, ਲਛਮਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਸਪਾ ਵਰਕਰ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਕੁੱਦੇ ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜਮ

ਗੇਟ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਵ ਯਾਤਰਾ ਕੱਢ ਫੂਕੀ ਅਰਥੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਬਿਊਰੋ)- ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿੱਲ 2020 ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਤੇ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਅਤੇ ਜੁਆਇੰਟ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸੁੰਦਰ ਨਗਰ ਮੰਡਲ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬੀ ਸਰਕਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਗੇਟ ਰੈਲੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥੀ ਫੂਕ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਥੀ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਜ਼ੋਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਟੀ ਐਸ ਯੂ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਲ ਸਕੱਤਰ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ ਯੂਨਿਟ 1 ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਦੂਦਾਂ, ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਪਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਖੋਲ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆ ਰਾਹੀਂ ਲੁੱਟ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਰੂਰੀ ਵਸਤਾ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਕਰਕੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜੀ ਦੇ ਰੇਟ ਲਗਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ 2020 ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਹੂਲਤ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੀਐਸਪੀਸੀਐਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗੇ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਭੇਜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹ। ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਬਿੱਲ ਸਰਕਾਰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਤਿੱਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਪਾਵਰ ਮੈਨਜਮੈਂਟ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ, ਪਲਵ ਜੈਨ ਜੇਈ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੇਈ, ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਜੇਈ, ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੇਈ, ਸੁਲਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੇਈ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਰ ਏ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਰ ਏ, ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਸੂਦ 115, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ , ਧਰਮਿੰਦਰ , ਭਾਗ ਚੰਦ , ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਆਸਰਾ, ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦ, ਏ ਏ ਈ ਜਸਮੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਗਲਾਸਗੋ ਵਿਖੇ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਗਲਾਸਗੋ (ਮਨਦੀਪ ਖੁਰਮੀ ਹਿੰਮਤਪੁਰਾ)- ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਵਜੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਗਲਾਸਗੋ ਵਿਖੇ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਸੰਬੰਧੀ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੌਰਾਨ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਮੀ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭੰਮਰਾ, ਸਕੱਤਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੌਂਦ, ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ, ਖਜਾਨਚੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੁੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਈ ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਕਥਾ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਕੀ, ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਲੈ ਡੁੱਬਣਗੇ?

ਜੰਗ ਸਿੰਘ
91-94170-95965

ਭਾਰਤ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਵਸੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਕਿਰਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਤਿੰਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਪਾਸ ਕਰਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੋ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਬਹੁ ਮੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਥੇ ਵੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਹੋਣ ਦੀਆ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਵੋਟਾਂ ਪਵਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਰੋਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਬਿੱਲ ਪਾਸ" ਹੈ , "ਪਾਸ" ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਨਾ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਮਾਈਕ ਤੋੜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀ ਭੰਨ ਤੋੜ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਤ ਇਥੋਂ ਤਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਮਾਰਸ਼ਲਾਂ ਨੇ ਕਈ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਨਾਲ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਕਿਰਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਰਸਾਨੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਤੇ ਅਬਾਨੀਆਂ , ਅੰਡਾਨੀਆ ਆਦਿ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਾ ਕੇ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਨੂੰ "ਮੁਜਾਰੇ" ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ।ਕਿਰਸਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਲੀਕ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਕਿਰਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਮੱਦਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਕਿਰਸਾਨੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਨਜਾਇਜ ਲਾਹਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ।ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਇਸੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਆੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਐਨ ਆਰ ਸੀ ਬਿੱਲ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚਲੇ 370 ਅਤੇ 35 ਏ ਕਾਨੂੰਨ ਖਤਮ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰੋਨਾ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਦਾ ਡਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤਕ ਪਿੰਡ ਹਾਲੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਫੈਲ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਵਰਤੇ ਇਸ ਕਿਰਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਿਸ ਲਵੇ। ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂ ਕਿ ਕਰੋਨਾ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਜਿਹੜੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੁੱਸ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖੇ, ਪਿਆਸੇ, ਪੈਦਲ ਹੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਤਹਿ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਤਰੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਕਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਪੈਦਲ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਭੁੱਲ ਗਏ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਧੱਕਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ, ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅ ਚੱਲ ਜਾਵੇਗਾ । ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਰਸਾਨ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਖਲੋ ਜਾਣਗੇ ।ਸਾਰੇ ਕਿਰਸਾਨ ਸੰਗਠਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜਬਰਦਸਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣੇ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਉਤਰ ਪਰਦੇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਰਸਾਨ ਪੰਜਾਬੀ,ਸਿੱਖ ਹਨ,ਜਿਹੜੇ ਖੇਤੀ ਤੇ ਹੀ ਮੁਨਸਰ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਬਣਨ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਮੀਨ ਡੈਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਗੁਜਰਾਤ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਆਦਿ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇ ਅਬਾਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਦੋ ਮੰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਗੋਚਰ ਰਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਇਕ ਤਾਂ ਬੀਆਬਾਨ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਅਬਾਦ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਨ ਉਪਜਾ ਕੇ ਦੇਣਗੇ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ,ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਵੀ ਕਰੇਗੀ ।ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਥਾਹ ਕੀਮਤਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਲਾਰਾਂ ਡਿੱਗਣ ਲਗ ਪਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਕੇ, ਮਾਰ ਕੁੱਟ ਕੇ ਮੁੜ੍ਹ ਤੋਂ 1947 ਚੇਤੇ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਵਾਸੀ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਰਸਾਨ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜਬਰੀ ਮਾਰੂ ਕਿਰਸਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਨੇ ਲੱਕ ਤੋੜਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਤੱਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਾਕੇ , ਜਮੀਨ ਕੋਲੋਂ ਵੱਧ ਝਾੜ ਲੈਣ ਲਈ ਧੜਾ ਧੜ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦੁਆਈਆਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਖਰਾਬ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀ "ਕੈਂਸਰ" ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਬੀਕਾਨੇਰ ਤਕ ਦੀ ਕੈਂਸਰ ਟਰੇਨ ਵੀ ਚਲਵਾ ਲਈ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਪੱਖੋਂ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਜਰੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਤਵ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨ ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਰਸਾਨ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਦੱਸਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਦੇਣ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼

ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਰਧਾਨ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਸ੍ਰ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ 2014 ਦੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਿੱਲੀ ਡੇਰੇ ਲਗਾ ਕੇ ਬੜੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਕੋਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ । ਜਦੋਂ ਦਾ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਬਿੱਲ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਕਿਰਸਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸੇ ਕਿਸਾਨ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਦਾ ਮੋਹ ਸੱਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿ ਆਖਰ ਉਹ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੀ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਗੱਦੀ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਡਰ। ਆਖਰ ਇਸ ਬੀਬੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਗੱਦੀ ਦੇ ਮੋਹ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਇਸ ਗੱਦੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਉਦੋਂ ਤਕ ਹੀ ਫੜੀ ਰੱਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿਰਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦਾ ਘਾਗ ਲੀਡਰ ਸ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ , ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੂੰਹ ਬੀਬੀ ਬਾਦਲ ਮੋਦੀ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ, ਇਹ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ "ਇਹ ਬਿੱਲ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਾਲਾ ਹੈ"। ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਕਹੀ ਜਾਣਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿੱਲ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।ਕੀ ਕਹਿਣੇ ਇਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁਦਈ "ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ" ਦੇ? ਕਿੰਨੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ , ਉਦੋਂ ਇਹ ਬੀਬੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੋਨ ਧਾਰੀ ਗੱਦੀ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜੀ ਰਹੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਵਜ਼ਾਰਤ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਲਗੀ। ਇਸੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਿਹੜੀ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਚਾਨਣ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੀਡਰ ਗੱਦੀ ਦੇ ਸੱਕੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ! ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਕਿਰਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਿੰਡ "ਬਾਦਲ" ਵਿਖੇ ਧਰਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਥਾਂ ਤੇ ਹੀ ਧਰਨੇ ਤੇ ਬੈਠੇ ਇਕ ਕਿਰਸਾਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਦੁਆਈ ਪੀ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਅਹੂਤੀ ਦੇ ਕੇ "ਬਾਦਲ ਟੱਬਰ" ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਕਾਲਾ ਟਿੱਕਾ ਲਗਵਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਧੋ ਵੀ ਨਾ ਸਕਣ। ਇਹੀ ਕਲੰਕ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਵੀ ਲਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਮਤਲਬ ਪ੍ਰਸੱਤ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲਗ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੀਡੀਏ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਰਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੋਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਰੱਖੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਦੀ ਨਾ ਖੁੱਸ ਜਾਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜੀ ਕਰਨੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਕਿਰਸਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਡਰਾਮਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਰਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲ ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਨਾ ਕਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਹੀ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨਣਾ ਹੋਵੇ।ਕੀ ਕਹਿਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਖੰਡੀ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ? ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਤੇ 24 ਤੋਂ 26 ਸਤੰਬਰ ਤਕ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕਣ, 25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਦਾ ਲਾ ਮਿਸਾਲ ਹੁੰਗਾਰਾ ਹਰ ਵਰਗ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਜੂੰ ਨਾ ਸਰਕੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਇਥੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਕਿਰਸਾਨ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਹਨ। ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ਼ ਹਰਿਆਣੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਰੇ ਕਿਰਸਾਨ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਥੋਂ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਰਾਹੀਂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਢਾਹ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਿਅੰਤ ਚੌਟਾਲਾ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਤਿਆਗ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਭਾਜਪਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਕਿਰਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਉਣ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾ ਕਰਮ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਿਅੰਤ ਚੌਟਾਲਾ ਨੂੰ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਰਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਡਿੱਗੇਗੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੁਸ਼ਿਅੰਤ ਚੌਟਾਲਾ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜਿੱਤਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫਾਇਆ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜੇ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਕਿਰਸਾਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁਣ ਅੱਖਾਂ ਜਰੂਰ ਖੁੱਲ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜਿਸ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੜਾ ਕੇ, ਆਪਣਾ ਬੁੱਤਾ ਹੀ ਸਾਰਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਵਿਉਪਾਰੀਆਂ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿਉਪਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਬਾਨੀਆਂ , ਅੰਡਾਨੀਆਂ, ਮੋਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜਾਉਣਾ ਹੈ।

ਬੜੇ ਚਿਰ ਤੋਂ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਸ੍ਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਸ੍ਰ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਵੀ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦ ਪਏ ਹਨ।ਸ੍ਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੋਲ ਖੋਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਅਤਿ ਖਤਰਨਾਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਝੇ ਬਿੱਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਲੋਕ ਮਾਰੂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਬੱਚੇ, ਨੌਜਵਾਨ, ਕਲਾਕਾਰ, ਵਿਉਪਾਰੀ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਮਜਦੂਰ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਆੜ੍ਹਤੀ, ਟਰਾਂਸਪੋਟਰਾਂ, ਪੱਲੇਦਾਰਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਡੱਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਨਾਲ ਕਿਰਸਾਨ ਉਜਾੜ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਵਰਗ, ਆੜ੍ਹਤੀ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਪੱਲੇਦਾਰ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸ੍ਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੌਖਲੇ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ "ਸਿੱਧੂ ਸਾਹਿਬ"ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।ਕਿਰਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਫੂਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਰਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਇਕ ਆਪਣੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਗਲ ਬਾਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਕਰਨ। ਜ ਕਰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਰੱਖ ਸਕਣ। ਸਾਰੇ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ ਸਮੇਂ, ਜੇ ਕਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇ । ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਜਪਾਈ ਸਮਰਥਕ ਵੀ ਲੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਤਾਰ ਪੀਡੋ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦਰ ਵਾੜੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਨੇ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾ ਮਿਸਾਲ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਧੱਕੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ ਤਕ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਜਿਤਨਾਂ ਚਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਤਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 130- 140 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ 100 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ਗਿਣਤੀ ਇਕੱਲੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਦਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ।ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਸਾਂਭਣ ਸਮੇਂ ਇਸੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਜਿਹੜੇ ਵਾਅਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਸੁਆਮੀਨਾਥਨ ਰੀਪੋਰਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ , ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਭਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ , ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਦੋ ਕਰੋੜ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ-ਗੀਆਂ , ਕਾਲਾ ਧੰਨ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਆਦਿ ਕੋਈ ਇਕ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ? ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਵਰਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਦਰ ਦਰ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਹਿੰਗਾਈ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ,ਵਿਦਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਇਆ ਮੂਰਤੀਆਂ ਲਗਾਉਣ, 370 ਹਟਾਉਣ, ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ, ਕਦੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਲੜਾਈਆਂ ਕਰਾਉਣ ਨਾਲ, ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਰਗ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ? ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਵਿਉਪਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚਲਾਕ ਜਮਾਤ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥ ਲਈ ਧਰਮ ਦੀ ਆੜ੍ਹ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਦਗਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਵਰਗ ਸਿਆਣਪ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈ ਕੇ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਨਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਵਰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਬੋਲੀ, ਪਹਿਰਾਵਾ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਬਹੁਰੂਪੀਆਂ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਚਲਦਾ ਕਰਕੇ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਵੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੰਗੇ ਦਿਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਾਕਾਰਤਮਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ। ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿੱਲ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਫੋਕੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅੜੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਕਿਰਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਡੁੱਬੇਗਾ!

28 ਸਤੰਬਰ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰਭਪਾਤ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਗਭੱਗ 5.6 ਕਰੋੜ ਗਰਭਪਾਤ ਹੁੰਦੇ

ਅੱਜ 28 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਵਿਸਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰਭਪਾਤ ਦਿਵਸ ਦੇ ਤੋਰ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਿਨ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਲ 1990 ਵਿੱਚ ਲੈਟਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਰੇਬੀਅਨ ਵਿੱਚ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀ ਘੋਸਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਗਲੋਵਲ ਨੈਟਵਰਕ ਫਾਰ ਰਿਪ੍ਰੋਡਕਟਿਵ ਰਾਇਟਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸਟਰੀ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਘੋਸਿਤ ਕੀਤਾ। 28 ਸਤੰਬਰ ਦਾ ਦਿਨ ਸਾਲ 1871 ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਜੀਲ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਨਮ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਨੂੰਨੀ ਸੁਧਾਰ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਾਜੀਲ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਾਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰਭਪਾਤ ਦਿਵਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੱਗਭੱਗ 47 ਦੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸਟਰੀ, ਖੇਤਰੀ, ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸਟਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 83 ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 28 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਮਾਲਟਾ ਵਿੱਚ ਗਰਭਪਾਤ ਦੇ ਕਨੂੰਨੀਕਰਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ 28 ਸਤੰਬਰ 2020 ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰਭਪਾਤ ਦਿਵਸ ਲਈ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ ਹੈ ਸਵੈ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਗਰਪਪਾਤ। ਗਰਭਪਾਤ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਖਿਆਲ ਆਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਹਿਲਾ ਵਲੋਂ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਰਾਧਣ ਅਤੇ ਪਾਪਣ ਤੱਕ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਰਹੀ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀਪੀਐਨਡੀਟੀ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਤਾਂ ਐਮਟੀਪੀ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕਨੂੰਨੀ ਤੋਰ ਤੇ ਮੰਨਜੂਰਸ਼ੁਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਕਈ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰ ਦਰ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰਨ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰਭਪਾਤ ਹੀ ਕਰਵਾਉਣਾਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਮੋਤ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਗਭੱਗ 5.6 ਕਰੋੜ ਗਰਭਪਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਗਭੱਗ ਸੱਤ ਲੱਖ ਗਰਭਪਾਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿਹਤ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਰਭਪਾਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਗਭੱਗ 1.56 ਕਰੋੜ ਗਰਭਪਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 56 ਫਿਸਦੀ ਗਰਭਪਾਤ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੱਲ ਮੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 8.5 ਫਿਸਦੀ ਮੋਤਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰਭਪਾਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਰੋਜ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰਭਪਾਤ ਕਾਰਨ 10 ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਮੋਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੇਸੈਂਟ ਗਲੋਵਲ ਹੈਲਥ ਜਰਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕੁੱਲ 1.56 ਕਰੋੜ ਗਰਭਪਾਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 30.4 ਲੱਖ ਹੀ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਸਟਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿਹਤ ਸਰਵੇਖਣ-4 (2015-2016) ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਗਰਭਪਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 20 ਫਿਸਦੀ ਹੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, 52 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੱਗਭੱਗ ੨7 ਫਿਸਦੀ ਗਰਭਪਾਤ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੱਗਭੱਗ 19 ਫਿਸਦੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਰਭਪਾਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੇਸ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਐਮਟੀਪੀ ਐਕਟ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਨੂੰਨੀ ਤੋਰ ਤੇ ਹੀ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲਈ ਵੀ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੁੱਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਦਸੰਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਇੱਕ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਪੀੜ੍ਹਿਤਾ ਲੜਕੀ ਜੋਕਿ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਤੇ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ 26 ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀ ਮੰਨਜੂਰੀ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੌਰਟ ਨੇ ਵੀ ਦੋ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ 29 ਅਤੇ 30 ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੌਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਹਿਮਾਚਲ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੌਰਟ ਨੇ ਇੱਕ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਜੋ ਕਿ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਤੇ ਲੜਕੀ ਦੇ 32 ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੌਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਏਸੀਆ ਸੇਫ ਆਬਰਸਨ ਪਾਰਟਨਰਸਿਪ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ ਵਿੱਚ 80 ਫਿਸਦੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਮ ਟੀ ਪੀ ਐਕਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੌਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਗਭੱਗ 17 ਲੱਖ ਬੱਚੇ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਵਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਜਨਮ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਆਬਰਸਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਕੋਵਿਡ- 19 ਕਾਰਨ ਜਰੂਰਤਮੰਦ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੇਸ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਆਈ ਪਾਸ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਫਾਂਉਡੇਸਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਟਡੀ ਰਿ-ਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਕ ਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ ਦੇ 12 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭੱਗ 18.5 ਲੱਖ ਜਰੂਰਤਮੰਦ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਬਰਸਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ ਹੈ। ਫੈਮਿਲੀ ਪਲੈ-ਨਿੰਗ ਐਸੋਸਿਏਸਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾ ਜੋਕਿ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅੱਤ ਗਰਭਪਾਤ ਕਲੀਨਿਕ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਲਾਕ ਡਾਊਨ ਕਾਰਨ ਆਣ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸਕਿਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਜਰੂਰਤਮੰਦ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਅਸੁੱਰਖਿਅਤ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਣਚਾਹੇ ਗਰਭ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਾਮਨਹੈਲਥ ਅਤੇ ਅਰਪਨ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਰੋਨਾ ਦੌਰਾਨ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਰਿਪ੍ਰੋਡਕਟਿਵ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।

ਕੁਲਦੀਪ ਚੰਦ
91-9417563054

ਪੀਸੀਪੀਐਨਡੀਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਸੱਖਤੀ ਦੇ ਬਾਬਜੂਦ ਆਏ ਦਿਨ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦਾ ਲਿੰਗ ਦੱਸਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੀਸੀਪੀਐਨਡੀਟੀ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਅਲਟਰਾ ਸਾਂਉਡ ਕੇਂਦਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਆਟੇ ਵਿੱਚ ਲੂਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦਾ ਲਿੰਗ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂਚ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਐਮਟੀਪੀ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸਮੂਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਫਤ ਉਪਲੱਭਦ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸੱਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੀਸੀਪੀਐਨਡੀਟੀ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਂ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦੱਸਣਾ ਗੈਰ ਕਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਖਤ ਕਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ

ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ

ਰਮੇਸ਼ ਇੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ
91-98148-46159

ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਕੋਰਟ ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਕ ਮੁੱਕਦਮਾਂ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਮੈਨੇਜਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਸ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਘਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਹੌਲ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੰਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਬਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਪੁੱਛ ਲਵੇ, ਮੇਰੇ ਵੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਕੇ ਆਇਆ, ਉਸਨੇ ਵੀ ਜਮਦੂਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਨਾਂ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਕਿ ਦੇਖੋ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਹਨ, ਜੋ ਸਚਾਈ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਆਪਾਂ ਝੂਠਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਆਖਿਰਕਾਰ ਜਿੱਤਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਹਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜਵਾਬ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਦੋਬਾਰਾ ਕਿੰਨੇ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ, ਇਕ ਝੂਠ ਨੂੰ ਛਿਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਝੂਠ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਖਿਰਕਾਰ ਸੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਲੱਯੁਗ ਦਾ ਜਮਾਨਾ ਹੈ, ਅਸਲੀਅਤ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਸਾਹ ਸੁੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਪੀਤਾ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਹੋਸਲਾਂ ਜਿਹਾ ਦਿੱਤਾ, ਇੰਨੀ ਵੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਭਾਵੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਦਿਆਲੂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰੋ, ਬਾਕੀ ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬ ਸੰਭਾਲ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਕੱਲ ਸਹੀ ਟਾਇਮ ਤੇ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣਾ, ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ, ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਢਿੱਲੇ ਜਿਹੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਘਰ ਆ ਗਿਆ। ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੇ ਵੀ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਜਰ੍ਹਾ ਲਟਕਿਆ ਦੇਖਿਆ, ਪਾਣੀ ਪਿਲਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੱਭ ਠੀਕ ਹੈ। ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ ਦਿਲਾਸਾ ਮੈਂ ਵੀ ਦਿੱਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਂ ਸੱਭ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਮੈਨੂੰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ, ਜਰ੍ਹਾ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਆਉਣਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਘਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੱਜ ਵੀ ਰੱਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬਹੁਤ ਥਕਾਵਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੋ ਗਿਆ। ਸੁਪਣੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਮਦੂਤ (ਵਕੀਲ) ਆਇਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੱਲੋ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਪਾਸ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਯਾਦ ਕਰ ਲਵੋਂ ਤੁਸੀ ਕੀ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮੰਦੇ ਕਰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਦੀ ਹੈ। ਸੂਈ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ, ਭਿਆਨਕ ਜਾਨਵਰ ਤੇ ਰਾਖਸ਼ਸ਼ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣਗੇ, ਬਾਕੀ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਰੱਬ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਹੈ, ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਸੱਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਝੂਠ ਬੋਲਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਪਕੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤੇ ਰੱਬ ਰੂਪੀ (ਜੱਜ) ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਛੱਡ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਘਬਰਾ ਗਿਆ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਰੇ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਕੀਤੇ, ਚਾਲੀਸੇ, ਆਰਤੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਯਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਟੁਟੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਕਾਲੇ ਕਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਜਮਦੂਤ, ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਪੈ ਗਈ, ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ। ਯਮਦੂਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜਨਾਬ ਇਹ ਹੈ, ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕਿੱਸਾ ਖੋਲਿਆ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਤੁਸੀ ਚੰਗੇ ਕੀਤੇ, ਕੋਈ ਕਤਲ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਡਾਕਾ – ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ, ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕਲਜੁੱਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾਂ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਮਾਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾਦੇ, ਸ਼ਰਾਬ ਤੀਕਰ ਨਹੀਂ ਪੀਤੀ । ਧਰਮ ਕਰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ । ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਥੋੜੀ ਬਹੁਤੀ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਈ, ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ ਹੈ, ਇਨਸਾਨ ਹੈ ਕੋਈ ਦੇਵਤੇ ਨਹੀਂ। ਯਮਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਮੁਸਕੁਰਾਹਟ ਦਿਖਾਈ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੁੱਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ, ਫੈਸਲਾ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰੋ। ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਆਖਿਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸੁਨਾਣਾ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਸੁਨਾਣਾ ਹੀ ਸੀ, ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਠੋ, ਅੱਜ ਪੇਸ਼ੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਵੋ ਤੇ ਜਾਓ, ਨਾਲੇ ਦਿਲ ਦੀ ਦਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈ ਲੈਣ, ਕਮਜੋਰ ਜਿਹਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਨਾਲ ਚਲਾਂ, ਪਰ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਉਥੇ।

ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਉੱਥੇ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਅੱਜ ਛੁੱਟੀ ਤੇ ਹਨ ਤੇ ਪੇਸ਼ੀ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੇ ਫਿਰ ਹਾਜਰ ਹੋਣਾ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ, ਮੇਰੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਲੀ ਜਿਹਾ ਕਿਹਾ, ਚੱਲੋ ਅੱਜ ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਕੁੱਝ ਹੋਣਾਂ, ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਦਾ ਵਕੀਲ ਛੁੱਟੀ ਤੇ ਹੈ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਮਿਲ ਗਈ। ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰਾ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਰੱਕੀ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਅਫ਼ਸਰ ਬਣਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਤੀਕਰ ਉਹ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, 10 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ, ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਕਿੰਨੇ ਜੱਜ ਤੇ ਕਿੰਨ ਅਫ਼ਸਰ ਬਦਲ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਉਹ ਕੇਸ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸਵਰਗ ਸੁਧਾਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਹਾਣੀ

ਅਨੋਖੀ ਸੋਚ

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ
91-94635-53962

ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਮਾਸਟਰ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਮਾਸਟਰ ਲੱਗ ਗਿਆ।ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਰਵਿਸ ਦੌਰਾਣ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ।ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂ ਸਕੂ.ਲ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ ।

ਚਾਹ ਫੰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੀ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਕਦੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਸਕੂਲੋਂ ਬਾਸੀ ਅਖਬਾਰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦਾ ਇੰਚਰਾਜ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਘਰ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਵਾਇਆ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ,ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਿਆ। ਘਰੇ ਕੇਬਲ ਵੀ ਨਾ ਲਗਾਈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਵਿਗੜ ਜਾਣਗੇ।ਕੰਜੂਸੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇਕੇ ਘੱਟ ਰੇਟ ਤੇ ਦੁੱਧ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਂਦਾ।ਸਕੂਲ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ ਦੁੱਧ ਮੰਗਵਾ ਲੈਂਦਾ। ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ, ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਸਮੇਂ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਸਰਵਿਸ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮਨ ਮੋਟੀ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਕਰਕੇ ਸਾਂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫੈਸ਼ਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਲੱਗਣੇ ਸਨ ਪਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਵਾਧੇ ਦੌਰਾਣ ਵੀ ਲੱਗ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਲੱਗਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਂ ਤਿੰਨ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਹੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋ ਗਏ। ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਉਸਦੇ ਸਕੂਲ ਕਲਰਕ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, 'ਸਰ ਮੇਰਾ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਵਾਧੇ 'ਚ ਆ ਗਿਆ ਘਾਟਾ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ'।

'ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਾਧੇ'ਚ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਲਾ ਤਾ,ਇਹ ਤਾਂ ਗਲਤ ਹੀ ਹੋਗਿਆ, ਦੋਬਾਰਾ ਰਿਵਾਇਜ਼ ਲਈ ਭੇਜਣਾ ਪਊ ਕੇਸ'।

ਕਲਰਕ ਨੇ ਕਿਤੇ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੇਰਾ ਇੱਕ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਇਹ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ ਪਊ'।

ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਫੋਨ ਲਾ ਲਿਆ, 'ਯਾਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵਾਧੇ 'ਚ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਲੱਗ ਕੇ ਚਿੱਠੀ ਆ ਗਈ,ਬਾਬੂ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਧੇ 'ਚ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ,ਉਹ ਹੁਣ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ।ਜੇ ਤੂੰ ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ, ਇਹ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ'। 'ਮਾਸਟਰ ਜੀ ,ਉਹ ਵਿਚਾਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਫਸ ਜਾਊ,ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਆਡਿਟ ਹੋਇਆ,ਉਹ ਤਾਂ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ,.ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਲੀਗ ਆੜਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕਾਹਤੋਂ"

ਵਿੱਚੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ,'ਯਾਰ ਮੇਰੇ ਵਾਲਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਤੇਰਾ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ,ਤੂੰ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਹੀ ਨਵਾਂ ਪੰਗਾ ਪਾ ਤਾ ਇਹ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ,ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਹਿਣ ਦੀ..' ਹੁਣ ਉਹ ਗੁੱਸੇ'ਚ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਸ ਦਾ ਦੋਸਤ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ 'ਚੋਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਅਰਥ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼) ਬਿਜਲੀ ਮਕੈਨਿਕ ਤੋਂ ਬਣੇ ਕਲਾ ਅਧਿਆਪਕ ਸ੍ਰ. ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ
91-94635-53962

ਅਧਿਆਪਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਕਿਸੇ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਣਾ ਉਸ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ,ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰ. ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟ ਐਂਡ ਕਰਾਫਟ ਅਧਿਆਪਕ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬੌੜ੍ਹਾਈ ਕਲਾਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ 30 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਕਾਲਖ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ 15 ਮਾਰਚ 1962 ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਸਵ: ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰ. ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ।ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਾਲਖ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ।ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਅਤੇ 1980 ਵਿੱਚ ਗੋਹਾਣਾ (ਹਰਿਆਣਾ) ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾ ਆਰਟ ਐਂਡ ਕਰਾਫਟ ਟੀਚਰਜ਼ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕਰ ਲਿਆ।

ਵਹਿਲੇ ਫਿਰਨ ਨਾਲੋਂ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਾਲਾਤ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ।ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕੋਈ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਨਹੀਂ ਲਈ ਪਰ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਇਹ ਕੰਮ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ 'ਚ ਪਰਪੱਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮਕੈਨਿਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਲੱਗ ਪਏ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਖੇ ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਨਾਲ 29 ਮਾਰਚ 1990 'ਚ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਹ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੱਝ ਗਏ।

ਆਖਿਰ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਅਦ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣਨ ਦਾ ਸ਼ੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਹੀ ਗਿਆ ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਤੌਰ ਆਰਟ ਐਂਡ ਕਰਾਫਟ ਟੀਚਰ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ 1 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦਰੀਆਪੁਰ ਕੰਪ: ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. (ਲੜਕੇ) ਬੁਢਲਾਢਾ (ਮਾਨਸਾ) ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ।ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬੌੜ੍ਹਾਈ ਕਲਾਂ (ਸੰਗਰੂਰ) ਵਿਖੇ 29 ਜਨਵਰੀ 2004 ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ।ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਠ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 2012 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਰਸੂਲਪੁਰ (ਸੰਗਰੂਰ) ਵਿਖੇ ਬਦਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਮੁੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬੌੜ੍ਹਾਈ ਕਲਾਂ (ਸੰਗਰੂਰ) ਵਿਖੇ 20 ਜੂਨ 2016 ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਹੀ ਹੁਣ ਉਹ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹੋ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧੀਨ ਬਤੌਰ ਬਲਾਕ ਰਿਸੋਰਸ ਪਰਸਨ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਦਕਾ ਸਕੱਤਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸ਼ਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2012 ਤੋਂ ਸਕੂਲੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੀ.ਐਲ.ਓ. ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।ਬਿਜਲੀ ਮਕੈਨਿਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲ ਅੰਦਰ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮ ਆਪ ਹੀ ਹੱਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਖਿੜ੍ਹੇ ਮੱਥੇ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਿੱਠਬੋਲੜੇ, ਮਿਲਣਸਾਰ, ਸਾਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਇਨਸਾਨ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਵਧੀਆ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਅਗਾਂਉ ਵਧੂ ਸੋਚ ਦੀ ਧਾਰਣੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਦਕਾ ਬੜੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ।ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬੇਟੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਐਮ.ਐਸ,ਸੀ.(ਮੈਥ) ,ਬੀ.ਐਡ. ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ.,ਬੀ.ਐਡ,ਨਾਲ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਮਲੌਦ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ।ਬੇਟਾ ਜਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੀ.ਟੈਕ.(ਸਿਵਲ) ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਤਲਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ (ਸੰਗਰੂਰ) ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਰੇ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਿਹਤਯਾਬ ਰਹਿਣ।

ਸਿੰਮਲ ਰੁੱਖ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਲੇਖਕ ਦੀ ਬਹੁਰੰਗੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਨਮੂਨਾ

ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੱਟੂ
91-97797-08257

"ਸਿੰਮਲ ਰੁੱਖ" ਲੇਖਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ।ਇਸੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰ-ਗ੍ਰਹਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 1992 ਚ ਛਪਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਚੂੜੀਆਂ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਗਾਓ ਬੱਚਿਓ ਗਾਓ ਬਾਲ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ,ਪਿੰਕੀ ਦੀ ਪੈਂਸਿਲ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ,ਮਨ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਕੁਝ ਭੇਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਪੰਦਰਾਂ ਭਗਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਬਾਰੇ, ਅਮਰ ਗਾਥਾਵਾਂ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ,ਕਿਨਾਂ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਦਾ ਬਚਪਨ ਬਾਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਆਦਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਮੀਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ ਹਨ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ 'ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ,1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ, ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਾਰਗ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਮਿਸ਼ਨ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪੇ ਗਏ ਟ੍ਰੈਕਟ ਹਨ। ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ 1999 ਚ। ਗੁਜਰਾਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਕੇ ਛਪਿਆ ਹੈ,ਜ਼ੋ ਮਾਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨਮਾਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ"ਸਿੰਮਲ ਰੁੱਖ" ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਬਤ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਉੱਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।ਲੇਖਕ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਇੱਕ ਬਹੁਪੱਖੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰਾਈ, ਮਾਨਸਿਕ ਉਲਝਣਾਂ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਸਾਰਥਿਕ ਸੋਚ , ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚਲੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪਾਕ-ਿਜ਼ਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰਥਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਬਾਕਮਾਲ ਚਿਤਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਰੰਗ ਵਿਖੇਰੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਜੋਕੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਯਥਾਰਥ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ ,ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਚ ਰੁਚੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਪਾਠਕ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ,ਬਲਕਿ ਰੁਚੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਭਰਦੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਵਧਾਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ 29 ਮਈ 1927 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਮੇਂ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ । ਸ.ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. (ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ), ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਮਾਧੋਪੁਰੀ

1- ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ।ਹਰ ਵੇਲੇ ਕਿਤਾਬ ਉਸ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਦਲ ਦੇ ਹਰ ਇੱਕ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਟਿਕਾਣੇ ਵਿੱਚ ਬੰਬ, ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

2- ਪਹਿਲਾਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਐਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਪਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਬਣਾਈ, ਆਮ ਸਭਾ, ਬਿਆਨ, ਪਰਚੇ, ਮੈਜਿਕ ਲੈਂਟਰਨ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖ ਆਦਿ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਬਣਾਈ। ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਦਕਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਸਨ।

3- ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਾਇਆ।

4- ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਚੰਗਾ ਪਾਠਕ, ਸੁਹਿਰਦ ਸਾਥੀ, ਚੰਗਾ ਬੁਲਾਰਾ, ਐਕਟਰ, ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਦੋਸਤ, ਇਨਸਾਨੀ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ, ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਸਮਰੱਥ ਇਨਕਲਾਬੀ, ਲੇਖ਼ਕ, ਸੰਪਾਦਕ, ਪੱਤਰਕਾਰ , ਸੱਚਾ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੀ।

5- ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਦਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ 8-9 ਸਤੰਬਰ 1928 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਫਿਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਹ ਕੋਟਲਾ ਕਿਲੇ ਦੇ ਖੰਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੇ ਦਲ ਦਾ ਨਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਮਿਲਟਰੀ ਵਿੰਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

6- ਪਹਿਲਾਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਦਲ ਵਿੱਚ ਕਮਾਂਡ ਇੱਕ ਜਣੇ ਕੋ.ਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਬਾਅਦ ਸਾਂਝੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਕਰਦੇ ਸਨ।

7- ਸਾਂਡਰਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਲਾਹੌਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੇ ਲਾਏ ਪਰਚਿਆਂ ਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, "ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਵਹਾਉਣ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਪਰ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਬਲੀਵੇਦੀ ’ਤੇ ਖ਼ੂਨ ਵਹਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਐਸਾ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।"

8- ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਟਰੇਡ ਡਿਸਪਿਊਟ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਟੁਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਨੇ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧੱਕੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਐਕਸ਼ਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਇੱਕਜੁੱਟਤਾ ਦਿਖਾਈ। ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਉੱਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ, ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਮੁਰਦਾਬਾਦ, ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ੋ ਇੱਕ ਹੋ ਜਾਓ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ।

9- ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹ-ਮਣੇ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਤਿੰਨ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਰੱਖੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਤੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਹੀ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਹਰਾਵਲ ਦਸਤੇ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਉਲੀਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਤੱਕ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਭਾ ਨੇ ਕਿਰਤੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਭਾ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ 1928 ਵਿੱਚ "ਨੌਜਵਾਨ" ਨਾਮ ਦੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਐਚ ਐਸ ਆਰ ਏ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ- ਉਹ ਸਮਾਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਪਿਸਤੌਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਕੌਣ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ.... ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਰਵੱਈਆ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕੁਨਬੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਮਿਟਾ ਦੇਵੇਗੀ।

10- ਅਸੰਬਲੀ ਬੰਬ ਕੇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੱਤ ਨੇ ਸਾਂਝਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ- ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਖ਼ੂਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵੈਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਬ ਅਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ.. ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ "ਮੌ-ਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾ ਬਦਲਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸੋ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਬੇਇਨਸ-ਾਫ਼ੀ ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ।"

3 ਮਾਰਚ 1929 ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ- ਯੁੱਧ ਛਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੜਾਈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚਲਦੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤਾਕਤਵਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਜਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿ.ਲ ਕੇ ਇੱਕ ਲੁੱਟ ਮਚਾ ਰੱਖੀ ਹੈ।ਚਾਹੇ ਸ਼ੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਚੂਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

11- ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ "ਅਛੂਤ ਦਾ ਸਵਾਲ" ਜੋ ਕਿਰਤੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ। ਉਸਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਅਣਖ ਨਾਲ ਜੀਣ ਲਈ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

12- ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਚੇਲੇ ਪੱਟਾਭੀ ਸੀਤਾਰਮੈਈਆ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਿਤਾਬ ’ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਦਾ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ’ ਦੇ ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਦੇ 442 ਸਫ਼ੇ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣੀ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਾਚੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

*****

ਅਛੂਤ ਦਾ ਸਵਾਲ - ਭਗਤ ਸਿੰਘ (ਜੂਨ, 1928-ਕਿਰਤੀ)

(ਕਾਕੀਨਾੜਾ ਵਿਖੇ 1923 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਜਲਾਸ ਹੋਇਆ। ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਅਛੂਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਆਮੀਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਸ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਵੰਡ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਰਲੇ ਨੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਅਛੂਤ ਉਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਹੱਥ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ’ਤੇ ਨਾ ਪਾੜਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ “ਅਛੂਤ ਦੇ ਸਵਾਲ” ਨਾਂ ਦਾ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ। ਜੋ ਇਸ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਕਮਜੌਰੀ ਦਾ ਜਾਇਜਾ ਲੈ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਸੁਝਾਅਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਜੂਨ, 1928 ਦੇ ’ਕਿਰਤੀ’ ਵਿੱਚ ’ਵਿਦਰੋਹੀ’ ਦੇ ਕਲਮੀ ਨਾਂਮ ਹੇਠ ਛਪਿਆ ਸੀ) - ਸੰਪਾਦਕ

ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਜਿੰਨੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਇੱਥੇ ਅਜੀਬ ਤੋਂ ਅਜੀਬ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਸਵਾਲ ਅਛੂਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਹ ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ 6 ਕਰੋੜ ਆਦਮੀ ਜੋ ਅਛੂਤ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲੈਣ ਨਾਲ ਧਰਮ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੇਣ ਨਾਲ ਦੇਵਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਤੇ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣਗੇ? ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਖੂਹ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢ ਲੈਣ ਨਾਲ ਖੂਹ ਪਲੀਤ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਮੁਲਕ ਬੜਾ ਹੀ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦੀ ਹੈ ਯਾਨੀ ਰੂਹਾਨਿਯਤ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣੋਂ ਵੀ ਝਕਦੇ ਹਾਂ, ਤੇ ਉਹ ਬਿਲਕੁੱਲ ਹੀ ਮਾਇਆਵਾਦੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਯੂਰਪ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕਮਈ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਓਤੁਅਲਟਿ (ਬਰਾਬਰੀ) ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਫ਼ਰਾਂਸ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ ਰੂਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਭਿੰਨ ਭੇਦ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਇੱਕਮਈ ਦੇ ਅਸੂਲ ’ਤੇ ਲੱਕ ਬੱਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਸੀਂ ਸਦਾ ਹੀ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਦੇ ਹੀ ਰੋਣੇ ਰੋਣ ਵਾਲੇ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ’ਤੇ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿ ਕੀ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨੇਊ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੀ ਉਹ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ! ਅਸੀਂ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਸਲੂਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਗੋਰੇਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਗੋਰੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੀ ਕੀ ਹੈ?

ਸਿੰਧ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੱਜਣ, ਮਿ. ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਮੈਂਬਰ ਬੰਬਈ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ 1926 ਵਿਚ ਖ਼ੂਬ ਕਿਹਾ ਸੀ :-

“if the Hindu Society refuses to allow other human beings, fellow creatures so that to attend public schools, and if…[the president of local board representing so many lakhs of people in this house refuses to `allow his fellows and brothers the elementary human right of having water to drink, what right have they to ask for more rights from the bureaucracy?Before we accuse people coming from other lands, we should see how we ourselves behave toward our own people… [How can we ask for greater political rights when we ourselves deny elementary rights of human beings.”

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਮਦਰਸੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਹੱਕੂਕ (ਹੱਕ) ਮੰਗੋ? ਜਦੋਂ ਤੁਸੀ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਸਾਧਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਏ?ਗੱਲ ਬੜੀ ਸੱਚੀ ਹੈ, ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ,ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਹਿੰਦੂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਦੇਖੋ ਜੀ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਰਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਸਾਫ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਗਿਆ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਸਮਝੋਗੇ ਤੇ ਉਹ ਜਰੂਰ ਹੀ ਦੂਜੇ ਮਜ਼ਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਆਦਮੀਆਂ ਵਰਗਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਦੇਖੋ ਜੀ ਈਸਾਈ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਫਜ਼ੂਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਿੰਨੀ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਤੜਪ ਉਠੱਦੇ ਹਨ। ਖੈਰ ! ਠੀਕ ਏਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿਆ। ਸਨਾਤਨੀ ਪੰਡਤ ਵੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ’ਤੇ ਸੋਚਾਣ ਲੱਗੇ। ਵਿਚ-ਵਿਚ ਵੱਡੇ “ਯੁੱਗ ਪਲਟਾਊ” ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਪਟਨਾ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂਸਭਾ ਹੋਈ। ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਾਤ ਰਾਏ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਬੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹਮਾਇਤੀ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ। ਬੜੀ ਬਹਿਸ ਛਿੜੀ, ਗਰਮਾ-ਗਰਮ ਝੜਪਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਦਰਪੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਯਗੋ-ਪਵੀਤ (ਜਨੇਊ) ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ? ਤੇ ਕੀ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ? ਬੜੇ-ਬੜੇ Reformer (ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ) ਗਰਮ ਹੋ ਪਏ, ਪਰ ਲਾਲਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਮਨਜੂਰ ਕਰ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖ ਲਈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿੱਥੇ ਠਿਕਾਣਾ ਸੀ, ਜਰਾ ਸੋਚੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕਿੱਡੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕੁੱਤਾ ਸਾਡੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਚੌਂਕੇ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ੰਗ ਫਿਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਪਰ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਛੂਹ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੱਸ ਧਰਮ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਤਾਂ ਪੰਡਤ ਮਾਲਵੀਆ ਜੈਸੇ ਬੜੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ, ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਨਾ ਜਾਣੇ ਕੀ- ਪਹਿਲੋਂ ਇੱਕ ਚੂਹੜੇ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ ਪੁਆ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਿੱਛੋਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਿਆ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਕਿਆ ਖ਼ੂਬ ਇਹ ਚਾਲ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰੱਬ! ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਮੰਦਰ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਗਰ ਉਹ ਗਰੀਬ ਜਾ ਵੜੇ ਤਾਂ ਮੰਦਰ ਪਲੀਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰੱਬ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇ ਤੇ ਬਾਹਰ ਅਸੀਂ ਓਤੁਅਲਟਿ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ’ਤੇ ਝਗੜਦੇ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ? ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਰਵੱਈਏ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਤਘਣਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਨੀਚ ਤੋਂ ਨੀਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਸੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਸੀਂ ਪਰੇ-ਪਰੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਕੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾ ਸਕਦੇ ?

ਅੱਜ ਇਸ ਸਵਾਲ ’ਤੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਉਨਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਵੱਲ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਖ਼ਾਸ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜੋ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਫਿਰਕਾਵਾਰਾਨਾ ਨਿਆਬ੍ਰਤ ਨੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਕ ਹਕੂਕ ਮੰਗਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫਿਕਰ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਰਾ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾ-ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਹਕੂਕ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਹੁਣ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ। ਜ਼ਿਦ ਵਧੀ। ਫ਼ਸਾਦ ਵੀ ਹੋਏ। ਖ਼ੈਰ! ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਿਆਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਾ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਈਏ। ਉਨਾਂ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ’ਛਕਾਉਣਾ’ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਜਨੇਊ ਲਾਹੁਣ ਜਾਂ ਕੇਸ ਕਟਾਵਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ’ਤੇ ਝਗੜੇ ਹੋਏ। ਹੁਣ ਤਿੰਨੇ ਕੌਮਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਬੜਾ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬਾ ਹੈ। ਓਧਰ ਈਸਾਈ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਉਨਾਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਹਲ ਚਲ ਨਾਲ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਲਾਹਨਤ ਦੂਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਧਰ ਜਦ ਅਛੂਤਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕੀ ਸਾਡੀ ਖਾਤਰ ਇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸਾਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜੁਦੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸੰਗਠਤ ਹੋਈਏ। ਇਸੇ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਥ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ,

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 22 ‘ਤੇ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਦੀ ਜਾਂਚ

Prof (Dr.) Ronki Ram
Fellow & Dean (Faculty of Arts),
Shaheed Bhagat Singh Chair Professor,
Panjab University, Chandigarh (India)
E-mail: <ronkiram@yahoo.co.in>
Mob: +91-9878682160

ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜੀਣ ਦੇ ਸਲੀਕੇ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੂੜ੍ਹਾ ਨਾਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਦੇ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਢੰਗ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਹੈ, ਉਹ
ਕੇਵਲ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਸ਼ਟਮਈ ਵੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪਰਤਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੂਸਰੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਰੱਬ ਦੀ ਅਮੁੱਲ ਦਾਤ ਹੈ-
(ਗਉੜੀ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੪॥)

ਕਈ ਜਨਮ ਭਏ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ॥ ਕਈ ਜਨਮ ਗਜ ਮੀਨ ਕੁਰੰਗਾ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਹੋਇਓ॥ ਕਈ ਜਨਮ ਹੈਵਰ ਬ੍ਰਿਖ ਜੋਇਓ॥
ਮਿਲੁ ਜਗਦੀਸ ਮਿਲਨ ਕੀ ਬਰੀਆ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਇਹ ਦੇਹ ਸੰਜਰੀਆ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਸੈਲ ਗਿਰਿ ਕਰਿਆ॥ ਕਈ ਜਨ ਗਰਭ ਹਰਿ ਖਰਿਆ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਸਾਖ ਕਰਿ ਉਪਾਇਆ॥ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਾਇਆ॥੨।
ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਭਇਓ ਜਨਮੁ ਪਰਾਪਤਿ॥ ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਭਜੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰਮਤਿ॥
ਤਿਆਗਿ ਮਾਨੁ ਝੂਠੁ ਅਭਿਮਾਨੁ॥ ਜੀਵਤ ਮਰਿਹ ਦਰਗਾਹ ਪਰਵਾਨੁ॥੩॥
ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਆ ਸੁ ਤੁਝ ਤੇ ਹੋਗੁ॥ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕਰਣੈ ਜੋਗੁ॥
ਤਾ ਮਿਲੀਐ ਜਾ ਲੈਹਿ ਮਿਲਾਇ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ॥੪॥੩॥੭੨॥
(ਅੰਗ 176)

ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਉਪਰੋਕਤ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੰਬੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੀ ਸੋਝੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਣੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਪਦਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੈਰਾਗ ਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ-
(ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯॥)

ਸਾਧੋ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਉ॥
ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਪਾਇਓ ਬਿਰਥਾ ਕਾਹਿ ਗਵਾਵਉ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਦੀਨ ਬੰਧ ਹਰਿ ਸਰਨਿ ਤਾਹਿ ਤੁਮ ਆਵਉ॥
ਗਜ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਿਓ ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਤੁਮ ਕਾਹੇ ਬਿਸਰਾਵਉ॥੧॥
ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਫੁਨਿ ਭਜਨ ਰਾਮ ਚਿਤੁ ਲਾਵਉ॥
ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਮੁਕਤਿ ਪੰਥ ਇਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਤੁਮ ਪਾਵਉ॥੨॥੫॥ (ਅੰਗ 219)

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਅਮੋਲਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਿਰਥਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇਸ ਰੱਬੀ ਅਮੁੱਲ ਦਾਤ ਦੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਰਣ
ਦੀ ਸੁਹਜ ਹੀ ਇਸਦੀ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ 'ਚ ਤਵਾਰਫ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਮੋਲਕ ਦਾਤ ਇਨਸਾਨ ਤੋਂ ਹਰ ਇਕ ਕਦਮ ਸੋਚ ਕੇ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਝੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਕੁਲ ਮਾਲਕ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ-

ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਜੇ ਆਪਣੀ, ਤਾ ਨਦਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ॥
ਏਹੁ ਜੀਉ ਬਹੁਤੇ ਜਨਮ ਭਰੰਮਿਆ, ਤਾ ਸਤਿਗਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਕੋ ਨਹੀਂ, ਸਭਿ ਸੁਣਿਅਹੁ ਲੋਕ ਸਬਾਇਆ॥
ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਚੁ ਪਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ॥
ਜਿਨਿ ਸਚੋ ਸਚੁ ਬੁਝਾਇਆ॥੪॥ (ਅੰਗ 465)

ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਲਖ ਨੇਕੀਆ ਚੰਗਿਆਈਆ, ਲਖ ਪੁੰਨਾ ਪਰਵਾਣੁ॥
ਲਖ ਤਪ ਉਪਰਿ ਤੀਰਥਾਂ, ਸਹਜ ਜੋਗ ਬੇਬਾਣ॥
ਲਖ ਸੂਰਤਣ ਸੰਗਰਾਮ, ਰਣ ਮਹਿ ਛੁਟਹਿ ਪਰਾਣ॥
ਲਖ ਸੁਰਤੀ ਲਖ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ, ਪੜੀਅਹਿ ਪਾਠ ਪੁਰਾਣ॥
ਜਿਨਿ ਕਰਤੈ ਕਰਣਾ ਕੀਆ, ਲਿਖਿਆ ਆਵਣ ਜਾਣੁ॥
ਨਾਨਕ, ਮਤੀ ਮਿਥਿਆ, ਕਰਮੁ ਸਚਾ ਨੀਸਾਣੁ॥੨॥(ਅੰਗ 467)

ਉਸਦੀ ਮਿਹਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਸਾਧਨ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਭ ਕਾਰਜ ਮਾਇਆ ਦੇ ਵਸ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮੰਤਵ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਕੇ ਖਜ਼ਲ ਹੋਣਾ ਹੈ: (ਸਲੋਕ ਮ: ੧)

ਪੜਿ ਪੜਿ ਗਡੀ ਲਦੀਅਹਿ, ਪੜਿ ਪੜਿ ਭਰੀਅਹਿ ਸਾਥ॥
ਪੜਿ ਪੜਿ ਬੇੜੀ ਪਾਈਐ, ਪੜਿ ਪੜਿ ਗਡੀਅਹਿ ਖਾਤ॥
ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੇ ਬਰਸ ਬਰਸ, ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੇ ਮਾਸ॥
ਪੜੀਐ ਜੇਤੀ ਆਰਜਾ, ਪੜੀਅਹਿ ਜੇਤੇ ਸਾਸ॥
ਨਾਨਕ, ਲੇਖੈ ਇਕ ਗਲ, ਹੋਰੁ ਹਉਮੈ ਝਖਣਾ ਝਾਖ॥੧॥ (ਅੰਗ 467)

ਆਪ, ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਉਸਤਿਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਸਭ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਫਜ਼ੂਲ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ -

ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਪੜਿਆ॥ ਤੇਤਾ ਕੜਿਆ॥
ਬਹੁ ਤੀਰਥ ਭਵਿਆ॥ ਤੇਤੋ ਲਵਿਆ॥
ਬਹੁ ਭੇਖ ਕੀਆ, ਦੇਹੀ ਦੁਖੁ ਦੀਆ॥ ਸਾਹੁ ਵੇ ਜੀਆ, ਅਪਣਾ ਕੀਆ॥
ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਇਆ, ਸਾਦੁ ਗਵਾਇਆ॥ ਬਹੁ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ, ਦੂਜਾ ਭਾਇਆ॥
ਬਸਤ੍ਰ ਨ ਪਹਿਰੈ॥ ਅਹਿਨਿਸਿ ਕਹਰੈ॥
ਮੋਨਿ ਵਿਗੂਤਾ॥ ਕਿਉ ਜਾਗੈ, ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸੂਤਾ॥
ਪਗ ਉਪੇਤਾਣਾ॥ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ਕਮਾਣਾ॥
ਅਲੁ ਮਲੁ ਖਾਈ, ਸਿਰ ਛਾਈ ਪਾਈ॥ ਮੂਰਖਿ ਅੰਧੈ, ਪਤਿ ਗਵਾਈ॥
ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ, ਕਿਛੁ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ॥
ਰਹੈ ਬੇਬਾਣੀ, ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ॥ ਅੰਧੁ ਨ ਜਾਣੈ, ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਣੀ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਏ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ॥
ਨਾਨਕ, ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ॥
ਆਸ ਅੰਦੇਸੇ ਤੇ ਨਿਹਕੇਵਲੁ, ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ॥੨॥ (ਅੰਗ 467-468)

ਇਸ ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਿਵਾਏ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਦੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਚਰਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਛਲ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਕੂੜੁ ਰਾਜ, ਕੂੜੁ ਪਰਜਾ, ਕੂੜੁ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰ॥
ਕੂੜੁ ਮੰਡਪ, ਕੂੜੁ ਮਾੜੀ, ਕੂੜੁ ਬੈਸਣਹਾਰੁ॥
ਕੂੜੁ ਸੁਇਨਾ, ਕੂੜੁ ਰੂਪਾ, ਕੂੜੁ ਪੈਨ੍ਹਣਹਾਰੁ॥
ਕੂੜੁ ਕਾਇਆ, ਕੂੜ ਕਪੜੁ, ਕੂੜੁ ਰੂਪੁ ਅਪਾਰੁ॥
ਕੂੜੁ ਮੀਆ, ਕੂੜ ਬੀਬੀ, ਖਪਿ ਹੋਏ ਖਾਰੁ॥
ਕੂੜਿ ਕੂੜੈ ਨੇਹੁ ਲਗਾ, ਵਿਸਰਿਆ ਕਰਤਾਰੁ॥
ਕਿਸੁ ਨਾਲਿ ਕੀਚੈ ਦੋਸਤੀ, ਸਭੁ ਜੁਗ ਚਲਣਹਾਰੁ॥
ਕੂੜੁ ਮਿਠਾ, ਕੂੜੁ ਮਾਖਿਉ, ਕੂੜੁ ਡੋਬੇ ਪੂਰੁ॥
ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ, ਤੁਧੁ ਬਾਝੁ ਕੂੜੋ ਕੂੜੁ॥੧॥ (ਅੰਗ 468)

ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸੱਚੇ ਸਰੂਪ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ:

ਸਚੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ, ਜਾ ਰਿਦੈ ਸਚਾ ਹੋਇ॥
ਕੂੜੁ ਕੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ, ਤਨੁ ਕਰੇ ਹਛਾ ਧੋਇ॥
ਸਚੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ, ਜਾ ਸਚਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ॥
ਨਾਉ ਸੁਣਿ ਮਨੁ ਰਹਸੀਐ, ਤਾ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ॥
ਸਚੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ, ਜਾ ਜੁਗਤਿ ਜਾਣੈ ਜੀਉ॥
ਧਰਤਿ ਕਾਇਆ ਸਾਧਿ ਕੈ, ਵਿਚਿ ਦੇਇ ਕਰਤਾ ਬੀਉ॥
ਸਚੁ ਤਾ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ, ਜਾ ਸਿਖ ਸਚੀ ਲੇਇ॥
ਦਇਆ ਜਾਣੈ ਜੀਅ ਕੀ, ਕਿਛੁ ਪੁੰਨੁ ਦਾਨੁ ਕਰੇਇ॥
ਸਚੁ ਤਾਂ ਪਰੁ ਜਾਣੀਐ, ਜਾ ਆਤਮ ਤੀਰਥਿ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸੁ॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੋ ਪੁਛਿ ਕੈ, ਬਹਿ ਰਹੈ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸੁ॥
ਸਚੁ ਸਭਨਾ ਹੋਇ ਦਾਰੂ, ਪਾਪ ਕਢੈ ਧੋਇ॥
ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ, ਜਿਨਿ ਸਚੁ ਪਲੈ ਹੋਇ॥ (ਅੰਗ 465)

ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਅਮੋਲਕ ਦਾਤ ਦਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਨਿਰਗੁਣ ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਅੰਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਤ ਵੀ ਦਾਤੇ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਵੀ ਉਸਦੀ ਮਿਹਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਬਾਬੇ ਫਰੀਦ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਮੋਲਕ ਦਾਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਸੁੱਤੇ ਸਿੱਧ ਜਾਂਚ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਵਣੁ ਸੁ ਅਖਰ ਕਵਣੁ ਗੁਣੁ ਕਵਣੁ ਸੁ ਮਣੀਆ ਮੰਤੁ॥
ਕਵਣੁ ਸੁ ਵੇਸੋ ਹਉ ਕਰੀ ਜਿਤੁ ਵਸਿ ਆਵੈ ਕੰਤੁ॥੧੨੬॥
ਨਿਵਣੁ ਸੁ ਅਖਰੁ ਖਵਣੁ ਗੁਣੁ ਜਿਹਬਾ ਮਣੀਆ ਮੰਤੁ॥
ਏ ਤ੍ਰੈ ਭੈਣੇ ਵੇਸ ਕਰਿ ਤਾ ਵਸਿ ਆਵੀ ਕੰਤੁ॥੧੨੭॥
ਮਤਿ ਹੋਦੀ ਹੋਇ ਇਆਣਾ॥ ਤਾਣ ਹੋਦੇ ਹੋਇ ਨਿਤਾਣਾ॥
ਅਣਹੋਦੇ ਆਪੁ ਵੰਡਾਏ॥ ਕੋਈ ਐਸਾ ਭਗਤੁ ਸਦਾਏ॥128॥
ਇਕੁ ਫਿਕਾ ਨਾ ਗਾਲਾਇ ਸਭਨਾ ਮੈ ਸਚਾ ਧਣੀ॥
ਹਿਆਉ ਨ ਕੈਹੀ ਠਾਹਿ ਮਾਣਕ ਸਭ ਅਮੋਲਵੇ॥੧੨੯॥ (ਅੰਗ 1384)

ਉਪਰੋਕਤ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਸਾਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਤਦ ਹੀ ਕਰ ਪਾਵਾਂਗੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ, ਮਿੱਠਾ ਬੋਲ ਕੇ, ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰ ਕੇ ਅਤੇ ਇਕ ਵੀ ਫਿੱਕਾ ਬਚਨ ਨਾ ਬੋਲ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਿਲ ਨਾ ਦੁਖਾਈਏ।

ਫਿੱਕੇ ਬੋਲ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਜਗਤ ਅਤੇ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਵੀ ਧੱਕੇ ਪਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਨਾਨਕ ਫਿਕੈ ਬੋਲਿਐ, ਤਨੁ ਮਨੁ ਫਿਕਾ ਹੋਇ॥
ਫਿਕੋ ਫਿਕਾ ਸਦੀਐ, ਫਿਕੇ ਫਿਕੀ ਸੋਇ॥
ਫਿਕਾ ਦਰਗਹ ਸਟੀਐ, ਮੁਹਿ ਥੁਕਾ ਫਿਕੇ ਪਾਇ॥
ਫਿਕਾ ਮੂਰਖੁ ਆਖੀਐ ਪਾਣਾ ਲਹੈ ਸਜਾਇ॥੧॥ (ਅੰਗ 473)

ਹੁਣ ਅਹਿਮ ਸੁਆਲ ਜੋ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਕਿੱਥੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੱਚ ਦੀ ਸਮਝ ਆ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਇਐ, ਕਿਵ ਕੂੜੇ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ॥ ਇਹ ਕੂੜ ਦੀ ਪਾਲ ਜਿਸ ਵਲ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਵਜੂਦ ਕੀ ਹੈ। ਕੂੜ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਮਾਇਆ। ਮਾਇਆ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਦੀ ਅਮੋਲਕ ਦਾਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਇਲਾਹੀ ਮੰਤਵ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਇਆ ਆਪਣੇ ਚੰਚਲ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹਿਤੂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਭਟਕਣ ਵਲ ਧਕੇਲਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਜੰਜਾਲ ਤੋਂ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਂ ਕੀ ਜੋਗੀ, ਜਤੀ, ਤਪੀ, ਮੁਨੀ, ਜੰਗਮ ਅਤੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਵੀ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਸਥੂਲ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਦੀ ਕੁਝ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਦੁਨਿਆਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ, ਬੰਧਪ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਜਿਵੇਂ ਧਨ, ਸੰਪਤੀ, ਰਾਜ, ਭਾਗ ਇਸਦੇ ਸਥੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੋਭ, ਮੋਹ ਅਤੇ ਮਮਤਾ ਦੇ ਦਾਅ ਪੇਚਾਂ ਵਿਚ ਰੁਦਨ ਕਰਦੇ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਸਲ ਭਾਵ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ, ਮਾਇਆ ਦੇ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਬਾਲਪਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਤਕ ਅਜਿਹੀ ਘੁੰਮਣ ਘੇਰੀ ਵਿਚ ਪਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਜਗਤ ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੀ ਅਸਲੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਹ ਇਸ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮੰਤਵ ਤੋਂ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋ ਕੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਹੇਠ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦੇ ਰਾਹ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇੰਝ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਅਸੰਖ ਮੁਰਖ ਅੰਧ ਘੋਰ॥ ਅਸੰਖ ਚੋਰ ਹਰਾਮਖੋਰ॥
ਅਸੰਖ ਅਮਰ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ਜੋਰ॥ ਅਸੰਖ ਗਲਵਢ, ਹੱਤਿਆ ਕਮਾਹਿ॥
ਅਸੰਖ ਪਾਪੀ, ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਜਾਹਿ॥ ਅਸੰਖ ਕੂੜਿਆਰ, ਕੂੜੇ ਫਿਰਾਹਿ॥
ਅਸੰਖ ਮਲੇਛ, ਮਲੁ ਭਖਿ ਖਾਹਿ॥ ਅਸੰਖ ਨਿੰਦਕ, ਸਿਰਿ ਕਰਹਿ ਭਾਰੁ॥
ਨਾਨਕ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਵੀਚਾਰੁ॥ ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ॥
ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ॥ ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ॥18॥ (ਅੰਗ 4)

ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਕੂੜ ਦੀ ਪਾਲ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਾਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਸਾਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਇਸਦੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਲੰਬੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਰਾਹੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦਿੰਦਾ। ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਦੁਬੰਧ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਾਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਜਟਿਲ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਮੋਹ ਪੱਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ/ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਖ ਕੇ ਇਸਦੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਵਿਆਕਰਣ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਆਪਸ ਵਿਚ ਅਟੁੱਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਗਰ ਸਮਾਜ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਜੀਵਨ ਅੰਦਰੋਂ ਲੱਭਣਾਂ ਪਵੇਗਾ। ਜੀਵਨ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪੂਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਮਿਲਨ ਦੀ ਲੋਚਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਵਰਜਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੂਤਕ-ਪਾਤਕ, ਤੀਰਥ, ਇਸ਼ਨਾਨ, ਧੂਣੀਆਂ ਤਪਾਉਣ, ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਉਲਟ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੋਝੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਨਿਆਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਠੱਗੀਆਂ ਠੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੇਰਾ-ਫੇਰੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਹੱਕ-ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ ਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ-

ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ॥ (ਅੰਗ 1245)

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਲੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਸੰਸਾਰਿਕ ਧੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਦਿਖਾਉਣ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਨੂੰ ਕਰਮ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨ ਵਾਲੀ ਵਿਰਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਿਰਤ-ਮਈ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ -

ਉਦਮੁ ਕਰੇਦਿਆ ਜੀਉ ਤੂੰ ਕਮਾਵਦਿਆਂ ਸੁਖ ਭੁੰਚੁ॥

ਦੁਨਿਆਵੀ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਮਾਇਆ/ਕੂੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣਾ ਹੈ। ਮਾਇਆ ਬਹੁਤ ਸੁਖਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਮੇ ਨੂੰ ਪਲੀਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਘਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਸੰਗੀਆਂ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜੇ ਧੰਨ-ਦੌਲਤ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਨਿਆਸ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਹੰਕਾਰ ਉਠ ਖੜੋਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਾਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਛੱਡ ਕੇ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵਰਜਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸੰਨਿਆਸ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਵੇਕਲਾ ਸੰਨਿਆਸ ਮਾਇਆ ਦੀਆਂ ਸਥੂਲ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਚਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਮੁੱਲੀ ਦਾਤ ਨੂੰ ਪਲੀਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜ ਘਰ ਵਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਇਨਸਾਨ ਵਲੋਂ ਸੁੱਖ ਲਈ ਲਈ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਸਫਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ:

ਜਤਨ ਬਹੁਤ ਸੁਖ ਕੀ ਕੀਏ,
ਦੁਖ ਕੋ ਕੀਓ ਨ ਕੋਇ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਰੇ ਮਨਾਂ, ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋ ਹੋਇ॥ (ਅੰਗ 1428)

ਮਾਇਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਇਨਸਾਨ ਭਾਵੇਂ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਮਰਜੀ ਸੁੱਖਾਂ ਸੁਖਦਾ ਫਿਰੇ ਹੋਣਾ ਉਹ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕਰਤਾਰ ਨੂੰ ਭਾਵੇਗਾ। ਮਾਇਆ ਦੀ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਨਾ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਸਿਵਾਏ ਉਸਦੇ ਸਦੀਵੀ ਲਕਸ਼ ਤੋਂ ਭਟਕਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ:

ਜੈਸੇ ਜਲ ਤੇ ਬੁਦਬੁਦਾ, ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਨੀਤ॥
ਜਗ ਰਚਨਾ ਤੈਸੇ ਰਚੀ, ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿਮੀਤ॥
ਮਾਇਆ ਕਾਰਨਿ ਧਾਵਹੀ, ਮੂਰਖ ਲੋਗ ਅਜਾਨ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬਿਨ ਹਰ ਭਜਨ, ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਨ॥ (ਅੰਗ 1427)

ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ ਖੜਿਆਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਈ ਸੁਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲੋਚਾ ਕਰਨਾ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਕੂੜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਲੋਚਾ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਬੇਮਤਲਬਾ ਦੁੜਾਈ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੰਸਾਰ ਛਿਨ-ਭੰਗਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਵੀ ਬੁਲਬੁਲੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸੁੱਖ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦੀਵੀ ਆਨੰਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਗੁਰਮਖ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਉ ਸੁਖ ਕਉ ਚਾਹੈ ਸਦਾ, ਸਰਨਿ ਰਾਮ ਕੀ ਲੇਹ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਦੁਰਲਭ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹਿ॥ (ਅੰਗ 1427)

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਗੁਰਮੁਖ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਦੀਆਂ ਬਹੁ-ਪਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨਜੋ

ਪ੍ਰਾਨੀ ਮਮਤਾ ਤਜੈ, ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਆਪਨ ਤਰੈ, ਅਉਰਨ ਲੇਤ ਉਧਾਰ॥ (ਅੰਗ 1427)

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਾਧਕ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਕੂੜ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸੰਕੁਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਧਕ ਸਦੀਵੀ ਸੁੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ -

ਜਿਉ ਸੁਪਨਾ ਅਰੁ ਪੇਖਨਾਂ, ਐਸੇ ਜਗ ਕਉ ਜਾਨਿ॥
ਇਨ ਮਹਿ ਕਛੁ ਸਾਚੋ ਨਹੀਂ, ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਭਗਵਾਨ॥ (ਅੰਗ 1427)

ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੋਨੋਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਜਗ ਮਿਥਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਤ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਉੱਠ ਖਲੋਂਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਜੀਵਨ ਸਮੇ ਅਤੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸੀਮਤ ਹੈ, "ਮਿਥਿਆ" ਵੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਜੀਵਨ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਜਗ ਦੇ ਮਿਥਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਕਨਸੋਅ ਕਿਵੇਂ ਪਵੇ? ਜਗ ਦੇ ਸਚ ਅਤੇ ਮਿਥਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਈ ਜੀਵਨ ਤਾਂ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੀਵਨ ਸੱਚ ਦੀ ਸੋਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਿਥਿਆ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਗ ਅਸਥਿਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਦਾ ਸਥਿਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਖੁਦ ਰਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਜੀਵ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਉੱਤੇ ਉਸਦੀ ਮਿਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਇਆ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਭੇਦ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਗ ਦੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਮਿਥਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਜੀਵਨ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਮਾਜ/ ਸੰਸਾਰ/ ਜਗ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਦੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮਿਲਗੋਭਾ ਹਨ। ਇਕੱਲਾ ਕਹਿਰਾ ਜੀਵਨ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਦੀ ਜਾਂਚ

(ਸਫਾ 21 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਮਾਜ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਣ ਦੇ ਵੀ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵਨ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਤੋਂ ਰਾਹੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੀ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨਾਲ ਘੋਰ ਅੰਧੇਰ ਵਿਚ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ ਹੁੰਦੀ ਲੁਕਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਕਰ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਮਾਰਗ ਪਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਸਲ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਤ-ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੁਣਿਐ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਗਿਆਨੁ॥

ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣ ਕੇ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਤ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ, ਸੱਚਾ, ਸਥਾਈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜਪੁਜੀ ਸਟੀਕ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਦਾਨੀ ਤੋਂ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਦਾਨੀ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮਨੋ ਹਉਮੈ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਨ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਸਮਦ੍ਰਿਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਜੁਗਤ ਵਿਚ ਸਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਕ, ਪਰਲੋਕ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਜਸ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਨੀ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਠਿਨ ਕਿਰਤ ਕਰ ਕੇ ਉਸਦੇ ਫਲ ਵਿਚੋਂ ਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦਾਨ ਦੀ ਹੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਰਸਾਈ ਹੈ ਨੂੰ ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਸੋ ਮਿਲੈ ਜਿ ਖਟੇ ਘਾਲੇ ਦੇਇ॥

ਸਦਾਚਾਰਤਾ ਮਨ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਰਜਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਚਣ ਦੀ ਸੋਝੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਨਿਰਬਲ ਕਰਕੇ ਪਸ਼ੂ-ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਲ ਧਕੇਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਸਲੀ ਮੰਤਵ ਤੋਂ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੁਰਸਰੀ ਸਲਲ ਕ੍ਰਿਤ ਬਾਰੁਨੀ ਰੇ ਸੰਤ ਜਨ ਕਰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਨੰ॥
ਸੁਰਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਨਤ ਅਵਰ ਜਲ ਰੇ ਸੁਰਸਰੀ ਮਿਲਤ ਨਹਿ ਹੋਇ ਆਨੰ॥੧॥
(ਅੰਗ 1293)

ਸ਼ਰਾਬ ਭਾਵੇਂ ਗੰਗਾ ਜਲ ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸੰਤ ਜਨ ਇਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਪਰੰਤੂ ਜੇਕਰ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਵਿੱਤਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੰਗਾ ਜਲ ਵਿਚ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਮਤਿ ਦੂਰਿ ਹੋਇ ਬਰਲੁ ਪਵੈ ਵਿਚਿ ਆਇ॥
ਆਪਣਾ ਪਰਾਇਆ ਨ ਪਛਾਣਈ ਖਸਮਹੁ ਧਕੇ ਖਾਇ॥ (ਅੰਗ 554)

ਸਤ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਕਥਨੀ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਨਾ ਹੋਣਾ-
ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਤੂ ਅਕਲਿ ਲਤੀਫੁ, ਕਾਲੇ ਲਿਖੁ ਨ ਲੇਖੁ॥
ਆਪਨੜੇ ਗਿਰੀਵਾਨ ਮਹਿ, ਸਿਰਿ ਨੀਵਾਂ ਕਰਿ ਦੇਖੁ॥੬॥ (ਅੰਗ 1378)

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦੂਸਰੀ ਇਲਾਹੀ ਵਸਤੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਅਸੀ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਜੀ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਸੰਤੋਖ। ਸੰਤੋਖ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਹ ਮਾਲਕ ਰੱਖੇ ਉਸੇ ਵਿਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹਿਣਾ।

ਇਹ ਉਹ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ, ਹਰਖ-ਸੋਗ, ਮਾਣ ਅਪਮਾਨ, ਉਸਤਤ-ਨਿੰਦਾ, ਸੋਨਾ-ਮਿੱਟੀ ਆਦਿਕ ਸਭ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਾਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਅਡੋਲਤਾ ਵਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮਨ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤ੍ਰਿਪਤੀਆਂ ਵਲ ਰੁੱਖ ਕਰਨਾ ਨਰਕਵਾਸੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਧੱਕਦਾ ਹੈ। ਸਮ-ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਨਿਰਵਾਨ ਅਤੇ ਨਿਰਭੈ ਪਦ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਦ ਤਕ ਕੋਈ ਇਨਸਾਨ ਉੱਚੀ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਦਵੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਸਦੀਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸਮ-ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕੇ ਬਾਹਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਪੂਰਵਕ ਸੰਬਾਦ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਜੀਵਨ ਜੀਊਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸਮ ਅਵੱਸਥਾ ਬਾਰੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ:

ਸੁਖ ਦੁਖ ਦੋਨੋ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ਅਉਰੁ ਮਾਨੁ ਅਪਮਾਨਾ॥
ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹੈ ਅਤੀਤਾ ਤਿਨਿ ਜਗਿ ਤਤੁ ਪਛਾਨਾ॥੧॥
ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਊ ਤਿਆਗੈ ਖੋਜੈ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨਾ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਖੇਲੁ ਕਠਨੁ ਹੈ ਕਿਨਹੂੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨਾ॥੨॥ (ਅੰਗ 219)

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ, ਲੋਭ-ਮੋਹ, ਅਤੇ ਹਰਖ-ਸੋਗ ਨੂੰ ਸਮ ਕਰਕੇ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਰੂਪ ਬਿਆਨਿਆ ਹੈ:

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਜਿਹ ਪਰਸੈ ਨਹੀ, ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨੁ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨੁ ਰੇ ਮਨਾ, ਸੋ ਮੂਰਤਿ ਭਗਵਾਨ॥
ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਿਆ ਨਾਹਿ ਜਿਹਿ ਕੰਚਨ ਲੋਹ ਸਮਾਨਿ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ॥ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨਿ॥ (ਅੰਗ 1427)

ਤੀਸਰੀ ਵਸਤੂ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਜੀਊਣ ਦੀ ਸੋਝੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਵਿਚਾਰ/ਗਿਆਨ। ਇਥੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਸਥਾ ਉਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨੀ ਹੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਵੇਕ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਗਿਆਨ ਸ਼ਬਦੀ ਅਤੇ ਲੌਜਿਕ (Logic) 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਗਿਆਨ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸਦਕਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਿਆਨ ਹੀ ਸਾਰੇ ਝੂਠੇ ਸਗਲ ਪਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪੜਦਾ ਫਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਿਆਨ ਹੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ॥ ਹੋਵਹੁ ਚਾਕਰ ਸਾਚੇ ਕੇਰੇ॥ (ਅੰਗ 728)

ਜਿਸ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਗਿਆਨ ਸਤ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਉਪਜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮਨ ਟਿਕਾ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਹਿਜ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਉਪਜਣ ਤੇ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚੋਂ ਤਜ (ਨਿਕਲ-ਤਿਆਗਣਾ) ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਤਨ ਤੇ ਭਾਗੀ, ਉਪਜਿਓ ਨਿਰਮਲ ਗਿਆਨੁ॥ (ਅੰਗ 1186)

ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਰਵੀਦਾਸ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨਮਾਧੋ

ਅਬਿਦਿਆ ਹਿਤ ਕੀਨ॥ ਬਿਬੇਕ ਦੀਪ ਮਲੀਨ॥ (ਅੰਗ 486)

ਇਹ ਗਿਆਨ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨਜੇ

ਸਉ ਚੰਦਾ ਉਗਵਹਿ, ਸੂਰਜ ਚੜਹਿ ਹਜਾਰ॥
ਏਤੇ ਚਾਨਣ ਹੋਦਿਆ, ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ॥ (ਅੰਗ 463)

ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਸੋਝੀ ਹਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀ ਉਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗਿਆਨ ਗੱਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਨਦਿਰ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਸਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨੁ ਨ ਗਲੀਈ ਢੂਢੀਐ ਕਥਨਾ ਕਰੜਾ ਸਾਰੁ॥
ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਤਾ ਪਾਈਐ ਹੋਰ ਹਿਕਮਤਿ ਹੁਕਮੁ ਖੁਆਰੁ॥ (ਅੰਗ 465)

ਅਜਿਹੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਮਨੁੱਖ ਜਿੱਥੇ ਪਰਮ ਸੱਤ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਅਥਾਹ ਅਲੌਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੋਇਆ ਮਾਇਆ ਦੀਆਂ ਜਟਿਲ ਪਰਤਾਂ ਦਾ ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹੇ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਕੋਹੜ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਪਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਾ ਧੁਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਆਪ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਬਣਾ ਹੈ। ਇਸਤਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁੜਮਾਈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਰੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਹੋਰ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬੜੇ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ? ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਗਤ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਜੀਵ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਕਰਤਾਰ ਦੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗਿਆਨਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸਾਫ-ਸਾਫ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਖੰਡਨ ਕਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵਰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਕੁਲ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜੀ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਹਿ ਤੇ ਕਮਜਾਤਿ॥ (ਅੰਗ 10)

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਤੋਂ ਵਿਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਆਖਦੇ ਹਨ: ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਹੈ ਬਿਸਟਾ ਕਾ ਕੀੜਾ ਹੋਇ॥ (ਅੰਗ 426)। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਨੀਚਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਨਦਰਿ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਅਰਜੋਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੰਗ ਨੀਚਾਂ ਤੋਂ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਗਿਆਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰੁਕ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਆਨ ਦਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਭੰਡਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਜੀਊਣ ਦੀ ਜਾਚ ਹਾਸਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਛੂਤ ਦਾ ਸਵਾਲ - ਭਗਤ ਸਿੰਘ (ਜੂਨ, 1928-ਕਿਰਤੀ)

(ਸਫਾ 20 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਹੱਥ ਹੈ ਸੀ। ਆਦਿ ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਆਦਿਕ ਉਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ।

ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੋਰ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਠੀਕ-ਠੀਕ ਹੱਲ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬੜਾ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਇਨਸਾਨ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਤੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਭਿੰਨ ਭੇਦ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਕੰਮਕਾਜ ਨਾਲ। ਯਾਨੀ ਚੂੰਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਗਰੀਬ ਭੰਗੀ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਟੱਟੀਆਂ ਹੀ ਸਾਫ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਫਜ਼ੂਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਰਗਿਆਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਰੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੀਚ ਕਹਿ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨੀਚ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਫਿਕਰ ਪਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਗਾਵਤ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣ, ਤਦੋਂ ਪੁਨਰ-ਜਨਮ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜਨਮ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਫਲ ਹੈ। ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਕਰੋ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਰ ਦਾ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਉਹ ਲੋਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿਰ ਵਾਸਤੇ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾ ਗਏ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਬੜਾ ਪਾਪ ਕੀਤਾ। ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਮਾਦਾ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼, ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਭਾਵ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ। ਬੜਾ ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਕਹਿਰ ਕਮਾਇਆ। ਖੈਰ, ਅੱਜ ਉਹਦੇ ਪਰਾਸ਼ਚਿਤ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਰਾਬੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਘਿਰਣਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਜੁਲਾਹੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰੇ ਦੁਰਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕੱਪੜਾ ਬੁਣਨ ਵਾਲੇ ਅਛੂਤ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਯੂ.ਪੀ. ਵੱਲ ਕਹਾਰ (ਝੀਰ) ਨੂੰ ਵੀ ਅਛੂਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੜੀ ਖਰਾਬੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਬੜੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਇਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀ ਅੱਗਾਂਹ ਵਧੀਏ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਛੂਤ ਨਾ ਕਹੀਏ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਝੀਏ। ਬਸ, ਮੁਆਮਲਾ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੇ ਜੋ ਤਰੀਕਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਡਾਢਾ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ਜਿਨਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੀਕ ਅਛੂਤ-ਅਛੂਤ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਾਂ, ਉਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਪਾਪ ਵਾਸਤੇ ਖਿਮਾਂ ਮੰਗਣੀ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਆਦਮੀ ਸਮਝਣਾ, ਬਿਨਾਂ ਅਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆਂ, ਕਲਮਾਂ ਪੜਾਇਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀ-ਤਿਆਂ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਰਲ੍ਹਾ ਲੈਣਾ, ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਇਹੋ ਠੀਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਖਿਚਧੂਹੀ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਕ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਕੋਈ ਠੀਕ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਿਰਤੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਉਦੋਂ ਜੱਟਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦਮੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਾ ਕੇ ਭੜਕਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਦੇਖੋ ਇਹ ਚੂਹੜਿਆਂ ਚੱਪੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰਾਉ ਹਨ। ਬਸ, ਜੱਟ ਏਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭੜ੍ਹ ਪਏ।

ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਓਨਾਂ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰ ਸਕਦੀ ਜਿਨਾਂ ਚਿਰ ਕਿ ਉਹ ਇਨਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਕਮੀਣ ਅਤੇ ਨੀਚ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਦੱਬੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ? ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸਾਫ ਹੈ, ਉਹ ਗਰੀਬ ਹਨ। ਗ਼ਰੀਬੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰੋ। ਉਚੀਆਂ-ਉਚੀਆਂ ਕੁਲਾਂ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕੀ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗੰਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਗੰਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ। ਮਾਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਗੰਦ ਸਾਫ ਕਰਨ ਨਾਲ ਚੂਹੜੀਆਂ ਤੇ ਅਛੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਛੂਤ ਕੌਮਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਨਾ ਕਰ ਲੈਣ।ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਜੱਥਬੰਦ ਕਰਨਾਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ-ਹਕੂਕ ਮੰਗਣਾ ਬੜੀ ਆਸ਼ਾਜਨਕ ਤਹਿਰੀਕ ਹੈ। ਜਾਂ ਤੇ ਫਿਰਕਾਵਾਰਾਨਾ ਨਿਆਂਬੰਦ ਦਾ ਟੰਟਾ ਹੀ ਮੁਕਾਓ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਹਕੂਕ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੋ। ਕੌਂਸਲਾਂ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਖੂਹ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਜਾਦੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਵਾਉਣ। ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਖੂਹਾਂ ਉੱਤੇ ਚੜਾਉਣ, ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਕੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਉਣ। ਪਰ, ਜਿਸ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਲੈ ਕੇ ਹਾਏ-ਤੌਬਾ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ? ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਤਾਦਾਦ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮੰਗਣ? ਅਸੀ ਤਾਂ ਸਾਫ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਠੋ! ਅਛੂਤ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲੀ ਸੇਵਕੋ ਤੇ ਵੀਰੋ ਉਠੋ! ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇਖੋ! ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਅਸਲੀ ਤਾਕਤ ਤੁਹਾਡੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਵਾ ਜੀ ਤੁਹਾਡੇ ਆਸਰੇ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਅੱਜ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸੋਨੇ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਤੁਸੀ ਜੋ ਨਿੱਤ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ, ਕੌਮ ਦੇ ਸੁੱਖ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੁਮਕਿਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਕ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। (Land Alienation Act) ਇੰਤਕਾਲੇ- ਇਰਾਜ਼ੀ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤੁਸੀ ਪੈਸੇ ਇੱਕਠ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ। ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਏਨਾਂ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮਿਸ ਮੇਯੋ, (ਲਝਸਸ ਟਹਅਨ ਮਣਨ) ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਠੋ! ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਪਛਾਣੋ। ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਜਾਓ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਯਤਨ ਕੀਤਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ। (Those who would be free must themselves strike the blow) ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕੁੱਝ ਇਹੋ ਜਹੀ ਆਦਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਤੇ ਉਹ ਹੱਕ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਨਾਂ 'ਤੇ ਉਹਦਾ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਹੋਵੇ, ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ ਹੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ 'ਲੋਤਾਂ ਦੇ ਭੂਤ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਰਦੇ'। ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖਲ੍ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਕਰ ਦਿਓ। ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੌਣ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਅਰਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਤੁਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਨਾ ਬਣੋ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਨਾ ਤੱਕੋ। ਪਰ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ। ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਵਿਚ ਵੀ ਨਾ ਆਉਣਾ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਬਲਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਟੂਲ (ਸੰਦ) ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਰੇ ਉਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀ ਨਾ ਮਿਲਣਾ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬਚਣਾ। ਬਸ! ਫਿਰ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੁਸੀ ਅਸਲੀ ਕਿਰਤੀ ਹੋ। ਕਿਰਤੀਓ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਜਾਓ। ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕੇਵਲ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਠੋ! ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗਾਵਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿਓ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਰੀਫਾਰਮਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਣਾ। ਸਮਾਜਕ (ੌਚਅਿਲ) ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ਼ਇਨਕਲਾਬ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਪਲੀਟੀਕਲ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਇਨਕਲਾਬ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰਕੱਸੇ ਕਰ ਲਵੋ। ਤੁਸੀ ਹੀ ਤੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੋ, ਅਸਲੀ ਤਾਕਤ ਹੋ। ਉਠੋ! ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਸ਼ੇਰੋ, ਵਿਦਰੋਹੀਓ, ਵਿਪੱਲਵ ਜਾਂ ਵਿਦਰੋਹ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿਓ!

\- ਵਿਦਰੋਹੀ

(ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਜੂਨ 1928 ਦੇ 'ਕਿਰਤੀ' ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਵਿਦਰੋਹੀ ਦੇ ਕਲਮੀ ਨਾਮ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਲੇਖ)

ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ

ਸ਼ਹੀਦ-ਏ- ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ 114 ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਮਹਾਨ ਹੀਰੋ ਦੇ ਪਦ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹਰ ਕੋਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਕੋਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ ਹੈ? ਕੌਣ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ? 'ਸ਼ਹੀਦ' ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਰਾਹ, ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਜਾਂ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਵਾਲਾ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 23 ਸਾਲ 6 ਮਹੀਨੇ 16 ਦਿਨ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਦਾ ਖ਼ਿਤਾਬ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਹੀਦ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਵਿਰਾਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਕ ਆਦਰਸ਼, ਫਲਸਫ਼ਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਢੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ, ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਹੌਸਲਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੇਂ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਰਾਹ ਵੀ ਚੁਣਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਜਾਬਰ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹਰ ਆਦਮੀ ਲਈ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦਾ ਮੰਤਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਫਲਸਫ਼ੇ ਨੂੰ ਜੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਰੂਪ 'ਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਉਚ-ਨੀਚ ਦਾ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਖਦਾ ਸੀ, 'ਜੇ ਗੰਦ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿ ਮੇਰਾ ਗੰਦ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੈ।' ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜਾਤ ਕਰਕੇ ਨੀਵੀਂ ਆਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਂ-ਬੇਬੇ ਆਖ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਜਾਂ ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਤੇ ਉਚ-ਨੀਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ 'ਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ 'ਚ ਉਹ ਸਭ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੇ ਹਾਮੀ ਅਤੇ ਲੈਨਿਨ ਤੇ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਫਲਸਫ਼ੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮੀਰ- ਗਰੀਬ ਦਾ ਪਾੜਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵੰਡ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਕਮਾਈ ਵਾਜਬ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਉਸ ਦਾ ਪਸੀਨਾ ਸੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਰੂਪ 'ਚ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਉਸੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਦੇਸੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਜਾਈਏ। ਉਹ ਤਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸੱਤਾ ਖੋਹ ਕੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। । ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੀਵਨ 'ਚ ਉਹ ਹਸੂੰ-ਹਸੂੰ ਕਰਦੀ, ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸੀ। ਉਹ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਸੀ। ਉਹ ਚੰਗਾ ਗਾਇਕ, ਡਰਾਮਿਆਂ 'ਚ ਨਾਇਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਘੁੰਮ ਫਿਰ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਜ਼ਾਲਮ ਸੰਸਥਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਤਾਕਤ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਉਦੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹੀਲਾ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਸਤਰ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਰਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੁਣ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਤੋਂ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਪੱਖੀ ਖ਼ੂਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸ਼ਹੀਦ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੌਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਕਿਸੇ ਡਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਬੋਲ਼ੇ ਕੰਨਾਂ ਤਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਾਈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਇਕ ਮੇਲੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਮਨਾਉਣਾ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਆਪਣਾ ਕੌਮੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਰਗ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਨਾਇਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਤੇ ਅਜੋਕੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਫਲਸਫ਼ੇ ਦਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਯਤਨ ਆਮ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਤੇ ਫਲਸਫ਼ੇ ਨੂੰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਹੈ? ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। 1949 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੰਗੇ ਨੇੜੇ ਹੋਏ ਕਤਲ ਦੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਚ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1962 'ਚ ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਮ ਮਿੱਤਰ ਹੰਸ ਰਾਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, 1966 'ਚ ਦੰਗਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਾਣੀਪਤ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦੁੱਖ ਮਾਤਾ ਵਿੱਦਿਆਵਤੀ ਤੇ ਬੀਬੀ ਅਮਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਰਿਹਾ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ 1989 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਪਤਾ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤਕ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਸੰਬਧੀ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ

ਮੈਂ ਕੇਂਦਰ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਤਿੰਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰਢਾਅ ਲਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਬਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ-2020 ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਿਰਸਾਨੀ 'ਤੇ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣੇ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਵੀ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ 30000 ਆੜਤੀਆ, 500000 ਮਜ਼ਦੂਰ, ਮੁਨੀਮ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਸਪੇਅਰ ਪਰਟਸ ਵਾਲੇ, ਟਰੈਕਟਰ ਤੇ ਖੇਤੀ ਸੰਦ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਰਮਾਂ, ਕੰਪਾਇਨ ਮਾਲਿਕ, ਦੋਧੀ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਹਰੇਕ ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਇਹਨਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਵਾਗੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਸ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਭਾਰੀ ਢਾਅ ਲੱਗੇਗੀ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਮੋਦੀ (ਭਾਜਪਾ) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੋਦੀ (ਭਾਜਪਾ) ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨੈਰਿੰਦਰ ਤੋਮਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਆਪਣੀ ਖੋਈ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਵਰਤ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਾਰਪੀਡੋ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਬਾ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਦਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਉਹ ਵੀ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਫ਼ਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਹੀਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ 25 ਸਤੰਬਰ 2020 ਭਾਰਤ ਬੰਦ ਦੀ ਕਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ 25 ਸਤੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਪੰਜਾਬ ਜਾਮ ਦੀ ਕਾਲ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਹੇਜ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. (ਭਾਜਪਾ) ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕਿਸਾਨ ਹਤੈਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਰੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 23 ਸਤੰਬਰ, 2020 ਨੂੰ ਦਾਖਾਂ ਹਲਕੇ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਯਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਖਾਂ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਕੈਪਟਨ ਸੰਦੀਪ ਸੰਧੂ ਇਕੋ ਸੜਕ ਤੇ ਆਪਣਾ ਆਪਣੇ ਹਮੈਤੀਆਂ ਨਾਲ ਟਰੈਕਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰੋਡ ਸ਼ੌਂਓ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਬਲਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਖਾੜਾ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀਦਲ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧੀਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਮਤਾ ਲਿਆ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਾ ਕੇ ਮਰ ਜਿਵੜੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਆੜ ਹੇਠ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਜੂਨ-੮੪ ਦਾ ਹਮਲਾ ਵੀ ਇਸੇ ਹੀ ਕੜੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸੀ। ਜਿਥੋਂ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਬਾਹਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਕਸੂਰ ਬੀਬੀਆਂ, ਬੱਚੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ।

ਅੱਜ ਉਸੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵੱਧ ਅਧੀਕਾਰ ਕੈਨਦਰ ਕੋਲ ਥਾਲੀ 'ਚ ਪਰੋਸ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਦੇ ਕੇ ਹੁਣ ਬੀਬਾ ਜੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਗੇ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਆਰ-ਪਾਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚੋਂ ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਧਰਨਿਆਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣਗੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਮੋਦੀ (ਭਾਜਪਾ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅੱਗ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਬਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੇ ਇਕ ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਇਕ ਟਿੱਕੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਬਹੁਤ ਗਰਮ ਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, 'ਬੱਚਾ ਬੱਚੀ ਸ਼ੋਰ ਦਿਆਂਗੇ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰੋਕ ਦਿਆਂਗੇ'। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਯੂ.ਪੀ., ਮੱਧ-ਪ੍ਰਦੇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇੱਕਠੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜਣਾ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ-ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਧਰੰਗ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹਾਂ ਪਰ ਹੁਣ ਪਾਣੀ ਸਿਰੋਂ ਲੰਘਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਰੋਸ ਧਰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਹਰਲੀ ਕਿਤਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਾਂਗਾ।

ਕਿਰਸਾਨੀ ਦਾ ਹਮਦਰਦ

– ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ 91-98556-96836

ਵਿਰਸਾ: ਹੁਣ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਘਰ ਹੀ ਵੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਘੜਿਆਂ 'ਤੇ 'ਸੇਵੀਆਂ'

ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਸਵੀਟ ਡਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸੇਵੀਆ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਆਇਆ 'ਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੇਵੀਆਂ ਘਰ-ਘਰ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇਵੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਗੋਡੇ-ਗੋਡੇ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੇਵੀਆਂ ਗੁੱਗਾ ਨੌਮੀ ਦੇ ਤਿਓਹਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁੱਗਾ ਨੌਮੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਟ ਲਈਆਂ ਜਾਣ। ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵੀਆਂ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਢੰਗ ਘੜੇ ਜਾਂ ਚਾਟੀ ਨੂੰ ਮੂਧਾ (ਪੁੱਠਾ) ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਗੁੰਨ੍ਹਿਆਂ ਮੈਦਾ ਰੱਖ ਕੇ, ਦੂਜਾ ਢੰਗ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾਂ-ਥੋੜ੍ਹਾਂ ਆਟਾ ਫੜ ਕੇ ਅਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੀ ਦਾਬ ਨਾਲ ਵੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋਨਾਂ ਸੇਵੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੇਵੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਂਢਣਾਂ-ਗੁਆਂਢਣਾਂ 'ਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਰਲ ਕੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਵੱਟਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਇਕੋ ਘਰ ਆਟਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆਉਣਾ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ-ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਦੋ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟ ਲੈਣੀਆਂ, ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਦਾ। ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਚੀਜ਼ ਮੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਮੈਦਾ ਚੱਕੀ ਜਾਂ ਖਰਾਸ ਰਾਹੀਨਾਂ ਪੀਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋ ਖਰੀਦਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਪੀਸੇ ਹੋਏ ਮੈਦੇ ਨੂੰ ਕੱਪੜ- ਛਾਣ ਕਰਕੇ ਬਰੀਕ ਮੈਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋੜ ਜੋਗਾ ਮੈਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਸੁੱਕੇ ਮੈਦੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁੰਨ੍ਹ ਕੇ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਬੜਾ ਪੇੜਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪੇੜੇ ਨੂੰ ਸੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰੋ ਦਾ ਤੇਲ ਲਾ ਕੇ ਪੋਣੇ ਨਾਲ ਢਕ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੋ ਸੇਵੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਇਸ ਬੜੇ ਪੇੜੇ ਵਿਚੋ ਥੋੜ੍ਹਾਂ-ਥੋੜ੍ਹਾਂ ਆਟਾ ਲੈ ਕੇ ਅੰਗੂਠੇ ਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੀ ਦਾਬ ਨਾਲ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਣ ਦੀ ਵੀ ਕਲਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੇਵੀਆਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਲੰਬਾਈ ਦੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ। ਲੰਮੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਬਿੰਦੀ ਚਾਟੀ ਜਾਂ ਬਿੰਦੇ ਘੜੇ ਨੂੰ ਮੂਧਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਗੁੰਨ੍ਹਿਆ ਮੈਦਾ ਰੱਖ ਕੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਵਲ੍ਹੇਟ ਕੇ ਵੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਦ ਇਹ ਗਜ਼-ਗਜ਼ ਲੰਮੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਕਰ ਜਾਂ ਕਰੀਰ ਦੀਆਂ ਛਿੰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿੱਕਰਾਂ ਜਾਂ ਕਰੀਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਆਮ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਆ ਗਈਆਂ, ਇਹ ਮਸ਼ੀਨ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਚਾਰ ਘਰਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰ ਮਸ਼ੀਨ ਮੰਗਣ ਤੁਰਿਆ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਮਸ਼ੀਨ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਅੱਗੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਲੈ ਜਾਣੀ ਤੇ ਅਖੀਰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ। ਇਸ ਮਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਮੰਜੇ ਦੀ ਬਾਹੀ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਜ਼ਨਾਨੀ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਗੇੜਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਦੂਜੀ ਜ਼ਨਾਨੀ ਇਸ ਦੇ ਛੇਕ (ਮੂੰਹ) ਵਿਚ ਆਟਾ ਤੁੰਨਦੀ ਸੀ। ਗੇੜਾ ਦੇਣ ਨਾਲ 25-30 ਸੇਵੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਜੇਕਰ ਮੋਟੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਮੋਟੀ ਛਾਨਣੀ ਫਿੱਟ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਬਰੀਕ ਸੇਵੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਬਰੀਕ ਛਾਨਣੀ ਫਿੱਟ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨ ਮੂੰਹੋ ਤੋੜ ਕੇ ਕਰੀਰ ਜਾਂ ਕਿੱਕਰ ਦੀਆਂ ਛਿੰਗਾ ਉੱਪਰ ਪਾ ਕੇ ਧੁੱਪੇ ਸੁੱਕਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਸੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਕਣ ਪਿਛੋਂ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ 'ਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਲੈਨਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਟੁੱਟੇ ਚਾਟੀ ਜਾਂ ਘੜੇ ਦੇ ਥੱਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਚੁਰ ਦੀ ਅੱਗ ਉੱਪਰ ਰੱਖ ਕੇ ਭੁੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਭੁੱਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਵਾਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਸ਼ੌਕੀਨ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਰਸ ਪਾ ਕੇ ਵੀ ਆਟਾ ਗੁੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਦੇਖਣ 'ਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਪੋਲੀਆ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਮੈਦੇ ਵਿਚ ਥੋੜੀ ਸੂਜੀ ਪਾ ਕੇ ਵੀ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜਦ ਭਾਈ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁਰੀ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਕੱਚੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਹੀਓ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਜਿਕਰ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਆਉਦਾ ਹੈ:-

ਹੱਥ ਛੱਤਰੀ ਰੁਮਾਲ ਪੱਲੇ ਸੇਵੀਆਂ,
ਭੈਣ ਕੋਲ ਭਾਈ ਚੱਲਿਆ।

ਹੁਣ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸੀਨਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕੁਝ ਕੁ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।'ਹੁਣ ਬਾਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਜੋਰ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਹੁਣ ਕੋਈ ਨਾਂਟਾਂਵਾਂ-ਟਾਂਵਾਂ ਘਰ ਦੀ ਚਾਟੀ,ਘੜੇ 'ਤੇ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਬੁੜ੍ਹੀ ਠੇਰੀ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਹੱਥ ਨਾਲ ਸੇਵੀਆਂ ਵੱਟਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਮਿੱਠੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਖਾਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਤੇ ਹੱਥੀ ਵੱਟਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਤਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੜੈਚ
91-98763-22677

ਦਲਿਤ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ , ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

- ਡਾ.ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਖੁੰਡਾ

ਦਲਿਤ ਐਂਡ ਮਾਇਨਾਰਟੀਜ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਰਜ਼ਿ) ਵੱਲੋਂ ਦਲਿਤ ਮੁੜ -ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ 100 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਓਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਿਨ *12 ਅਕਤੂਬਰ 1920* ਨੂੰ ਅਛੂਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੜੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰਣ ਉਪਰੰਤ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀ ਵਾਲਤਾ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। 15 ਵੀਂ ਸਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਰਣ-ਵਿਵਸਥਾ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਰੰਗ, ਨਸਲ, ਲਿੰਗ ਆਦਿ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ। ਪੰਗਤ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛੱਕਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਲੜੀ ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦਿਆਂ 10 ਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਨ 1699 ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇੱਕੋ ਖੰਡੇ-ਬਾਟੇ ਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਭੇਦਭਾਵ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮਨੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਾੜਾ ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਚ ਲੱਗੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। 1849 ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਫੁੱਟ ਪਾਓ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਿੱਧੇ-ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ-ਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਬਲ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਉਸਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀਕਰਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਾ ਛੱਡੀ, ਇਹਨਾਂ ਪੂਜਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋ ਮੂਰਤੀ-ਪੂਜਾ, ਛੂਆ-ਛਾਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਾਰਮਿਕ, ਗੈਰ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਉੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਏਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਅਛੂਤ-ਸਿੱਖ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਤਮਸਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਉਸਦੀ ਅਰਦਾਸ ਪੁਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਲ ਪਰ ਜੇ ਕਰ ਉਹੀ ਸਿੱਖ ਇਸਾਈ ਧਰਮ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ, ਟੋਪੀ ਪਾ ਕੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਪੁਜਾਰੀ ਤੇ ਮਹੰਤ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਘੁੰਮਦੇ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਖਾਲਸਾ ਬਿਰਾਦਰੀ 10, 11 ਅਤੇ 12 ਅਕਤੂਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਅਛੂਤ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਮਾਝੇ ਦੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੀ (ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਮਰ ਤਕਰੀਬਨ 30 ਸਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ) ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਸਿੱਖ, ਕਬੀਰ ਪੰਥੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਛੂਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਜੱਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ 'ਚ ਇਕੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਦਿਨ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ, ਜਿਸਨੂੰ ਸ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਏ ਵਰਗੇ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਗੁੱਜੇ ਨਾਮੀ ਤੇ ਸਮਰੱਥਾਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਥਾਪੜਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 11 ਅਕਤੂਬਰ 1920 ਦੇ ਦਿਨ ਦੀਵਾਨ ਚ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾ਼ਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਵੀ ਹੋਏ ।ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਰਹੀ ਮਨਮਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਰੀਰਾਂ ਹੋਇਆਂ ਅੰਤ ਇਹ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਕੀ ਅਛੂਤ ਸਿੱਖ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ । 12 ਅਕਤੂਬਰ 1920 ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਦਲਿਤ ਸਿੱਖ,ਸ. ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਮੁੱਖੀ "ਖਾਲਸਾ ਬਰਾਦਰੀ" ਜੋ ਅਛੂਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਸਨ, ਸ. ਢੇਰਾ ਸਿੰਘ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਲਿਤ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਸ. ਤੇਜ਼ਾ ਸਿੰਘ,ਬਾਵਾ ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖਰਾ ਸੌਦਾ ਬਾਰ' ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਭੁੱਚਰ ਆਦਿ ਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾਲ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਛੂਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਤੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀ-ਮਹੰਤਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਬਹਿਸ ਹੋਈ,ਅੰਤ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਹਿਬ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਸਫਾ 638 ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਕ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਅਛੂਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਇਆਲ ਅਰਦਾਸ ਹੋਈ, ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ, ਸੰਗਤ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੀ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ, ਪੁਜਾਰੀ ਓਥੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਸਨ,ਬੁਲਾਉਣ ਤੇ ਵੀ ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਓਥੋਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ 17 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਕੁਝ ਲੇਖਕ 25 ਲਿਖਦੇ ਹਨ) ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਕੇ,ਸ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਭੁੱਚਰ ਨੂੰ 'ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ' ਬਣਾਇਆ, ਇਸ 17 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚੋਂ 10 ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖ ਤੇ ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਸਿੱਖ ਸਨ ਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਓਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਡਾ. ਸੈਫੂਦੀਨ ਕਿਚਲੂ ਦੀ ਵੀ ਸਲਾਹ ਲਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਠੀਕ ਦੱਸਿਆ। ਬਾਹਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਰੌਲਾ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਚੂਹੜਿਆਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ 'ਜਥੇਦਾਰ' ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਇਆ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਘਟਨਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬਣੀ।

ਇਸ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਜੋ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ,ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਢਾਹ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ 100 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਤ-ਹੰਕਾਰੀ ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਫੁਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ,ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦਲਿਤਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਗਲਤ-ਮਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਮ ਕਰਕੇ ਕਿਤਾ ਜਾਂਦੇ ਹੈ। ਕੁਝ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲਿਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ (ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ 1699 ਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖੀ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ) ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਕਰ ਵੱਖਰੇ ਬਾਟੇ, ਵੱਖਰੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਦਲਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵੱਖਰੀ ਪੰਗਤ, ਵਖਰੇ ਭਾਂਡੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਓਥੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਲੰਗਰ ਨੂੰ ਵਰਤਾਉਣ ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਪਾਬੰਧੀ ਆਦਿ ਵਰਤਾਰਾ ਵੇਖਣ 'ਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ, ਜਾਤ ਅਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਏਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵੀ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਲ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਤੀ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਨੂੰ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜੋ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ 'ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ' ਐਵਾਰਡ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਾਲੀ ਵੇਰਕਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਲਣ ਬਾਹਰ ਕੱਢ , ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਦੇ ਗੇਟ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਲ ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨਾਨਕ-ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਲੂੰਧਰ ਗਈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਲੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਤੀ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਘਫਛ ਓਸਰ. ਤੋਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੈਮੀਨਾਰ 11 ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਨੂੰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ ਧਓੱ 05, ਮਿਤੀ 01/08/2020 ਰਾਹੀਂ ਮੰਗੀ ਪਰ SGPC Asr. ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 3661/8-3 ਮਿਤੀ 26/8/2020 ਰਾਹੀਂ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਹਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਮੰਗਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਓਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,ਜਿਵੇਂ 100 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅੰਦਰ ਦਲਿਤ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਪਰ ਹੋਰਨਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ 'ਚ ਪਾਬੰਧੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

ਅੱਜ ਸਿੱਖਾਂ ਚ ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਸੋਚ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਤ ਅਭਿਮਾਨੀ ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤ ਦਾ ਅਭਿਮਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ,ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ,ਅਛੂਤ,ਦੱਬਿਆਂ - ਕੁਚਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਸੀ, ਓਸੇ ਤਰਾਂ ਅਜ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਿੱਖ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਾ ਦੇਣ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਹਿ ਕੇ 'ਮਾਣਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਬੈ ਏਕ ਪਹਿਚਾਣ ਬੋ' ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਧਰਮ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ, ਇਸ ਵਾਰ 30 ਸਤੰਬਰ, ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸੱਤ ਵਜੇ 'ਪੰਜਾਬ ਦਰਸ਼ਨ' ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਬੜੌਦਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਹੰਸ ਜੀ। ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਮਾਜ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਵੀ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਹਾਸ਼ੀਆਗਤ ਜਾਂ ਹਾਸ਼ੀਆ-ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੀ ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਜਾਂ ਵੀਰ ਗਾਥਾ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਹਾਲ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ, ਸਮਾਜੀ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ, ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਹੰਢਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਤੋਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਉਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭੂਤਕਾਲ ਕੀ ਸੀ, ਵਰਤਮਾਨ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਓ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰੀਏ।

ਗੀਤ

ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਇਲ ਕੂਕਦੀ ਅੰਬੀਂ
ਪੈ ਗਿਆ ਬੂਰ ਨੀ ਮਾਏ।
ਮਨ ਦਾ ਮਹਿਰਮ ਦਿਸਦਾ ਨਹੀਂਉਂ ਤਨ ਦਾ ਭਖੇ ਤੰਦੂਰ ਨੀ ਮਾਏ।

ਵੇਖ ਕਿਵੇਂ ਆਹ ਖਿੜਿਆ ਚੰਬਾ ਰੌਣਕ ਟਾਹਣੀ ਟਾਹਣੀ।
ਇਸ ਰੁੱਤੇ ਤਾਂ ਦਿਲ ਮਿਲਦੇ ਨੇ, ਮਿਲਣ ਹਾਣ ਨੂੰ ਹਾਣੀ।
ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਤਰਸ ਰਹੇ ਨੇ, ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਦਾ ਘਰ ਦੂਰ ਨੀ ਮਾਏ।

ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਮੈਂ ਪੌਣ ਬਣਾਂ ਤੇ ਰਲ ਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਵਾਂ।
ਸਿਰ ਤੇ ਲੈ ਅੰਬ ਰਸੀਆ ਚੁੰਨੀ ਅੰਬਰ ਵਿੱਚ ਉੱਡ ਜਾਵਾਂ।
ਝਾਂਜਰ ਗੁੰਮ ਸੁੰਮ ਹੁਣ ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨੀ ਮਾਏ।

ਅੰਮੜੀਏ ਨੀ! ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਗਨੀ ਸਾਗਰ ਤਰਨਾ।
ਕੀ ਬਾਤਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਨਾ।
ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਵਿੱਤ ਤੁਰਦੀ ਤੁਰਦੀ ਥੱਕ ਟੁੱਟ ਹੋ ਗਈ ਚੂਰ ਨੀ ਮਾਏ।

ਮਾਏ ਨੀ ਮੈਂ ਉੱਡਣਾ ਚਾਹਾਂ ਤਨ ਤੇ ਖੰਭ ਜੜਾ ਦੇ।
ਪਰਖ ਸਕਾਂ ਮੈਂ ਖ਼ਰਾ ਤੇ ਖੋਟਾ ਐਸਾ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾ ਦੇ।
ਮੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇ ਚੰਨ ਸੂਰਜ ਦਾ ਨੂਰ ਨੀ ਮਾਏ।

ਗੀਤ

ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਦਰਿਆ।
ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਦਰਿਆ
ਨੀ ਰੋਕਾਂ ਨਾ ਲਾਈਂ ਏਸ ਨੂੰ
ਖ਼ਵਰੇ ਇਹ ਸਾਂਭੇ ਕਿੰਨੇ ਚਾਅ
ਨੀ ਰੋਕਾਂ ਨਾ ਲਾਈਂ ਏਸ ਨੂੰ।

ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਮਨ ਦਾ ਸੌਦਾ
ਘੁ਼ਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਗਮੀਆਂ।
ਦਰਦਾਂ ਦਾ ਤਲਖ਼ ਸਮੁੰਦਰ,
ਦੱਸਦੈ ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਕਮੀਆਂ
ਅੱਥਰੂ ਨਾ ਆਖ ਕੇ ਬੁਲਾ
ਨੀ ਰੋਕਾਂ ਨਾ ਲਾਈਂ ਏਸ ਨੂੰ।
ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਦਰਿਆ।

ਅੰਬਰ ਦੀ ਚਾਦਰ ਥੱਲੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਵਿਛੀ ਤਲਾਈ।
ਪੌਣਾਂ ਤਾਂ ਦੇਣ ਲੋਰੀਆਂ, ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਨੇ ਨੀਂਦ ਚੁਰਾਈ।
ਫ਼ਿਕਰਾਂ ਦਾ ਵੇਸ ਮੈਂ ਦਿੱਤਾ ਲਾਹ।
ਨਾ ਜਿੰਦੇ ਵਹਿਣ ਦੇਈਂ ਏਸ ਨੂੰ।
ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਦਰਿਆ।

ਗਗਨਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦੇ ਨਾ ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਉਡਣ ਖਟੋਲੇ।
ਗੱਲਾਂ ਖ਼ੁਦ ਨਾਲ ਕਰਾਂ ਮੈਂ, ਦੂਜਾ ਜੀਅ ਦੱਸ ਕੀ ਬੋਲੇ।
ਗਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਰੰਗੀਲੇ ਫਾਹ।
ਨੀ ਮੇਰੇ ਗਲੋਂ ਲਾਹ ਦੇ ਏਸ ਨੂੰ।
ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਦਰਿਆ।

ਜਾਪੇ ਫੁਲਕਾਰੀ ਕਾ਼ਲੀ ਅੰਬਰ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਤਾਰੇ।
ਜਗਦੇ ਨਾ ਬੁਝਦੇ ਜੁਗਨੂੰ, ਜਾਪਣ ਜਿਉਂ ਕਰਨ ਇਸ਼ਾਰੇ।
ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਲ ਜਾਹ।
ਤੂੰ ਸੁਸਤੀ ਦੇ ਛੱਡ ਖੇਸ ਨੂੰ।
ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਦਰਿਆ।

ਸਮਾਂਕਾਲ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਚੀਰੀ ਸੀ ਜਵਾਨੀ ਸਾਡੀ,
ਉਹ ਆਰੀ ਵਾਲੇ ਫੇਰ ਆ ਗਏ।

ਤੇਰੀ ਮੰਨ ਗਏ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ੀ,
ਅਸਾਂ ਵੀ ਭੰਵਾਈ ਕੰਡ ਨਾ।

ਘਰੋਂ ਗਿਆ ਸੀ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ,
ਗੋਲੀ ਨੇ ਮਾਸੂਮ ਖਾ ਲਿਆ।

ਬਿਨਾ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣਾ,
ਭਰਮਾਂ ਚ ਫਿਰੇ ਦੁਨੀਆਂ।

ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪਲੀਤਾ ਲਾਇਆ,
ਪੁੱਤਰ ਬਾਰੂਦ ਬਣ ਗਏ।

ਪੁੱਤ ਕਰ ਗਿਆ ਬਿਸਤਰਾ ਖ਼ਾਲੀ,
ਆਖਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ।

ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਕੁਰਸੀਆਂ ਵਾਲੇ,
ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ।

ਭੱਠੀ ਤਪ ਗਈ ਭੁਨਾ ਲਓ ਦਾਣੇ,
ਪੁੱਤਰੋ ਸਿਆਸਤਾਂ ਦਿਓ।

ਕਾਹਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਹੈ ਵਤਨ ਤਪਾਇਆ,
ਸੇਕਦੇ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ।

ਕੀਹਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਤਿਰੰਗਿਆ ਤੂੰ ਦੱਸ ਦੇ,
ਪੈਰੋਂ ਨੰਗੇ ਲੋਕ ਪੁੱਛਦੇ।

ਮੌਤ ਚੜ੍ਹੇ ਨਾ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਬਣ ਕੇ,
ਸਿਵਿਆਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਡੋਲਦੇ।

ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਸਵਾਲ ਪੁਰਾਣੇ,
ਨਵਿਆਂ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ।

ਮੱਤ ਰਹੀ ਨਾ ਜਵਾਬਾਂ ਜੋਗੀ,
ਸਮਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ।

ਬੂਟੇ ਸੁੱਕ ਗਏ ਉਮੀਦਾਂ ਵਾਲੇ,
ਵਿਹੜੇ ਚ ਭੂਚਾਲ ਆ ਗਿਆ।

ਕਿੱਥੇ ਮਰ ਗਏ ਬਾਗ ਦੇ ਰਾਖੇ,
ਪੈਲਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਮੋਰ ਪੁੱਛਦੇ।

ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ,
ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਪਾਵੇ ਡੋਲਦੇ।

ਮੁੰਡੇ ਮਰ ਗਏ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰਦੇ,
ਟਾਕੀ ਵਾਲੇ ਬੂਟ ਨਾ ਜੁੜੇ।

ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਰਚਨਾਵਾਂ

ਗੀਤ/ ਹਾਏ! ਬਾਬਲਾ ਵੇ

ਹਾਏ! ਬਾਬਲਾ ਵੇ ਧੀਆਂ ਆਖੇਂ ਕਿਓਂ ਵਿਚਾਰੀਆਂ।
ਕਿਤੇ ਨਾਨੀ ਕਿਤੇ ਦਾਦੀ ਬਣ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਵੇ ਤੇਰੀਆਂ ਕੁਲਾਂ ਨੇ ਉਸਾਰੀਆਂ।

ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਭੁਲੇਖੇ ਕਿਤੇ ਧੀ ਜੰਮੇ ਡਾਂਟਦਾ।
ਗੁੱਡੀਆਂ ਪਟੋਲਿਆਂ ਚੋਂ ਪੁੱਤ ਪੁੱਤ ਛਾਂਟਦਾ।
ਭੁੱਲੇਂ ਨਿਰਮੋਹੀਆ ਕਾਹਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਜੀਣ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਸਾਰੀਆਂ।
ਹਾਏ! ਬਾਬਲਾ ਵੇ.....।

ਤੇਰੇ ਪਿੰਡ ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਤੇ ਪੱਤ ਦੀ ਜੇ ਥਾਂ ਨਹੀਂ।
ਏਸ ਦੀ ਕਸੂਰਵਾਰ' ਕੱਲ੍ਹੀ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨਹੀਂ।
ਬਾਬਲੇ ਦੀ ਪੱਗ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦੇਵੇਂ ਸਾਨੂੰ,
ਜੋ ਨੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਉਤਾਰੀਆਂ।
ਹਾਏ! ਬਾਬਲਾ ਵੇ.......।

ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਹੁੰਦਾ ਧੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਮਾਣ ਵੇ।
ਸਹਿਮੇ ਜੇ ਮਲੂਕ ਜਿੰਦ, ਘਰ ਵੀ ਮਸਾਣ ਵੇ।
ਕਬਰਾਂ ਤੇ ਕੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਕੀਤਾ,
ਕਾਹਨੂੰ ਲੱਭ ਲੱਭ ਮਾਰੀਆਂ।
ਹਾਏ! ਬਾਬਲਾ ਵੇ ....।

ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ ਰੱਖਦਾ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਤੋਲ ਵੇ।
ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਪੁੱਤ ਫੇਰ ਬੋਲਦੇ ਕੁਬੋਲ ਵੇ।
ਧੀਆਂ ਤਾਂ ਚੰਬੇਲੀ ਤੇ ਰਵੇਲ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਸਦਾ ਮਹਿਕਾਂ ਨੇ ਖਿਲਾਰੀਆਂ।
ਹਾਏ! ਬਾਬਲਾ ਵੇ.........।

ਗੀਤ

ਕਿਉਂ ਚੱਲਿਐਂ ਪਰਦੇਸ ਵੇ ਸੱਜਣਾ ਕਿਉਂ ਚੱਲਿਐਂ ਪਰਦੇਸ।
ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਰੀ ਬੋਲੀ ਬਦਲੀ, ਫੇਰ ਬਦਲ ਜੂ ਵੇਸ।
ਵੇ ਸੱਜਣਾ !ਕਿਉਂ ਚੱਲਿਐਂ ਪਰਦੇਸ?

ਧਰਤ ਪਰਾਈ ਚਿੱਟੀ ਚਮੜੀ।
ਤੇਰਾ ਓਥੇ ਮੁੱਲ ਨਾ ਦਮੜੀ।
ਹੌਕੇ ਭਰਦੀ ਮਰ ਜੂ ਅੰਮੜੀ।
ਪੌਡਾਂ ਦੀ ਛਣਕਾਰ ਦੇ ਬਦਲੇ,
ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਚੱਲਿਐਂ ਦੇਸ।
ਵੇ ਮਾਹੀਆ! ਕਿਉਂ ਚੱਲਿਐਂ ਪਰਦੇਸ?

ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ

ਬਾਹੀਂ ਮੇਰੇ ਰੰਗਲਾ ਚੂੜਾ।
ਹਾਲੇ ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਹੈ ਗੂੜ੍ਹਾ।
ਖ਼ਾਲੀ ਹਾਲੇ ਪਿਆ ਪੰਘੂੜਾ।
ਪੇਟੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਰੇ ਹਾਲੇ,
ਡੱਬੀਆਂ ਵਾਲੇ ਖੇਸ।
ਵੇ ਮਾਹੀਆ !ਕਿਉਂ ਚੱਲਿਐਂ ਪਰਦੇਸ?

ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੂੰਜਾਂ ਦੀਆਂ ਡਾਰਾਂ।
ਯਾਦਾਂ ਆਉਣੈਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕਤਾਰਾਂ।
ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਲੱਖ ਹਜ਼ਾਰਾਂ।
ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਮਾਂ ਤੇ ਧਰਤੀ,
ਰੋਂਦੇ ਰਹਿਣ ਹਮੇਸ਼।
ਵੇ ਸਿੰਘ ਜੀ! ਨਾ ਜਾਵੀਂ ਪਰਦੇਸ।

ਅੰਬਰੀ ਪੀਂਘ ਚੜ੍ਹਾਨ ਵਾਲਿਆ।
ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆ।
ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਣ ਵਾਲਿਆ।
ਕਿਹੜੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਏ,
ਜਿਹੜੇ ਦੇਂਦਾ ਸੀ ਉਪਦੇਸ਼।
ਵੇ ਮਾਹੀਆ ! ਕਿਉਂ ਚੱਲਿਐਂ ਪਰਦੇਸ?

ਮੰਨਿਆ ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ ਬਰੰਗੀ।
ਘਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਅੱਧੀ ਚੰਗੀ।
ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਕਿਉਂ ਸੂਲੀ ਟੰਗੀ।
ਦਿਲ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਬਣੂੰ ਕੰਕਰਾਂ,
ਨਾ ਲਾ ਐਸੀ ਠੇਸ।
ਵੇ ਸੱਜਣਾ ! ਨਾ ਜਾਵੀਂ ਪਰਦੇਸ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਚਿਤਵਦਿਆਂ

ਕਲਿ ਤਾਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਜੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।
ਆਲਮ ਕੁੱਲ ਰੁਸ਼ਨਾਇਆ ਜੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।

ਪਾਂਧੇ ਦੀ ਤਖ਼ਤੀ ਦੇ ਅੱਖਰ ਜਿਸ ਨੇ ਸੀ ਪਲਟਾਏ।
ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਥੋਥੀ, ਗਿਆਨ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਏ।
ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਰਕਾ
ਸਤਿਗੁਰ ਬਣ ਕੇ ਪਾਇਆ ਜੀ
ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।

ਗਿਆਨ ਗੋਸ਼ਟੀ, ਲੰਗਰ ਤੇ ਜੋ
ਖ਼ਰਚੇ ਵੀਹ ਰੁਪਈਏ।
ਨਾ ਮੁੱਕਦੇ ਨਾ ਰੁਕਦੇ ਕਿਧਰੇ,
ਲਾਏ ਸਦੀਵੀ ਪਹੀਏ।
ਦੀਨ , ਦੁਖੀ, ਲਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਸੰਗੀ,
ਕਰਕੇ ਸੀ ਸਮਝਾਇਆ
ਜੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।
ਨਨਕਾਣੇ ਦਾ ਜਾਇਆ ਜੀ
ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।

ਤੇਰਾ ਤੇਰਾ ਤੋਲੇ ਤੱਕੜੀ,
ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮੇਰਾ।
ਇੱਕ ਉਂਕਾਰ ਸਿਖਾਇਆ ਸਾਨੂੰ ,
ਕਰਿਆ ਦੂਰ ਹਨ੍ਹੇਰਾ।
ਬੇਂਈ ਦੀ ਜਲਧਾਰ ਸਮਾਧੀ
ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ ਫੁਰਮਾਇਆ
ਜੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।
ਸੂਰਜ ਬਣ ਕੇ ਛਾਇਆ ਜੀ
ਸਾਡਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।

ਬਾਬਰਵਾਣੀ ਲਿਖ ਕੇ ਦੱਸਿਆ
ਧਰਤ ਕਿਵੇਂ ਕੁਰਲਾਈ।
ਧੀਆਂ , ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਰੋਲੀ ,
ਰਾਜੇ ਬਣੇ ਕਸਾਈ।
ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮੁਕੱਦਮ ਹੋਏ,
ਸਭ ਨੇ ਧਰਮ ਗੁਆਇਆ।
ਜੀ ਕਹੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।
ਬਾਬਰ ਜਾਬਰ ਦੇ ਸੰਗ ਜਿਸ ਨੇ
ਸਿੱਧਾ ਮੱਥਾ ਲਾਇਆ ਜੀ,
ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।

ਚਾਰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਨੇ ਗਿਆਨ ਚਿਰਾਗ ਜਗਾਏ।
ਤਾਰ ਰਬਾਬੀ ਅੰਗ ਸੰਗ ਰੱਖੀ,
ਸੁਰ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਾਏ।
ਸੁਰਵੰਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦੀ,
ਕੰਚਨ ਕੀਤੀ ਕਾਇਆ ਜੀ,
ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।
ਕਿਣਕੇ ਕਿਣਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚਮਕੇ,
ਨੂਰ ਇਲਾਹੀ ਪਾਇਆ

ਜੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।

ਪਵਨ ਗੁਰੂ, ਪਾਣੀ ਹੈ ਬਾਬਲ,
ਧਰਤ ਹੈ ਸਾਡੀ ਮਾਈ।
ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ ਖਿਡਾਵੇ ਸਾਡੇ,
ਅਸਲ ਬਾਤ ਸਮਝਾਈ।
ਭੁੱਲ ਗਏ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੀ ਤਾਂਹੀਉ,
ਇਹ ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾਇਆ
ਜੀ, ਕਹੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।

ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਟੁੱਟ, ਭਟਕਣਾ ਪੈ ਗਈ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ।
ਗੁਰ ਦਰਬਾਰੇ ਜਾਈਏ ਕਿੱਦਾਂ
ਸ਼ੀਹਾਂ ਸਭ ਰਾਹ ਮੱਲੇ।
ਮਨ ਪਰਦੇਸੀ ਖਿੱਲਰ ਗਿਆ ਤੇ
ਰੁੱਸਿਆ ਆਪਣਾ ਸਾਇਆ
ਜੀ ਬਿਨ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।
ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਗੁਆਇਆ ਜੀ
ਬਿਨ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।

ਕਿਰਤ ਵਿਰਤ ਦਾ ਸਬਕ ਭੁਲਾਇਆ ਵੰਡਣਾ ਰਿਹਾ ਨਾ ਚੇਤੇ।
ਨਾਮ ਜਪਣ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਕਹੀਏ, ਪੈ ਗਏ ਜੂਨ ਪਰੇਤੇ।
ਬਿਨ ਬੋਲੇ ਸਭ ਜਾਨਣਹਾਰਾ,
ਤਾਂਹੀਉਂ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਆਇਆ
ਜੀ ਸਾਡਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।
ਮਨ ਦੇ ਕੌਡੇ ਰਾਖਸ਼ ਨੇ ਮੁੜ
ਤੇਲ ਕੜਾਹਾ ਤਾਇਆ ਜੀ,
ਬਿਨ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ।

ਗੀਤ

ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਦਰਿਆ,
ਨੀ ਰੋਕਾਂ ਨਾ ਲਾਈਂ ਏਸ ਨੂੰ।
ਖ਼ਵਰੇ ਇਹ ਸਾਂਭੇ ਕਿੰਨੇ ਚਾਅ,
ਨੀ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾਈਂ ਏਸ ਨੂੰ।

ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਮਨ ਦਾ ਸੌਦਾ,
ਘੁ਼ਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਗਮੀਆਂ।
ਦਰਦਾਂ ਦਾ ਤਲਖ਼ ਸਮੁੰਦਰ,
ਦੱਸਦੈ ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਕਮੀਆਂ।
ਅੱਥਰੂ ਨਾ ਆਖ ਕੇ ਬੁਲਾ।
ਨੀ ਰੋਕਾਂ ਨਾ ਲਾਈਂ ਏਸ ਨੂੰ।

ਅੰਬਰ ਦੀ ਚਾਦਰ ਥੱਲੇ
ਧਰਤੀ ਦੀ ਵਿਛੀ ਤਲਾਈ।
ਪੌਣਾਂ ਤਾਂ ਦੇਣ ਲੋਰੀਆਂ,
ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਨੇ ਨੀਂਦ ਚੁਰਾਈ।
ਫ਼ਿਕਰਾਂ ਦਾ ਵੇਸ ਮੈਂ ਦਿੱਤਾ ਲਾਹ।
ਨਾ ਫੇਰ ਜਿੰਦੇ ਪਾਈਂ ਏਸ ਨੂੰ।

ਗਗਨਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦੇ ਨਾ
ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਉਡਣ ਖਟੋਲੇ।
ਗੱਲਾਂ ਖ਼ੁਦ ਨਾਲ ਕਰਾਂ ਮੈਂ,
ਦੂਜਾ ਜੀਅ ਦੱਸ ਕੀ ਬੋਲੇ।
ਗਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਰੰਗੀਲੇ ਫਾਹ।
ਨੀ ਗਹਿਣਾ ਨਾ ਬਣਾਈਂ ਏਸ ਨੂੰ।

ਜਾਪੇ ਫੁਲਕਾਰੀ ਕਾ਼ਲੀ
ਅੰਬਰ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਤਾਰੇ।
ਜਗਦੇ ਨਾ ਬੁਝਦੇ ਜੁਗਨੂੰ,
ਜਾਪਣ ਜਿਉਂ ਕਰਨ ਇਸ਼ਾਰੇ।
ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਲ ਜਾ।
ਤੂੰ ਸੁਸਤੀ ਦੇ ਛੱਡ ਖੇਸ ਨੂੰ।
ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਦਰਿਆ।

ਗੀਤ

ਛੇੜ ਮਰਦਾਨਿਆ ਤੂੰ ਸੁਰਾਂ ਰੱਬ ਰੰਗੀਆਂ।
ਬੋਲ ਪਏ ਰਬਾਬ ਹੁਣ ਚੁੱਪਾਂ ਨਹੀਉਂ ਚੰਗੀਆਂ।

ਸੁਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਤਾ ਗੰਜ ਬਖ਼ਸ਼ , ਫ਼ਰੀਦ ਹੈ।
ਸੂਫ਼ੀ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਇਹਦਾ ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਵੀ ਮੁਰੀਦ ਹੈ।

ਕੋਝੀਆਂ ਸਿਆਸਤਾਂ ਨੇ ਜਾਨਾਂ ਸੂਲੀ ਟੰਗੀਆਂ।
ਛੇੜ ਮਰਦਾਨਿਆ ਤੂੰ ਸੁਰਾਂ ਰੱਬ ਰੰਗੀਆਂ।

ਆਪਣੇ ਹੀ ਰੰਗ ਦੇ ਬਣਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੱਬ ਨੇ।
ਚੁੰਨੀਆਂ ਤੇ ਪੱਗਾਂ ਛੱਡ, ਸੋਚੀਂ ਵਿੱਚ ਡੱਬ ਨੇ।

ਕਿਹੜਿਆਂ ਕੁਚੱਜਿਆਂ ਲਲਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰੰਗੀਆਂ।
ਛੇੜ ਮਰਦਾਨਿਆ ਤੂੰ ਸੁਰਾਂ ਰੱਬ ਰੰਗੀਆਂ।

ਬੋਲ ਪਏ ਰਬਾਬ ਸੁਰਤਾਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗਦੇ।
ਮਨਾਂ 'ਚ ਹਮੇਸ਼ ਹੀ ਚਿਰਾਗ ਰਹਿਣ ਜਗਦੇ।

ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਹਿਣ ਦੋਵੇਂ, ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਉਂ ਚੰਗੀਆਂ।
ਛੇੜ ਮਰਦਾਨਿਆਂ ਤੂੰ ਸੁਰਾਂ ਰੱਬ ਰੰਗੀਆਂ।

ਬਿਨਾ ਵਿਸਮਾਦ ਮਨ ਬੜਾ ਹੀ ਉਦਾਸ ਹੈ।
ਟੁੱਟੀ ਤਾਰ ਜੋੜ ਬਾਬਾ, ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਘਰੀਂ ਤੰਗੀਆਂ।
ਛੇੜ ਮਰਦਾਨਿਆ ਤੂੰ ਸੁਰਾਂ ਰੱਬ ਰੰਗੀਆਂ
ਬੋਲ ਪਏ ਰਬਾਬ ਹੁਣ ਚੁੱਪਾਂ ਨਹੀਂਉਂ ਚੰਗੀਆਂ।

ਸਮਾਂਕਾਲ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਚੀਰੀ ਸੀ ਜਵਾਨੀ ਸਾਡੀ,
ਉਹ ਆਰੀ ਵਾਲੇ ਫੇਰ ਆ ਗਏ।
ਤੇਰੀ ਮੰਨ ਗਏ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ੀ,
ਅਸਾਂ ਵੀ ਭੰਵਾਈ ਕੰਡ ਨਾ।
ਘਰੋਂ ਗਿਆ ਸੀ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ,
ਗੋਲੀ ਨੇ ਮਾਸੂਮ ਖਾ ਲਿਆ।
ਬਿਨਾ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਨਹੀ ਲੱਭਣਾ,
ਭਰਮਾਂ ਚ ਫਿਰੇ ਦੁਨੀਆਂ।
ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪਲੀਤਾ ਲਾਇਆ,
ਪੁੱਤਰ ਬਾਰੂਦ ਬਣ ਗਏ।
ਪੁੱਤ ਕਰ ਗਿਆ ਬਿਸਤਰਾ ਖ਼ਾਲੀ,
ਆਖਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ।
ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਕੁਰਸੀਆਂ ਵਾਲੇ,
ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ।
ਭੱਠੀ ਤਪ ਗਈ ਭੁਨਾ ਲਓ ਦਾਣੇ,
ਪੁੱਤਰੋ ਸਿਆਸਤਾਂ ਦਿਓ।
ਕਾਹਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਹੈ ਵਤਨ ਤਪਾਇਆ,
ਸੇਕਦੇ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ।
ਕੀਹਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਤਿਰੰਗਿਆ ਤੂੰ ਦੱਸ ਦੇ,
ਪੈਰੋਂ ਨੰਗੇ ਲੋਕ ਪੁੱਛਦੇ।
ਮੌਤ ਚੜ੍ਹੇ ਨਾ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਬਣ ਕੇ,
ਸਿਵਿਆਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਡੋਲਦੇ।
ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਸਵਾਲ ਪੁਰਾਣੇ,
ਨਵਿਆਂ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ।
ਮੱਤ ਰਹੀ ਨਾ ਜਵਾਬਾਂ ਜੋਗੀ,
ਸਮਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ।
ਬੁਟੇ ਸੁੱਕ ਗਏ ਉਮੀਦਾਂ ਵਾਲੇ,
ਵਿਹੜੇ ਚ ਭੂਚਾਲ ਆ ਗਿਆ।
ਕਿੱਥੇ ਮਰ ਗਏ ਬਾਗ ਦੇ ਰਾਖੇ,
ਪੈਲਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਮੋਰ ਪੁੱਛਦੇ।
ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ,
ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਪਾਵੇ ਡੋਲਦੇ।
ਮੁੰਡੇ ਮਰ ਗਏ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰਦੇ,
ਟਾਕੀ ਵਾਲੇ ਬੂਟ ਨਾ ਜੁੜੇ।

ਬਾਪੂ

ਜੇ ਉਨਾਂ ਜਾਲਮਾਂ ਨੇ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰੀਵਾਰ ਦੀਆਂ
ਖਾਹਸ਼ਾਂ ਨੂੰ
ਸਬੂਤਾ ਨਿਗਲ ਜਾਣ ਦੀਆਂ
ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਹੀ ਲਈਆਂ ਹਨ
ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਤੇਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਅਸੀ ਵੀ ਜੀਅ ਕੇ ਕੀ ਕਰਨਾ

ਐਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਬਾਪੂ
ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਂਝਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ
ਜੇ ਬੱਚ ਗਏ ਤਾਂ ਬੱਚ ਗਏ
ਉਂਝ ਬਚਣ ਦੀ ਆਸ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ
ਇੰਨਾਂ ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਤੋਂ

ਬਾਪੂ ਮੈ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਪਤਾ ਕਿਉਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ
ਯਾਦ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਮੈਨੂੰ
ਅਪਣੇ ਵੱਡ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ
ਜੋ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ
"ਇਕੱਠ ਲੋਹੇ ਦੀ ਲੱਠ"

ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਲੱਠ ਹੀ ਡਰਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਪਛੱਕੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬੈਠੇ
ਮੋਦੀ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ
ਤੇ ਸੱਭ ਕੁਝ ਭਗਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ
ਜਿਨਾ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਬਹੁਤ ਹਨ ਮੋਦੀ ਭਗਤ
ਤੇ ਸਰਗਮ ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ ਵਾਲੇ

ਬਾਪੂ ਤੇਰੀ ਇਕੱਲੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀ
ਜਾਣ ਦੇਣੀ ਉਨਾਂ ਨੇ
ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈ ਚਲ
ਬਾਪੂ ਮੈਂ ਵੀ ਇਕੱਲੀ ਨਹੀ ਹਾਂ
ਮੈ ਅਪਣੇ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ
ਬੁਲਾਅ ਕੇ ਲਿਆਉਨੀ ਹਾਂ ਹੁਣੇ ਹੀ
ਬਾਪੂ ਤੂੰ ਇਕੱਲਾ ਹਰਗਿਜ ਨਾ ਜਾਵੀਂ
ਅਸੀ ਸੱਭ ਚਲਾਂਗੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ।

ਖੇਤ ਸਾਡੇ ਹਨ
ਅਸੀ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਹਾਂ
ਪਸੀਨੇ ਸਾਡੇ ਵਗਦੇ ਆ
ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕਰਦਿਆਂ
ਫਸਲਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਹਨ ਸਿਰਫ ਸਾਡੀਆਂ
ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੀ

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਸਾਡੇ ਮਾਮੇ ਨਹੀ ਲੱਗਦੇ ਬਾਪੂ
ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ
ਅਸੀ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ ਸੱਭ
ਤੂੰ ਇਕੱਲਾ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਾ ਜਾਵੀਂ

– ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਟੇਰਕਿਆਨਾ
91-98141-73402

ਕੋਰੋਨਾ ਵਿੱਚ ਜੁਗਨੀ ਦਾ ਹਾਲ

ਕਾਹਦਾ ਆ ਗਿਆ ਇਹ ਕੋਰੋਨਾ,
ਐਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਿੱਦਾਂ ਹੋਣਾ।
ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਰੋਣਾ ਧੋਣਾ,
ਬਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤ- ਪੁੱਤ ਕਹਿੰਦੀ ਐ।
ਜੁਗਨੀ ਘੁੱਟ-ਘੁੱਟ ਕੇ ਰਹਿੰਦੀ ਐ।

ਜੁਗਨੀ ਜਦੋਂ ਬਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਜਾਵੇ,
ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਮਾਸਕ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਾਵੇ।
ਨਾਲ਼ੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦੂਰੀ ਬਣਾਵੇ,
ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ਰ ਕਰਦੀ ਐ।
ਜੁਗਨੀ ਚਲਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਐ।

ਜੁਗਨੀ ਵੜ ਗਈ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ,
ਵੇਖਦੀ ਆਲੂ, ਪਿਆਜ਼ ਤੇ ਭਿੰਡੀ।
ਅਮਰੂਦ ਨੂੰ ਵੱਢ ਕੇ ਦੇਖੇ ਦੰਦੀ,
ਕਹਿੰਦੀ ਦੱਸ ਭਾਈ ਕਿੱਦਾਂ ਲਾਏ ਆ।
ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਤਾਏ ਆਂ।

ਨਾ ਬੱਚੇ ਗਏ ਸਕੂਲ ਇੱਕ ਵਾਰੀ,
ਘਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਦਿਹਾੜੀ ਸਾਰੀ।
ਫੀਸਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੱਤ ਮਾਰੀ,
ਜੁਗਨੀ ਫਸ ਗਈ ਏ ਵਿੱਚ ਚੱਕਰ ਦੇ।
ਨਿੱਤ ਫੀਸਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਟੱਕਰਦੇ।

ਜੁਗਨੀ ਤੰਗ ਬੱਚਿਆਂ ਤੌਂ ਆਈ,
ਕਰਦੇ ਆਨਲਾਈਨ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ।
ਰਹਿੰਦੇ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾਈ,
ਬਈ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸਣਾ ਘਟਦਾ ਏ।
ਨਾ ਮੁੰਡਾ ਮੋਬਾਈਲ ਦੇਖਣੋਂ ਹਟਦਾ ਏ।

ਜੁਗਨੀ ਨਿੱਤ ਦਿਹਾੜੀ ਜਾਵੇ,
ਮਸਾਂ 300 ਰੁਪਈਆ ਕਮਾਵੇ।
ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਉਹ ਵੀ ਖਰਚਿਆ ਜਾਵੇ,
ਬਈ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਆ ਗਿਆ ਫ਼ਰਲਾ ਏ।
ਕਰਦੀ ਲਾਕਡਾਊਨ ਨੂੰ ਤਰਲਾ ਏ।

ਜੁਗਨੀ ਜਾ ਕੇ ਬੈਂਕ 'ਚ ਵੜ ਗਈ,
ਕਾਊਂਟਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਈ।
ਲਾਈਨ ਦੇ ਵਿੱਚੇ ਜਾ ਕੇ ਅੜ ਗਈ,
ਪੈਸੇ ਕਢਾਉਣ ਦਾ ਵਾਊਚਰ ਭਰਦੀ ਏ।
ਨਾਲ਼ੇ ਕਿਸ਼ਤ ਮਕਾਨ ਦੀ ਭਰਦੀ ਏ।

ਜੁਗਨੀ ਥੱਕ ਹਾਰ ਕੇ ਬਹਿ ਗਈ,
'ਗੁਰਵਿੰਦਰ' ਨਾਲ਼ ਗੱਲੀਂ ਪੈ ਗਈ।
ਕਹਿੰਦੀ ਟੀ.ਵੀ. ਵਾਲ਼ੀ ਕਹਿ ਗਈ,
ਅੰਕੜਾ ਨਿੱਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ਼ ਵਧਦਾ ਏ।
ਹੁਣ ਰੱਬ ਹੀ ਰਾਖਾ ਲੱਗਦਾ ਏ।

– ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ
91-98411-45000

ਪੈਂਡਾ

ਤੁਰਿਆਂ-ਤੁਰਿਆਂ ਹਰ ਪੈਂਡਾ ਮੁੱਕਦਾ ਨਾ ਮੁੱਕਦਾ ਪੈ ਕੁਰਾਹੇ ।

ਰੱਲ ਬੈਠ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗੂ ਤਾਂ ਮੁਕ ਜਾਂਦੇ ਗਲ ਦੇ ਫਾਹੇ।

ਸਿਰਜਨ ਸੱਧਰਾਂ ਜੀਵਨ ਪੰਧ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਆਸ ਜ਼ਰੂਰੀ,

ਹੂਕ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਅੰਦਰੋਂ ਫੁੱਟਦੀ ਜਦ ਸੱਧਰ ਹੁੰਦੀ ਪੂਰੀ ।

ਚੰਗੇ ਕੰਮੀਂ ਜੰਦ ਚੰਗੀ ਲੰਘੇ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਦਾ ਨਜ਼ਾਰੇ ,

ਮਾੜੇ ਲੋਕੀ ਵੀ ਚੰਗੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਜੇ ਮੰਦੇ ਨੂੰ ਜਗ ਤਾੜੇ ।

ਬੀਬੇ ਬਣ ਲੁੱਟ ਮਚਾਂਉਦੇ ਕਾਬਜ਼ ਸੱਤਾ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ,

ਪੰਜੀ ਸਾਲੀਂ ਵੋਟਾਂ ਵੇਲੇ ਲੋਕੀ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਨ ਹੱਤਕਾਰੀ।

ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੀ ਰੁਤਬਾ ਜੋ ਬਦਮਾਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਜੋੜੇ,

ਲੋਕ ਕਵੇਂ ਤੁਰਣ ਚੰਗੇ ਪੈਂਡੇ ਜੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾ ਮੂੰਹ ਮੋੜੇ।

ਰਾਹ ਦੇ ਕੰਡੇ ਪੈਂਡਾ ਔਖਾ ਕਰਦੇ ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਪੀੜਾਂ ਭਾਰੀ,

ਲੋਕੀ ਜਦ ਕੰਡੇ ਚੁਗਣ ਤਾਂ ਅੜਿੱਕੇ ਆਉਦੀ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰੀ ।

ਝੁਕਦਿਆਂ-ਝੁਕਦਿਆਂ ਹੋਈ ਮੰਜਿਲ ਡਾਢੀ ਤੇ ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਨੂੰ ਆਈ,

ਸੀਣਾ ਤਾਣ ਜੋ ਤੁਰਦੇ ਨੇ ਪੈਂਡਾ ਉਹਨਾਂ ਮੌਤ ਕੇਲੇਜੇ ਲਾਈ ।

ਹੱਕ,ਸੱਚ ਖ਼ਾਤਿਰ ਜੋ ਮਰਦੇ ਉਹ ਬੀਰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਿਲਾਉਂਦੇ,

ਜੋ ਭੁੱਲਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ।

ਰਬਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ

91-98146-67682

ਕਿਸਾਨ

ਹਾੜ ਸਿਆਲ਼ ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਤੇਰੀ ਹਿੱਕ ਧਰਦਾ ਜੋ।
ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਤੈਨੂੰ ਸਿੰਜਦਾ ਆਪ ਪੀੜਾਂ ਹਰਦਾ ਜੋ।

ਕਰਦਾ ਹੈ ਓਹ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਸੋਨੇ ਜਿਹਾ ਸੁੱਚਾ।
ਫਿਰ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਖੁਆਰੀ ਨਿੱਤ ਹੈ ਮਰਦਾ ਜੋ।

ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਮਿੱਧਣਾ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਰੋਜ ਹੀ ਟਾਕਰੇ।
ਆਪਣੇ ਹੱਡ ਮਾਸ ਦੀ ਦਰਦ ਆਪੇ ਜਰਦਾ ਜੋ।

ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਅਨਾਜ ਖਾਂਦੇ ਕੀਟ ਪਤੰਗੇ ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ।
ਸਿਆਲ਼ੀਂ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣੇ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਠਰਦਾ ਜੋ।

ਖ਼ੂਨ ਓਹਦਾ ਪਤਲਾ ਪਸੀਨਾ ਗਾੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ।
ਆਪਣੀ ਹੀ ਉਪਜ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੰਗਣੋਂ ਡਰਦਾ ਜੋ।

ਕਹਿੰਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੱਟ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨ ਆਖ ਲਈਏ।
ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਮਾਰਦਾ ਨਾ ਹੌਕੇ ਭਰਦਾ ਜੋ।

ਕੁੱਲ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪਾਲ਼ਦਾ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਪਛਾਣੇ।
ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਤਾਰੂ ਦਰਿਆਵੀਂ ਤਰਦਾ ਜੋ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਫਰਜ਼ ਪਛਾਣ ਲੈਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਮੁਸ਼ਕਲ।
ਪੂਰਾ ਤਾਰਨ ਸੰਧੂ ਮੁੱਲ ਜੱਟ ਦਾ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਜੋ।

– ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
91-98788-66768

ਕਵਿਤਾ

ਮਨ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਰੱਖ ਵਿਚ
ਖ਼ਾਬਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸੋਹਣਾ ਪੰਛੀ
ਪਿਆ ਆਲ੍ਹਣਾ ਪਾਵੇ
ਤਿਨਕਾ ਤਿਨਕਾ
ਰੀਝਾਂ ਦਾ,
ਜੋੜ ਜੋੜ ਕੇ
ਸੱਧਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਸੋਹਣਾ ਘਰ ਸਜਾਵੇ
ਖ਼ਾਬਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸੋਹਣਾ ਪੰਛੀ
ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਖੇੜੇ
ਜਿਵੇਂ ਤੇਰੀਆਂ
ਤਲੀਆਂ ਅੰਦਰ
ਬੈਠੇ ਪੋਟੇ ਮੇਰੇ
ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਨਿੱਘ ਹੈ ਤੇਰਾ
ਜੀਕਣ ਮੇਰਾ ਹਰ ਇਕ ਸੁਪਨਾ
ਹਰ ਇਕ ਖਾਹਿਸ਼
ਹਰ ਇੱਛਾ ਵਿੱਚ
ਹਿੱਸਾ ਜੁੜਿਆ ਤੇਰਾ
ਇਉਂ ਲਗਦਾ
ਮਹਿਫੂਜ਼ ਹੋਣ ਸਭ
ਪੰਛੀ ਵਾਂਗਰ
ਪਰ ਇਹ ਪੋਟੇ
ਹੁਣ ਰੰਗ ਰੱਤੇ
ਤੇਰੇ ਵੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵੀ
ਰੰਗ ਅਲਿਹਦਾ
ਦੋਹਾਂ ਦਾ
ਸੰਘਣਾ ਰੁੱਖ ਹੁਣ
ਕੱਲਾ ਹੋਇਆ
ਜੀਕਣ ਮੇਰੇ ਖ਼ਾਬਾਂ ਵਾਲਾ
ਪੰਛੀ ਸੀ ਜੋ ਆਲ੍ਹਣਾ ਪਾਉਂਦਾ
ਸਦਮਾ ਖਾ ਕੇ ਮੋਇਆ
ਰੱਤਾ ਰੰਗ ਇੰਝ ਚੋਇਆ.....

– ਸੋਨੀਆਂ ਭਾਰਤੀ, ਜਲੰਧਰ

ਬਰੇਕਿੰਗ ਇੰਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਨਿਊਜ਼

- ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਵਾਰ

ਰਮਨੀਤੂ ਸਾਊਥ ਨਾਲ ਮੋਹ

ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬਣ ਰਮਨੀਤੂ ਚੌਧਰੀ ਪਰ ਵਰ ਉਸਦੇ ਸਾਊਥ ਆਇਆ ਹੈ । ਇੱਕ-ਦੋ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਜਿਆਦਾ ਰਾਸ ਸਾਊਥ ਆਇਆ ਹੈ । ਸਾਊਥ 'ਚ ਉਸਦੀ ਹਰ ਤੀਸਰੀ ਫ਼ਿਲਮ ਸਫ਼ਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗਾਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਹਾਕਮ ਬਖ਼ਤੜੀਵਾਲਾ/ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਇਹ ਪੁੱਤਰੀ ਰਮਨੀਤੂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੌਹਰਤ-ਦੌਲਤ ਸਾਊਥ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਖ਼ਾਹਮਖਾਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਿਉਂ? ਰਮਨੀਤੂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮਨਜਿੰਦਰ ਤਨੇਜਾ ਦੇ ਖੁਆਬ

ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਗਾਇਕ ਮਨਜਿੰਦਰ ਤਨੇਜਾ ਹੁਣ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਬਣ ਨਾਂਅ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਫਾਜ਼ਲਿਕਾ ਦੇ ਮਨਜਿੰਦਰ ਤਨੇਜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਬਣੇਗਾ । ਨਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਉਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਅਸਲੀ ਕਿਸਾਨ ਰਣਜੀਤ ਬਾਵਾ

ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਘਰਸ 'ਚ ਗਾਇਕ-ਨਾਇਕ ਰਣਜੀਤ ਬਾਵਾ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਟਵੀਟ ਕਿੰਗ ਅਨੁਪਮ ਖੇਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਉਸਨੇ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਕਦੇ ਪੈਲੀ ਵਾਹੀ ਹੈ । ਸਾਬਾਸ਼ ਰਣਜੀਤ ਬਾਵਾ ਸਾਬਾਸ਼ ।

ਸੰਦੀਪ ਨਿਰੀ 'ਚਾਕਲੇਟ'

ਇੱਕ ਤਾਂ ਸੰਦੀਪ ਦੇ ਟਰੈਕ ਦਾ ਨਾਂਅ 'ਚਾਕ-ਲੇਟ' ਹੈ । ਦੂਸਰਾ ਉਸਦਾ 'ਚਾਕਲੇਟ' ਜਿਹਾ ਚਿਹਰਾ ਤੇ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਟੂ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਦਾ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਘੱਗ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਸੰਦੀਪ ਦੇ 'ਚਾਕਲੇਟ' ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਬਹੁਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਦੀਪ ਬੋਪਾਰਾਏ ਦਾ ਗੀਤ ਗਾ ਸੰਦੀਪ ਹਿੱਟ ਗਾਇਕਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ । ਰੀਆ ਕੇ ਘੱਗ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਸੰਗੀਤ ਸਾਈਟ ਤੇ 'ਚਾਕਲੇਟ' ਦੀ ਮਿਠਾਸ ੩੩ ਤੋਬਾੜ.।

ਸੁਰਜੀਤ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਨਾਲ ਹਾਂ ਮੈਂ ਤੇ ਗਾਇਕ ਸੁਰਜੀਤ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਲਾਇਵ ਹੋ ਕਿ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਲਾ ਫਿਰ, ਕਿਸਾਨ ਬਚੇਗਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਬਚਣਗੀਆਂ । ਸੁਰਜੀਤ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਨੈਕਸਟ ਸਟਾਰ : ਜਸ਼ਨ

ਰਾਜਨ ਬੱਤਰਾ ਹਿੱਟ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਿਤਰਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਦੇਖਣਾ 2021 'ਚ ਪਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਨੀਰੂ-ਸਰਗੁਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਸ਼ਨ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਸਟਾਰ ਐਕਟਰੈਸ ਹੋਏਗੀ । ਜਸ਼ਨ 4 ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ

KB USED AUTO SALES

8655 B Monterey Street Gilroy, CA 95020

Kashmiri Bhatia,
Dealer/Broker
408-848-2365

50% OFF WARRANTY
with Qualifying Car Purchase

IN HOUSE
FINANCING AVALIABLE
www. kbusedautosales.com

ਅਸੀਂ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਲੋਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Kashmiri Bhatia & his wife

K&K AUTO REPAIR and Car Wash

63 Muckelemi St
San Juan Bautista 95045

Kashmiri Bhatia (Owner)
831-623-4702

20% OFF LABOUR
on your next qualifying service

Car Care You Can Trust

CORNING ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਟਰੱਕਰ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ

AAA Truck Wash, Tire, and Lube

* We Carry New and Used Tires All Major Brands
* Smart Way Tires Available
* Used Tires Start From & 135
* Old Change $ 189 + Tax
* We also do truck and car washing and waxing
* Friendly and Professional Staff
* We offer truck and car detailing

AAA TRUCKWASH
Sign of Excellence

ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ ਸੇਲ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਰਿਜਸਟੋਨ ਸਟੇਅਰਿੰਗ ਟਾਇਰਾਂ ਦੀ ਸੇਲ ਲਗਾਈ ਹੈ

ਬਰਿਜਸਟੋਨ 283 (ਦੋ ਟਾਇਰ) $1149
ਚਾਈਨੀਜ਼ 749 (ਦੋ ਟਾਇਰ) $749

ਪੁਰਾਣੇ ਟਾਇਰਾਂ ਦੀ ਸੇਲ

ਇਕ ਵਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ

Used Tires American Brand	$99 + Labor
Recap Truck Tire	$ 249 + Labor
Recap Trailar Tires and Kind	$ 199 + Labor

NEW & USED
TIRES
WASH, LUBE, BRAKES

Call:
530-824-5134

LUCAS OIL LUCAS INJECTOR CLEANER $28.99

Call:
650-642-0697

3525 Highway 99, West Corning, CA 96021
Across the Street from TA Truck Stop

ਸੋਹੰ

ਹਰਿ

SHRI GURU RAVIDASS SABHA (CA)

2150 Crestview Drive, Pittsburg CA 94565
Tel : (925) 439-2355

DHAN DHAN SRI GURU RAVIDASS JI

Bole' So Nirbhay! Guru Ravidass Maharaj Ki Jai!

Guru- Piari Sadh Sangat Ji,

Sri Guru Ravidass Temple Pittsburg- Committee has decided to open the Gurudwara Sahib on Sundays, from 10:00 AM to 1:00 PM, starting September 6, 2020. Kitchen and Langar hall will remain closed until the conditions improve. Sangat is requested to follow Contra Costa County's COVID-19 health and safety guidelines. Everyone must wear a face mask and wash hands before entering Darbar Hall and maintain 6 feet distance from others to avoid the spread of CORONA Virus. If you are not feeling well, please pray at home but do not come to Gurughar as a precaution.

Committee is taking applications for new SEWADARS (board members) applications were sent to members last month. However, the election date has been postponed due to CORONA Virus. Sangat will be notified once the election date is re-scheduled.

Gurughar members are requested to renew their membership by paying their annual renewal fee. Your donations are greatly appreciated.

For any special needs, please contact the managing committee. We pray to Waheguru ji for the safety and good health of the entire Sangat.

"NANAK NAM CHARDI KALA TERE BHANE SARBAT DA BHALA"

Chairman	President	Sangat De Sewadar	General Secretary	Treasurer
Jagtar Bhatia	Shinder Paul Narabut		Dharam Pal Chonkria	Vinod Kumar

Weekly

Ambedkar Times

Editor-in-Chief: Prem Kumar Chumber Contact: 001-916-947-8920 Fax: 916-238-1393 E-mail: chumbermedia@yahoo.com, editor@ambedkartimes.com

VOL- 12 ISSUE- 29 September 30, 2020 California (USA) www.ambedkartimes.com www.deshdoaba.com

The Heinous face of Caste Crimes: Horrendous Death of the Hathras Rape Victim

Prem Chumber
Editor-in-Chief: Ambedkar Times

After the convicts in the Delhi Nirbhaya case, which shook the conscience of the entire nation on 16 December 2012, were hanged to death in March 2020, the reaction of the mother of the hapless victim was: "Women now will feel safe." But unfortunately, our daughters, especially belonging to lower castes, continue to face similar heinous crime amidst the undeterred presence of beastly sexual offenders despite the implementation of strictest punishment. On 14 September 2020, a 19-year-old Dalit girl from Hathras in UP, brutally raped and physically tortured by four upper caste men of her own village in its agricultural fields, was admitted to Jawaharlal Nehru Medical College and Hospital, Aligarh in paralysed physical condition, with severe spinal injuries and deep cut on her tongue. Finding no improvement in her continuous deteriorating conditions, she was shifted to Safdarjung Hospital in the national Capital city of Delhi on 28 September 2020, where she succumbed to her deep injuries next day at 6.55am. During her 15 day long tortuous life conditions in the hospitals she displayed great courage to reveal the ugly faces of the four demons in the shape of human beings who perpetrated untold crimes on her body and soul. Many such cases of horrendous miseries go unreported across the length and breath of the country. "The two separate incidents of violent sexual assault on two adolescent girls, followed by the killing of one them in mid-August in Uttar Pradesh, are fresh in memory" as reported in the editorial of The Tribune today (September 30).

What makes this case more shameful was the context of its deadly offence and its caste stance. The hapless victim belonged to the lower caste. Her tormentors come from upper caste communities. Yet another horrible dimension of this heartrending rape case is the site of the crime. The goons' reportedly dragged the victim by her head scarp while she was working in the village agricultural field belonging to the landowners. This clearly shows the precarious living conditions of the landless Dalits and the deadly fate of their women folkswho were forced to visit the village fields to fetch fuel for the hearth and fodder for their animals under severe poverty. And the perpetrators of the crime were none other than the ones who owned the land and take hollow pride in their being belonging to upper caste communities. Dalits, at the first, needs to be liberated from their demeaning poverty, if their women are to be saved from such beasts in the shape of humans. Secondly, the law enforcement agencies are to be equally held responsible for the continuation of such grave crimes despite the presence of the Scheduled Castes and Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989, an Act of the Parliament of India enacted to prevent atrocities against scheduled castes and scheduled tribes.It is reported that the victim's body was taken to her village in Hathras after midnight from the hospital in Delhi and was cremated by the UP police without allowing her family to participate in the cremation process and performing the last rites as per their traditions. The police refused to listen to the pleading of the victim's father and family to allow them to take the body of their daughter to their home and cremate her in the morning. The woman's father told NDTV "We wanted the last rites to be performed according to the Hindu traditions. Despite our protests, the cremation was performed. They took the body forcefully. We couldn't see our daughter's face for the last time" (https://www.ndtv.com/india-news/up-hathras-rape-victim-cremated-by-cops-family-begged-to-pay-last-respects-2303004)

Bhagat Singh Meets Madari Pasi: From the Forgotten Chapters of History

Even after nearly a century, the Indian revolutionary movement as represented by the Hindustan Socialist Republican Association (HSRA) and its most prominent face in public as well as among academics – Bhagat Singh – continues to evoke interest and inspire research (primarily because he left behind a substantial corpus of writings). This interest and research is largely focused on the ideological and political aspects of the revolutionary movement and its leaders. Even though the young band of revolutionaries are upheld for their socialist, anti-communal and anti-colonial ideology, they are criticised for not engaging with the masses and instead limiting themselves to petty-bourgeois youth, especially college students.

This particular critique of the revolutionary movement occurs despite the presence of numerous writings by the HRA and its members where they have clearly emphasised upon the necessity of organising peasants and workers for a socialist revolution. In 'An Appeal To Young Political Workers', Bhagat Singh has listed eight core agenda items apart from freedom around which the Indian revolutionary movement was to be build. Out of the eight, four were directly concerned with the peasantry. These four demands were a) Abolition of landlordism, b) Liquidation of the peasants' indebtedness, c) Nationalisation of land by the revolutionary state with a view to finally lead it to improved and collective farming and d) Abolition of all taxes on the peasantry except a minimum of unitary land tax.

If we dig a bit deeper into the history of popular movements in the late 1920s in northern India, we come across a curious and interesting connection between two movements and two figures which has till now largely evaded the eye and scrutiny of historians. These two people are Madari Pasi and Bhagat Singh, and the two movements are the Eka movement and the revolutionary movement under the leadership of the HRA and then its successor organisation, HSRA.

That Madari Pasi and revolutionaries of the HSRA were in contact with each other has found mention in some works like Pramod's Kumar's Shiv Verma: Sardar Bhagat Singh ke Sahyogi (National Book Trust, 2013), Subhash Chandra Khushwaha's Awadh Ka Kisan Vidroh: 1920-1922 (Rajkamal Prakashan, 2019), Brij Mohan's Krantiveer Madari Pasi (Rashmi Prakashan, 2018) and Rajiv Kumar Pal's Eka (Navarun Publication, 2019), but they have mostly narrated the brief encounters between Madari Pasi and revolutionaries like Shiv Verma and Jaidev Kapoor. What transpired between both groups and details of their interactions have not been touched upon.

There were at least three points of contact (two latent and one manifest) between the Eka movement and the revolutionaries.

Eka movement

The Eka movement was a tenant farmers' movement in Awadh in the early 1920s, against the oppression of zamindars and taluqdars. It was led by Madari Pasi, who belonged to the 'untouchable' Pasi community. The movement derived its name from its attempts to unite poor and marginal peasants, tenants and petty landlords, irrespective of caste and religious identity, against the Taluqdar-Big Landlord-British Raj combine. The movement began in the fall of 1921, reached its peak in the early months of 1922 and later lost its momentum due to massive police crackdown in the wake of its increasingly militant nature. The movement was launched from the Hardoi district of Uttar Pradesh, from where it spread to several other districts like Kanpur, Unnao, Sitapur, Lucknow, Bahraich, Barabanki etc. Initially, the movement was supported by some Congress and Khilafat leaders and activists, but as soon as the movement took a militant turn, and started aggressively resisting the goons of the Taluqdars-Landlords, the Congress-Khilafat leaders withdrew their support.

With the withdrawal of support from an influential section of the native elite, the colonial administration intensified its repression, forcing many of the Eka leaders, including Madari Pasi, to go underground. Fearing increased state persecution, nationalist periodicals too stopped covering the movement, while lawyers refused to take up the cases of arrested peasants.

Role of Ganesh Shankar Vidyarthi

In such a repressive environment, it was only Ganesh Shankar Vidyarthi, the editor of Hindi daily Pratap, who thoroughly covered the Eka revolt. He was also one of the leaders of the Kisan Sabha in Kanpur, and had reported on the Baba Ramchandra-led Awadh Peasant Revolt in great detail. Vidyarthi, despite being a member of the Congress Party, was also very sympathetic to the cause of revolutionaries and provided them with various forms of support: economic as well as ideological.

(Contd. on next page)

Remembering the 1920 Re-entry of Dalit Sikhs in Darbar Sahib, Amritsar: A Question of Survival of Sikhi

12th October 1920: a fairly big jatha of untouchable Sikhs organized as Khalsa Biradari, supported by a couple of reformist professors from the Khalsa College, marched from the Jallianwala Bagh to the Darbar Sahib with a deg of karah parshad. There was a commotion in the Darbar Sahib when the Head Granthi refused to accept the parshad. All assembled agreed to seek advise from Guru Granth Sahib. The vaak that appeared was a beautiful composition of Guru Amar Das which moved everyone present to tears and the Granthi who was adamant in refusing the parshad earlier, prayed, accepted and distributed it. Then the jatha proceeded to the Akal Takhat whose priests fled the scene. The Takhat couldn't be left unattended; hence Kartar Singh Jhabbar sought 25 volunteers' service to take its care. The government appointed Sarbrah was requested to ask the irresponsible priests to offer their apologies. They didn't turn up. The next day the Deputy Commissioner called Sarbrah, the priests and representative Sikhs for solving the crisis. The priests didn't come, leading eventually to the formation of Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee in a short time. This further led to the Gurdwara Reform movement to liberate the major gurdwaras from the clutches of mahants.

This bold act was in defiance of the prevailing disabilities imposed on Dalit Sikhs in the second half of the nineteenth century. Why were these bans imposed on them and by whom? Gurdwaras in general and Darbar Sahib in particular had always been open to all, irrespective of caste and religion in three hundred years prior to that? It was a shameful act of brahmanized mahants who had come to control large properties attached to the historical gurdwaras and it was also at the behest of the newly emerged upper-caste Sikh lords who hobnobbed with the British masters. Disgustingly these casteist acts were deeply against Gurus' precepts and practices. Brahmanisation of Sikhi was a long but slow process that got crystallized during Ranjit Singh's rule and the British rulers gave it a legal stamp. Singh Sabha movement tried to salvage the situation and it is ironical that it's great leader, Giani Ditt Singh who was a fine scholar, writer, orator, journalist editor, professor and missionary was also treated with contempt only because he happened to be coming from a Dalit background. With new awakening among educated Sikhs, several representations had been

made to the British authorities to hand over the management of gurdwaras completely to the Sikhs. But to no avail. Fascinatingly this event led by Dalits clinched the longstanding demand that heralded in the new age for the Sikhs. It is very unfortunate that the casteist Sikh scholarship has never acknowledged this great event making an epochal change in the history of Sikhs.

How does remembering this great event now assumes significance for the Sikhi as propounded by the Gurus? Have the Sikhs at large got free of casteism (jaat-paat) in the last hundred years since then? Max Arthur Macauliffe, a great scholar of Sikhism had made an astute observation towards the close of the nineteenth century that Brahmanism was such a Boa Constrictor (ajgar) which had swallowed Buddhism in the past and it was ready to engulf Sikhism then. Don't we see the same danger hanging over Sikhi's head now? If Sikhi has to survive, it must give up all brahmanical nonsense of casteism and ritualism which the great Gurus had clearly and strongly condemned and had inculcated egalitarianism among the Sikhs.

Webinar:

We are inviting scholars in a series of lectures through Webinar (4-10 October, everyday at 6.00 pm IST) on this crucial theme of caste and untouchability among Sikhs. Our purpose is to understand the issue right from Gurus' period up to now. Sikh history like any other has not been linear; it had different phases and shades. If socially we have had a golden period in the Punjab history during 1520-1750, thereafter a slow but sure brahmanical virus inflicted the body politic of the Sikhs, so much so that casteism came to be practiced and restrictions were imposed even on the free entry of Dalits in the Amritsar Darbar Sahib in the second half of the nineteenth century. Even though the 1920 major event made a significant change in the Sikh history yet the virus of casteism has persisted till the present times. The scholars would cover the entire period of Sikhism on the related issues pertaining to religious, political, social and economic life of Sikhs around the theme.

Bhagat Singh Meets Madari Pasi: From the Forgotten Chapters of History

(Continue from page 1)

It is likely that through the daily Pratap, a popular newspaper among the nationalists (Bhagat Singh served as its sub-editor), and surely through its editor, a lot of young revolutionaries would have come to understand the peasant issue, which is later reflected in their political writings and speeches.

The other latent contact between the revolutionary movement and the Eka movement resulted from the same geographical area of operation of both movements. When the Kakori train dacoity took place hardly 50 miles from Hardoi in 1925, the colonial police suspected that Madari's group might have helped the revolutionaries although Madari himself was in jail at that time. Though the police was not able to establish any link, but as the scholars mentioned above have pointed out, Madari and his group were aware of the HRA revolutionaries and their activities and had sympathy for them.

A meeting of Titans

This brings us to an interesting chapter of history hitherto ignored by historians: a meeting between Bhagat Singh and Madari Pasi (which also has an element of comedy). This interaction happened via two young revolutionaries mentioned above, Verma and Kapoor, who belonged to the Hardoi district from where the Eka movement began.

Verma, as a school student during the heydays of the Eka movement, was greatly inspired by Madari Pasi and the movement he led. In 1922 (before Verma joined the clandestine revolutionary party), he went as a delegate to the Lucknow session of the UP Congress and appealed to the leadership to take up the cause of Eka leaders and peasants involved in the movement, who were facing brutal repression from the colonial state. His appeal fell on deaf ears and young Verma was very disappointed and disillusioned with Congress politics. Later, he went to meet Vidyarthi in Kanpur and appealed him to take up the cause of Eka leaders and peasants, which the latter took up with great empathy.

Eventually both Verma and Kapoor joined the underground resistance and worked with Bhagat Singh and others. Bhagat Singh was a young, 20-year-old anti-colonial activist at this time, who was trying to reorganise the Hindustan Republican Association after the Kakori arrests. There were two major centres of underground revolutionary activities: Lahore and Kanpur. In Kanpur, the revolutionaries were guided by leftist intellectuals like Vidyarthi, Hasrat Mohani, Satyabhakt and Radha Mohun Gokul to work amongst the industrial workers and the peasantry.

In order to understand the issues of the peasantry, this band of young revolutionaries tried to engage with them. Hence, Verma and Kapoor established contact with Madari after he was released from jail in 1926. Madari showed sympathy for their cause and told them that he wanted to meet their leader.

Verma and Kapoor were perplexed. As they revealed many years later in their interviews given to Nehru Memorial Museum & Library (NMML) and in their autobiographical notes, they took this issue to Bhagat Singh as they did not have a traditional kind of robust and well-built leader who could meet the expectations of a villager like Madari. So, they decided to invite Madari to a park and here they showed him a full-bodied stranger as their leader, from a distance. Madari was really impressed and gave them a lot of weapons for their party.

Bhagat Singh, Verma and Kapoor stayed with Madari for few days as the latter was organising tribal peasants at this time because he was by now sidelined in the tenants' struggle. Madari Pasi, who once had undermined the traditional caste hierarchy and had unified peasants as a class, bypassing the differences of caste and religion, was increasingly ignored and derided by 'upper' and 'middle' caste leaders in later phases of the tenant struggle. Now, Madari Pasi dreamt of waging a guerrilla war against the British. But the revolutionaries couldn't make use of his army as they couldn't afford to blow the cover on their underground movement owing to Madari's growing impatience.

From HRA to HSRA

Revolutionaries of the HRA grew more and more sympathetic to the cause of workers and peasants, and finally in 1928, they added the word 'socialist' to their organisation's name. This shift was not merely a result of a theoretical engagement with socialist and Marxist literature, rather it was also a product of engagement with the everyday lives of peasants and workers. In Punjab, the HSRA members were in touch with the factory workers and peasantry via the Kirti Kisan Party, whose leader was Sohan Singh Josh, who also happened to be the editor of famous periodical Kirti (meaning worker), while in Kanpur their engagement with trade union politics happened through Vidyarathi and Hasrat Mohani who were part of the Kanpur Mazdoor Sabha.

Both Bhagat Singh and Vidyarthi were martyred in March 1931, within a span of few days. As far as Madari Pasi is concerned, there are only speculations over his death.

Contrary to the popular view, which even pervades a section of the academia, HSRA members were deeply engaged with workers and peasants of the country and considered them to be the real revolutionary force in Indian society.

Prabal Saran Agarwal and Harshvardhan are research scholars at Jawaharlal Nehru University.

The authors would like to thank Firoz Naqvi for his inputs\]

Source Courtesy: The Wire
September 28, 2020

Hindi was devised by a Scottish linguist of The East India Company – it can never be India's National Language

If the Anglophone Indians are derided as 'Macaulay's children', then the Hindi speaking Indians can also be called 'Gilchrist's children'.

My late maternal grandmother – who had studied philosophy and biology in the 1940s Calcutta – had told me once during my boyhood, that Calcutta was the birthplace of the modern Hindi language: it was 'invented' by the British in Fort William, Calcutta.

I remembered my grandmother's words when I read the news reports about the recently concluded 'Hindi Divas' day when the Union Home Minister Amit Shah pitched for Hindi as the national language of India.

This prompted me to consider and figure out why my maternal grandmother said what she did. I wanted to know about the 'suppressed truths' and understand the 'secret history' of Hindi.

Now I wish to share with you what I found; and have to begin by recalling few essential facts about the languages of India.

Linguistic Diversity of India

Papua New Guinea – with a population of just over seven million – has world's highest number of languages: 852 (840 are spoken and 12 are extinct). It tops the Linguistic Diversity Index (Source: UNESCO 2009) with 0.990. India comes at #9 with a score of 0.930.

But if we measure linguistic diversity by total population, India with 1.3 billion people (#2 by population) is much ahead of the rest, including China (1), United States of America (3), Indonesia (4) and Brazil (5). And hence, one can say, India is the 'most populated linguistic diverse country in the world'.

Census of India of 2001 said that India has 122 major languages and 1599 other languages. It recorded 30 languages which were spoken by more than a million native speakers and 122 which were spoken by more than 10,000 people.

There are 22 scheduled languages of India – Assamese, Bengali, Bodo, Dogri, Gujarati, Kannada, Kashmiri, Konkani, Maithali, Malayalam, Marathi, Meitei (Manipuri), Nepali, Odia, Punjabi, Sanskrit, Santhali, Sindhi, Tamil, Telegu and Urdu – and two official languages of the Union Government: Hindi and English.

In addition to the above, the Government of India has awarded the distinction of classical language to 6 languages which have a 'rich heritage and independent nature': Kannada, Malayalam, Odia, Sanskrit, Tamil and Telugu.

Tamil is also one of the oldest living languages in the world and this Dravidian language predates even Sanskrit (a part of the Indo-Aryan family of Indic languages).

Contrary to the perceptions formed by boisterous disinformation campaigns, Hindi is not the national language of India. India has no national language.

As per the 2011 census, only 26.6% of the Indians identify Hindi as their mother tongue.

Hindi Language

Modern Hindi – one of the youngest Indian languages – is based on the Khariboli dialect (vernacular of Delhi and the surrounding region) and its literary tradition evolved towards the end of the 18th century.

Khariboli itself had evolved to replace earlier dialects such as Awadhi – the sweet-sounding language of the commoners in which Tulsidas' Ramcharitamanas was composed in the early 17th century. The Awadhi bhakti poem popularized Lord Rama all over North India; that in turn is influencing the politics of modern India. I have recounted the fascinating story of How did Lord Rama become a Hindu god? in an essay published in 2018.

Hindi evolved at a time, when Urdu – another form of Hindustani since the 1800s – underwent significant Persian influence and acquired linguistic prestige.

In the late 18th and early 19th century, under The East India Company, Hindustani was developed into separate Hindustani standardization: Hindi and Urdu.

This was also probably done under the cunning imperial 'Divide and Rule' policy to linguistically segregate religious communities – namely the Hindus and the Muslims – and build schisms, weaken the collective and incite demagoguery which will last through generations, and even centuries.

But this 'linguistic division' wouldn't have been possible without one particular person who is virtually unknown in our 'common collective memory' of Indian history: the unsung father of modern Hindustani languages, John Gilchrist.

John Gilchrist – the Father of Modern Hindustani Languages

John Borthwick Gilchrist (1759-1841) was a temperamental Scottish trained-surgeon and self-trained linguist – a failed banker in his native city Edinburgh – who spent his early career in India where he studied Hindustani languages.

Chambers' Biographical Dictionary describes him in his advanced years as "his bushy head and whiskers were as white as the Himalayan snow, and in such contrast to the active expressive face which beamed from the centre of the mass, that he was likened to a royal Bengal tiger – a resemblance of which he was even proud."

In 1782, Gilchrist was apprenticed as a surgeon's mate in the Royal Navy and travelled to Bombay, India. There, he joined the East India Company's Medical Service and was appointed assistant surgeon in 1784.

During Gilchrist's travels in India, he developed an interest to study Hindustani languages. In 1785 he requested a year's leave from duty to continue these studies. This leave was eventually granted in 1787 and Gilchrist never returned to the Medical Service.

His first publication was A Dictionary: English and Hindoostanee, Calcutta: Stuart and Cooper, 1787–90. He popularized Hindustani as the language of British administration and suggested to the Governor-General, the Marquess of Wellesley, and the East India Company, to set up a training institution in Calcutta. This started as the Oriental Seminary or Gilchrist ka madrasa, but was enlarged within a year to become Fort William College in 1800 within the premises of Fort William in Calcutta. Gilchrist served as the first principal of the college until 1804, and continued to publish a number of books including The Hindee-Roman Ortho-epigraphical Ultimatum, or a systematic descriptive view of the Oriental and Occidental visible sounds of fixed and practical principles for the Language of the East, Calcutta, 1804.

Gilchrist inducted Indian writers and scholars into the college, and offered them financial incentive to write in Hindi. The contributions by the Indian writers and scholars enabled rapid strides in Hindi language and literature in a short period of time. Gilchrist's initiative produced the popular Premsagar (Ocean of Love) by Lallulal (1763-1825). Subsequently, a Hindi translation of the Bible appeared in 1818 and Udant Martand, the first Hindi newspaper, was published in 1826 in Calcutta.

Gilchrist wrote 'bifurcation of Khariboli into two forms – the Hindustani language with Khariboli as the root resulted in two languages (Hindi and Urdu), each with its own character and script.'

In other words, what was Hindustani language was segregated into Hindi and Urdu (written in the Devanagari and Persian scripts), codified and formalised.

Santosh Kumar Khare on the origin of Hindi in Truth about Language in India wrote in his essay: 'the notion of Hindi and Urdu as two distinct languages crystallized at Fort William College in the first half of the 19th century.' He added: "their linguistic and literary repertoires were built up accordingly, Urdu borrowing from Persian/Arabic and Hindi from Sanskrit.'

In the words of K.B. Jindal, author of A History of Hindi Literature: 'Hindi as we know it today is the product of the nineteenth century.'

Contemporary Dutch historian Thomas De Bruijin says that Fort William College in Calcutta was 'more or less the birthplace of modern Hindi.'

George Abraham Grierson, noted Irish linguist of the late 19th and early 20th century, said that the standard or pure Hindi which contemporary Indians use is 'an artificial dialect the mother tongue of no native-born Indian, a newly invented speech, that wonderful hybrid known to Europeans as Hindi and invented by them.'

Hence, my late maternal grandmother was right: the birthplace of modern Hindi is Calcutta. And it was in Fort William that this invention took place under the tireless efforts of John Gilchrist.

If the Anglophone Indians are derided as 'Macaulay's children', then the Hindi speaking Indians can also be called 'Gilchrist's children'.

The Conclusion

In our 'civilisational state' of modern India – whose history goes back to 8000 years or more – a language that is just over 200 years old and a construct of our colonial imperial masters – that too by an employee of a rapacious private corporation, The East India Company – cannot possibly be considered as the national language of India.

Union Home Minister Amit Shah's statements on the Hindi Divas day are indicative of the broader Hindutva agenda and the political attempt to impose Sanskrit as the 'mother language' and Hindi as the 'national language'.

But Sanskrit isn't the mother language of India. No single language can be called as the 'mother language' of our ancient land that contains such linguistic diversity that has

(Contd. on page 5)

THE LEGISLATIVE ASSEMBLY - AUTUMN SESSION - SIMLA

The autumn session of the Legislative Assembly was opened by H. E. the Viceroy in Simla on the 5th September 1932.

Mahatma's Fast - Adjourned Motion | 13th September

Mr. M.C. Rajah spoke as follows:- "Never in the annals of the history of India has the issue of the Depressed Classes assumed the importance it has today. For this we, of the Depressed Classes, must for ever be grateful to Mahatma Gandhi. He has told the world, in words which cannot be mistaken, that our regeneration is the fundamental aim of his life. If world conscience cannot be roused even now to a realisation of the position of the Depressed Classes, then we can only conclude that all the instincts of humanity are dead in the world today.

"Let me remind the House that ours is an all-India problem, and not confined to some provinces as it is in the case of the Muslims and the Sikhs. I have heard it repeated often that the Muslims and Sikhs claimed special consideration, because they are martial races. So have we been in the ancient history of India. But, Sir, what we claim is that we have, in addition, been most law-abiding and loyal citizens. Even when social laws degraded us to a position of untouchability, we never took the law into our hands. We depended upon the moral conscience of our countrymen being roused to a realisation of the grave injustice and inhumanity practised against us. "The question before the House is the situation created by Mahatma Gandhi opposing the grant of communal electorates to the Depressed Classes. I am sure there is no member in this Hon'ble House who will not regret that circumstances should have forced such a great personality to take a vow to play on his life. But, Sir, the correspondence shows that the Government had enough warning. They did not attach full importance to our considered views expressed in our conferences. They should have taken at least the grave warning given by Mahatma Gandhi and desisted from the course of creating separate electorates.

"Sir, the situation as it confronts us today, is as follows. The British Government have given their communal decision. They declare that it shall hold the field for 20 years in respect of the Depressed Classes, unless there is a unanimous request made before the constitution is framed or ten years after the constitution has worked. I wonder what is meant by unanimous request? In the political history of any country has such literal unanimity ever been attained on any issue? Is the British Government sure that Britishers are unanimous in giving India a further measure of responsibility? Is even the National Government sure that the Conservatives, as a whole, back its Indian policy? This condition of unanimity is thus a dodge to keep us perpetually divided. "I claim that my community is already in favour of common electorates, and I will prove my contention by a few quotations. You all know that the British Government sent two delegates to represent the Depressed Classes at the Round Table Conference - Dr. Ambedkar and Rao Bahadur Srinivasan. Dr. Ambedkar presented the case of the Depressed Classes in Bombay before the Simon Commission. He presented the statement of his sabha, where he pleaded for joint electorates."

After giving a quotation Mr. Raja proceeded:

"Again in his minute of dissent to the report of the Bombay Provincial Simon Committee, Dr. Ambedkar demanded joint electorates with reservation of seats.

"As regards Rao Bahadur Srinivasan, when he appeared before the Simon Commission in Madras, to a question put by a member of the Commission, whether he wanted separate electorates for the Depressed Classes, he said: 'Not at present'.

His reasons were that our people are not yet advanced to have separate electorates and unless you give adult franchise, the Depressed Classes should have no separate electorates. This was in 1929 when he went to the first R. T. C. The Depressed Classes Federation of Madras, of which Mr. Srinivasan is the president, passed a resolution supporting joint electorates and giving him that mandate for being placed before the R. T. C. In this connection let me remind the House that even Dr. Ambedkar demanded joint electorate with reservation of seats at the first Round Table Conference.

"When the Indian Central Committee's report was published giving the Depressed Classes joint electorates with reservation of seats for all provinces, except Madras, there was no hue and cry. When the Simon Commission's report embodying electorates with reservation of seats was published, there was no protest raised against it. My friend, Dr. Ambedkar, while speaking on the recommendations of this Commission, welcomed this system, in the interests of his community, and raised an objection to the system of a panel from which the Governor was to select candidates for the Depressed Classes. Indeed, Dr. Ambedkar, speaking at the Kamptee Conference in 1930, declared: 'No share of political powers can come to you, so long as the British Government remains where it is. It is only in a Swaraj constitution that you stand any chance of getting political power into your hands.' He said in the same speech: 'Swarajya is going to be a system of government in which you (Depressed Classes) stand a chance, other things being equal, of being amongst those who will be installed as political sovereigns of this country."

"I do not know what brought about a revolution in the state of mind of Dr. Ambedkar and Mr. Srinivasan at the second Round Table Conference when they sacrificed a system whereby they would have obtained the right to be political sovereigns, and secured instead the expression of the minimum voice for people who deserved tne maximum electoral power to direct the Government from within.

"Now, Sir, it will be clear to the House that joint electorates were acceptable to my community from the time they understood that there was to be a transfer of power to Indian hands. The position we took was that under a scheme of government in which Indians will rule, our safety lay not in finding channels for voicing our opinions, but in taking our due share in the government of the country. Indeed, this is my chief attack on the Premier's letter to Mahatma Gandhi. He tells us that he has given separate electorates for twenty years, to enable us to get a minimum number of seats to place our views before the Government and the Legislature of the day. This privilege we have already enjoyed under the Montford Reforms, and it has enabled us to get representation in numerous local bodies and in the legislatures, both Provincial and Central. We are sufficiently organized for that purpose, and do not need either special pleading and special succour in the future. What we do need as a real remedy for our uplift is the definite power to elect our representatives from the general constituencies and hold them responsible to us for their actions. "I do not know why the Prime Minister calls the scheme of joint electorates with reservation of seats as impracticable. It is already in force in the local bodies in Madras and some other provinces, and has worked very satisfactorily. I contend, Sir, that the scheme enunciated in the communal decision involves our segregation and makes us politically untouchable. I am surprised at the argument of the Prime Minister that there is no segregation because we can vote for caste Hindus who will have to solicit our votes.

"There is, Sir, another tragic side to the controversy. When we claim special protection from the Government for some share in the official services which is given by the Government of India to other minorities and backward classes, we are told that we are classed as Hindus and have no special claim. But when we declare that in the matter of legislative representation, we would like to join the general body of Hindus, we are told that we are a separate community (Applause).

The sufferings which my community has undergone at the hands of caste Hindus have been acknowledged by the caste-Hindus themselves. I am prepared to admit that there are a large number of reformers among them who are doing everything possible to improve our status and position. I am convinced that there is a change of heart and a change in the angle of vision of the caste Hindus. We, the Depressed Classes, feel ourselves as true Hindus. We feel that the moral conscience of the Hindus has been roused to such an extent that our salvation lies in bringing about a change from within the main body of Hindu society and not by segregating ourselves from them. The course adopted by the Government would certainly arrest the progress of this most laudable movement.

NEERAJ PAUL
+91-99683-69972
Email: neerajpaul@hotmail.com

"I must say, Sir, that the Prime Minister's letter, in its entire conception and expression, has disappointed me most. He argues, for instance, that reservation of seats under joint electorates would not get genuine representation for us. Does the Prime Minister know that the Simon Commission, consisting of seven chosen Britishers, held, after a most thorough investigation on the spot, that such a system would produce genuine representation for us? Even the fear expressed by the Prime Minister is resolved by Mahatma Gandhi who has said that he is ready to enrol every adult member of the Depressed Class as a voter and impose a stricter test on caste Hindus. May I ask why the Premier is not prepared to consider this solution?

"Now let me summarise the position. The Premier is for separate electorates, to secure a minimum number of spokesmen for the Depressed Classes. Mahatma Gandhi's decision is for over-representation of the Depressed Classes in joint electorate. My pact with Dr. Moonje of the Hindu Maha Sabha gives my community reservation of seats on a population basis through joint electorates.

"In conclusion, let me add that I have known and studied the question of the Depressed Classes in all its bearings all over India during the quarter of a century of my public life. I was privileged to review it fully during our tour with the Simon Commission. I would therefore ask the Government to take this assurance from me, that our best interest require that we should not be dissected from the Hindu community but that we should have our due representation in the legislatures on the basis of reservation. The crisis that faces us today is very grave. There hangs in the balance, the life of the greatest Indian of our time, and there hangs in the balance the future of the millions of the downtrodden people of this country. Is the Government going to take the responsibility for killing one and reducing the other to perpetual servitude? Let it make its choice well and wisely." (Applause).

Source Courtesy: The Indian Annual Register, July-December 1932, Vol.II

President Kovind gives his nod to all 3 farm bills, government notifies them

More than a dozen opposition parties had urged President Kovind not to sign the contentious bills, alleging that they were passed "unconstitutionally" in "complete disregard" of parliamentary norms.

President Ram Nath Kovind on Sunday gave his assent to all the three contentious farm bills, which opposition parties say are anti-farmer and corporate-friendly, after they were recently passed by Parliament during its monsoon session amid vehement protests.

The three bills - The Farmers Produce Trade and Commerce (Promotion and Facilitation) Bill, 2020, The Farmers (Empowerment and Protection) Agreement on Price Assurance and Farm Service Bill, 2020, and The Essential Commodities (Amendment) Bill, 2020 - have now become acts.

The government, which has said that these landmark legislations will make farmers self-reliant, has notified them. More than a dozen opposition parties had urged President Kovind not to sign the contentious bills, alleging that they were passed "unconstitutionally" in "complete disregard" of parliamentary norms.

The Shiromani Akali Dal (SAD) even pulled out of the Bharatiya Janata Party-led National Democratic Alliance (NDA) coalition at the Centre over the passage of the contentious farm bills, which the Punjab-based party said were "lethal and disastrous". The SAD and the BJP had been allies since 1996 when both forged a pre-poll alliance ahead of the 1997 Punjab assembly elections which brought them to power.

Farmers, especially in Punjab and Haryana, have been protesting against the bills and have said the Centre's farm reforms would pave a way for the dismantling of the minimum support price system, leaving them at the "mercy" of big companies.

Prime Minister Narendra Modi has been trying to allay the fears of the farmers, saying that the country's agriculture sector has unshackled itself after the passage of these bills. Farmers and the farm sector, Modi said, need to be strong to lay a strong foundation of "Atmanirbhar Bharat".

"They have the power to sell their fruits or vegetables to anyone, and anywhere. It is this power which is the foundation of their growth, now the same power has been given to farmers across the country. They have got the freedom to sell not only fruits and vegetables but grains, sugarcane, mustard and anything that they grow, they can now sell to anyone and anywhere they like," PM Modi said while addressing the 69th edition of his monthly 'Mann Ki Baat' radio programme.

Several Union ministers, including defence Minister Rajnath Singh, have said said the Centre has taken the steps to ensure that farmers get the right price for their produce.

"Our government has taken steps to ensure that the farmers get the right price for their produce. I have studied the bills, and I am saying that the farmers will benefit from it. But some people are trying to mislead the farmers," Singh said recently.

The Farmers' Produce Trade and Commerce (Promotion and Facilitation) Act, 2020, seeks to give freedom to farmers to sell their produce outside the notified APMC market yards (mandis). The government says this is aimed at facilitating remunerative prices through competitive alternative trading channels.

The Farmers (Empowerment and Protection) Agreement of Price Assurance and Farm Services Act, 2020, seeks to give farmers the right to enter into a contract with agribusiness firms, processors, wholesalers, exporters, or large retailers for the sale of future farming produce at a pre-agreed price. And the Essential Commodities (Amendment) Act, 2020, seeks to remove commodities like cereals, pulses, oilseeds, onion, and potato from the list of essential commodities and will do away with the imposition of stock holding limits.

The Sukhbir Singh Badal-led SAD had asked the central government not to bring the bills in Parliament till "all reservations" expressed by farmers are "duly addressed". But when the Centre did not pay heed, the SAD asked the government to send these farm bills to a select committee, which did not happen. SAD leader Harsimrat Kaur Badal then resigned from the Union Cabinet in protest.

Source Courtesy: Hindustan Times, September 27, 2020

Hindi was devised by a Scottish linguist of The East India Company – it can never be India's National Language

(Continue from page 3)

emerged from several language families: Indo-Aryan or Indic, Dravidian, Sino-Tibetan, Austroasiatic, Tai-Kadai and Great Andamanese.

Neither Hindi – as pointed above – can be imposed as the national language of India. India needs no single national language; diversity is the fundamental national characteristic of India, and it should remain that way.

We – the Indians who don't come from the Hindi-Hindustani cow belt – clearly understand that an organised 'socio-cultural engineering mission' is going on in India that wishes to 'colonise' – euphemistically 'unify' – all plural Hindu communities under the flag of singular 'Hindutva'.

The imposition of Hindi language upon all Hindus who don't speak Hindi is part of the larger political mission towards the establishment of 'Hindutva Rashtra' masquerading as 'Hindu Rashtra'.

Article 29 of the India Constitution ensures us equality for all citizens of India as far as conservation of their language is concerned, their culture is concerned and their script is concerned.

Imposition of any single language upon the rest is constitutionally invalid, and the effort to do so – in midst of such linguistic, ethnic and cultural diversity of modern India – is likely to boomerang and cause more regional stresses, disharmony, disunity and disaffection.

India doesn't require the 'unity' of 'one language, one nation'. India needs to assert its own sovereign and unique 'civilisational spirit' of 'Unity in Diversity'.

The Mother of All Ironies

In 2017 I published an essay to write about 'How Hindus Became Hindu and Why Hindutva is not Hinduism'. Now I also wish to point out – what I call – the mother of all ironies.

RSS-BJP-VHP or the Sangh Parivar's Hindutva ideology is based upon four key words: Hindi, Hindu, Hinduism and Hindustan.

The Sangh ideology considers Muslims and Christians as phirang invaders into India. But it was the Persians who coined Hindu and Hindustan; and it was The East India Company and the British Empire which developed Hindi language and added 'ism' to Hindu.

Hence, the entire 'identity, world view and nationalist' politics of the Sangh Parivar is based upon what the 'Muslims and the Christians' gifted to us!

There can be no greater irony than this. This is the mother of all ironies; the height of all heights.

* * *

First Published in thebengalstory.com. 24 Sep 2019.

Devdan Chaudhuri is the one of the contributing editors of The Punch Magazine. He is author of the novel Anatomy of Life. He is also a poet whose works have featured in Modern English Poetry by Younger Indians published by Sahitya Akademi; a short story writer; an essayist on politics and culture and He lives in Kolkata.

Source Courtesy: CounterCurrents.ORG, September 27, 2020

Commons Sitting of 7 May 1935, Government of India Bill FIRST SCHEDULE.—(Composition of the Federal Legislature.)

The CHAIRMAN The Committee will find that there are a number of Amendments on Schedule I which have to do with the question of communal representation. It may be for the convenience of the Committee to know that I do not propose to select any of these Amendments because it will, in my opinion, and, I think, the Committee will agree, be far more convenient to discuss the important question of communal representation on Schedule 5, where that question really arises. If any substantial alterations are made in respect of this matter by the Committee to Schedule 5 it will mean that Amendments, mainly of a drafting character, will afterwards have to be made to Schedule 1, and that can be done on the Report stage.

Mr. DAVID GRENFELL Is the Amendment in the name of the hon. Member for Caerphilly (Mr. Morgan Jones) in Order—in page 255, line 25, after "India," to insert: ten seats shall be allocated to representatives to be elected by women members of the Legislative Assemblies, ten seats shall be allocated to representatives to be elected by members of the Legislative Assemblies who are of the scheduled castes, ten seats shall be allocated to representatives to be elected by members of the Legislative Assemblies representative of labour.

The CHAIRMAN Yes. It is my intention to call it.

3.33 p.m.

The CHANCELLOR of the **DUCHY of LANCASTER (Mr. J. C. Davidson)** I beg to move, in page 255, line 18, at the end, to insert: Provided that the Ruler or a subject of an Indian State which has not acceded to the Federation—

(i) shall not be disqualified under sub-paragraph (a) of this paragraph to fill a seat allocated to a Province if he would be eligible to be elected to the Legislative Assembly of that Province; and

(ii) in such cases as may be prescribed, shall not be disqualified under the said sub-paragraph (a) to fill a seat allocated to a Chief Commissioner's Province."

This Amendment is put down in order to make clear that the subjects of Indian States may be able to be elected to the Federal Legislature and also may be able to be elected, provided that they are qualified, to a Provincial Legislature. Paragraph I of this Schedule, as at present drawn, is too narrow, and, in the opinion of the Government, it would be a hardship that a powerful community of State subjects such as the Merwaris, who are engaged in commerce in India, should be ineligible to election. This Amendment has therefore been proposed. Where an election is to take place in a Chief Commissioner's Province, provision will be made to enable the State subjects to be included through the rules to be prescribed by the Governor-General.

Duchess of ATHOLL Will my right hon. Friend give us some idea of the qualifications that will be necessary to make a person eligible to election to a Legislative Assembly to fill a seat allocated to a chief commissioner's province

Mr. DAVIDSON The qualifications are included in a later schedule, and can be discussed when it arises.

Colonel WEDGWOOD I am glad that the Government have made this provision for the Merwaris. It is wise that the subjects of native States should be entitled to sit in British India. The Committee and the Merwaris owe a debt of gratitude not so much to the Government, as to the hon. Member for Preston (Mr. Kirkpatrick).

Amendment agreed to.

3.37 p.m.

Mr. D. GRENFELL I beg to move, in page 255, line 25, after "India," to insert: ten seats shall be allocated to representatives to be elected by women members of the Legislative Assemblies, ten seats shall be allocated to representatives to be elected by members of the Legislative Assemblies who are of the scheduled castes, ten seats shall be allocated to representatives to be elected by members of the Legislative Assemblies representative of labour. The Schedule makes provision for the election to the Council of State of representatives of Governors' Provinces, Chief Commissioners' Provinces, and other interests, and it is proposed that 150 representatives should be elected by the college of electors. We are anxious that anything that they do should not destroy the prospects of a representation of the special interests mentioned in the Amendment. We are not satisfied that any representation at all would be given to these three classes of persons. In order to ensure that there shall be a minimum representation, and that the voices of these special sections shall be heard, we propose the Amendment. The numbers we propose will be a small proportion of the total number of seats on the Council. We should very much fear the operation of the Council of State if there were no representation of the depressed classes, or of women or of labour. It could hardly be a representative assembly at all, and the voice of a very large body of people might be condemned to silence for years to come. They might remain inarticulate for generations, unless we take steps now for them to find a place, and decide that they shall be elected by people who will be instructed, in order that the result of the election shall be unmistakable from the outset. The Amendment does not go so far as to say that there shall be 10 women but that women shall elect 10 persons. Still, we hope that will result in the presence of at least 10 women on the Federal Council of State and at least 10 representatives of Labour.

India, like the rest of the world, is going through conditions of great stress and the relations between capital and labour will be involved. It will experience that stress to a greater extent, perhaps, than any other country in the next 20, 30 or 40 years. If India is to arrive at a higher degree of prosperity she will do so largely through becoming more highly industrialised, and in that process of industrialisation employers and workpeople will frequently come into conflict. The workpeople will realise that there is no provision in this new Constitution for any action to be taken to improve the standard of living of the labouring people and will have to fall back upon action to be taken by themselves. It is by their organisations and by their influence in politics that the working people in our own country have secured improvements in labour conditions here, and if we are to give the depressed classes and the labouring classes in India an opportunity in this new era of industrialisation we must at this stage introduce these safeguards for labour into the Constitution. I do not anticipate any resistance to this Amendment on the part of the Government. I cannot conceive of any argument in opposition to it being put forward. I think it must have been through an oversight in drafting that these three classes were left out.

3.44 p.m.

Mr. COCKS I would ask the Government to consider this Amendment very seriously, because it is designed to remove a grievance which I know the Government did not intend to impose and which, perhaps, they hardly foresaw. It is a grievance which is incidental to the change made in this Bill since the original proposals for the constitution of the two Chambers were suggested two years ago. This grievance is due to the recommendation of the Joint Select Committee adopted by this Committee to change from direct to indirect elections to the Lower Chamber. That decision was made on the merits of direct and indirect election but, of course, I could not go into that matter now. Consequential upon the change in the method of electing the Lower Chamber we found that we have to have a new kind of second Chamber, because the present Assembly is the old second Chamber elected by the Lower Houses in the Provinces. It was therefore decided to set up a second Chamber to be elected by the upper Chambers in the Provinces, and in the case where there were no upper Chambers members were to be elected by a small body of people who would be just the kind of people who would have formed the second Chamber.

The result of that is that the scheduled classes, in particular, have been put under a great grievance. Under the old proposals the scheduled classes would have had, I calculate, at least eight members in the Council of State and now they will have none at all. In the original proposals Madras had the right to elect 20 members to the Council, and they were to be elected by proportional representation by the 215 members in the Madras Chamber. That gave a quota of 11, or 10.75. The 30 members of the depressed classes in the Madras Chamber would therefore have had the opportunity of electing two members to the Council of State. In Bombay, in the same way, they would have been able to elect one, in Bengal two, in the United Provinces one, and in Bihar and the Central Provinces one each. That would have given them a total of eight representing the depressed classes in the Council of State.

I frankly admit that under the old system neither Labour nor women would have been able to elect any at all, but if Labour had thrown in its votes with the scheduled classes, as we were told they might do they would have been represented and the eight seats would have been brought up to 13—there would have been extra representation for Madras, for Bombay, for Bengal, for the United Provinces and if the scheduled classes combined with the Labour members they would have one representative for the Punjab instead of none. As for the women, if they had combined their votes with the other two it would have given them another two seats—one more in Madras and one more in Behar. I do not suggest they would have done that, but they could have done it. The scheduled classes have a very direct grievance because they would have had eight seats undoubtedly and now they cannot have any. On that same argument Labour and women have a more remote grievance, because they could have only got representation anyhow by combining with the scheduled classes. Compare these figures with the present proposals. If hon. Members will turn to pages 257 and 288 they will find that the 20 members for Madras, instead of being elected by 215 members of the Lower Chamber by proportional representation, are elected by 56 members. In Bombay 16 members are elected by 30. In Bengal 20 are elected by 65. In the United Provinces 20 are elected by 60. In Behar 16 are elected by 30. These electorates which are the Upper Chambers in the Province are elected on a very high property franchise.

On that system it seems impossible for the scheduled classes, Labour, and, I imagine, the women, to get any votes at all, certainly Labour or the scheduled classes. There is only one exception to that—Bengal. In Bengal, 27 of the 65 who elect the 20, are elected by the Assembly by proportional representation, and the quota of just over three would give to the scheduled classes if they joined forces with Labour perhaps four members out of the 27, who might possibly get one representative elected to the Council of State. Provision is made for the election of Muslims, Indo-Christians and Europeans to the Second Chamber but none for the three classes mentioned in our

(Contd. on next page)

Commons Sitting of 7 May 1935, Government of India Bill FIRST SCHEDULE.—(Composition of the Federal Legislature.)

(Continue from page 6)

Amendment. Certain pledges were given by high authority that those classes would have adequate representation. The Governemnt accepted the Poona pact, which had reference to the communal question, and which guaranteed to the depressed classes "adequate representation in all the legislative bodies." We are discussing one of the legislative bodies, the Second Chamber, which will have practically coequal powers with the Lower Chamber, and the promise made to the depressed classes should hold good in regard to this Second Chamber as in other respects. The Prime Minister, in a message to the chairman of the Franchise Committee, said: The new Constitution must make adequate provision for the representation of the depressed classes. I gather that he meant that representation must be given to them in all the Chambers.

The Committee, I think, will agree on the general principle, and will be in sympathy with it, apart from the special complaint. I have had letters from India on this subject, in which the opinion which I have been putting to the Committee has been very strongly expressed. We are dealing with an important legislative body, and it is not only unfair but it is not wise that important classes should be totally unrepresented upon it. Proposals have been made in the past by hon. Members on the Conservative side of the House for the reform of another place, and some of them have suggested that in the reform of that Second Chamber trade unions should have their representatives. Yet it is proposed that three large classes in India are to have no representation upon these Second Chambers, which will deal with matters affecting their interests. I hope the Committee will agree that that grievance should, if possible, be remedied. I make an appeal to the Government on this matter. The grievance has been unintentionally created, and we suggest that this is one of the ways in which it can be removed. Perhaps the Government will say to me: "Even your figures at their highest only give the three classes a representation of 15, whereas our proposals will give them 30." We think they should have 30, but I am sure that all those classes in India would be very grateful to the Government if they had the certainty of a representation of 15.

3.55 p.m.

Mr. ISAAC FOOT Earlier in the Debate, an hon. Member on the Government side raised the question of the scheduled classes—which phrase is used to denote the depressed classes. He said he had been informed that the scheduled classes had no grievance in respect of the Legislative Assembly because, as a result of the Poona pact, they would have a larger representation than would have been possible two or three years ago, when these controversies commenced. That hon. Member was informed that the grievances would be considered when we came to the Schedule which is now under discussion. It is not open for us to go into the merits of the question of direct or indirect vote for the Legislative Assembly, and I have no intention of entering upon that territory. The Committee have now to consider that one of the results of the change—whether that change was for the better or not—is that it is not only an entirely new method of dealing with the Council of State, but the change was arrived at so late by the Joint Select Committee that there was very little time for them to consider the consequences of their decision. That was commented upon in another place by Lord Salisbury, who was on the Joint Select Committee and who put his views later before the House of Lords.

I am not allowed to quote what was said by the Noble Lord in another place. Although he approved of the system of indirect election as compared with the direct vote, he thought that the consequences were fantastic. We shall have an opportunity of commenting upon that view when we are discussing a later part of the Schedule. I am now concerned only to deal with the depressed classes. I had an opportunity of taking part in the Debate in this House in 1931, when we first considered the proposals of the first Round Table Conference, and I expressed the opinion, which I think will now be shared by practically all Members of the Committee, that if India entered upon this great constitutional change she could not shut out consideration of the depressed classes, who number anything from 30,000,000 to 60,000,000 of the population, and that any attempt to shut them out would only condemn to sterility and failure the future of that country. I believe there will be a common feeling on this matter in the Committee, and that even those with whom we have been crossing swords on other aspects of the India controversy will be in agreement that that great section of the Indian people must have a fair share of representation if the constitutional proposals are to succeed.

I have already said that no complaint will be made as far as representation to the Legislative Assembly is concerned. One hon. Member has observed that although under the Poona Pact the depressed classes were given considerable representation, they were still in a minority. That is inevitable, and nothing can be done to change that. The result of the change made at the eleventh hour by the Joint Select Committee was that a grievance was created, so far as the scheduled classes were concerned. Hon. Members who have been in communication with India have had it made clear to them that that grievance is very seriously felt. I shall be interested to hear what the Under-Secretary has to say on this matter, in which he has a very special interest, because in addition to holding the high office that he now occupies he was a member of the Franchise Committee and was brought face to face with some of those problems when, with some of his colleagues, assisted by many eminent Indians, he was able to go over a large part of India and inquire into this matter.

I would like the Under-Secretary to tell the Committee whether the Government recognise that there is a grievance of which the depressed classes complain; and whether this change has taken the representatives of the scheduled classes by surprise? When they were here and joined in our discussions, all the discussions proceeded upon the assumption that the action of the Secretary of State in standing by the White Paper would probably be the final conclusion arrived at. I think that the examination and cross-examination by the Indian delegates would have been very different if they had thought that a system of indirect voting would have been set up. Most of us assumed that because of the adamantine attitude taken up by the Secretary of State all through, such a policy could never be undertaken. Therefore, to my mind the Indian delegates when they left assumed that the direct vote would be the system established. They had not contemplated at that time this constituency for the Council of State. I would like Members of the Committee to understand that the constitution of the Council of State was never under review by the Joint Select Committee when the Indians were present; it was never across the horizon at that time. If it had been under consideration the very able delegates they had, in cross-examining and examining the many witnesses and experts, would have directed their inquiries in that direction. They have not had the opportunity. So that the constitution of the electing body for the Council of State is something upon which we have had practically no discussion, and certainly no discussion while the Indian delegates were present. The only object in having the Indian delegates present was that we might be able to canvass their views on matters so closely affecting the future constitution of their country. That opportunity in the circumstances never arose.

Therefore, I ask Members of the Committee to understand that there is a special responsibility upon them in this matter, inasmuch as we are now covering territory where we have not had the opportunity of representation of the views of the Indians themselves. We shall have an opportunity later, I assume, before this Schedule is completed, of commenting upon the constituency which will elect the Council of State. I think it is a preposterous constituency, one of the disastrous results of what I think was a disastrous decision in relation to the indirect vote. But there is no doubt at all that the most specific pledges have been given, as the hon. Member for Broxtowe (Mr. Cocks) has said, to the depressed classes, that they should have reasonable or adequate representation upon any of the governing bodies under the new constitution. I have my sympathy with the Government on the matter. I know that they saw these difficulties from the beginning. That is one of the reasons why the Secretary of State again and again said that he could not contemplate a change of the direct vote to the indirect.

These are the two questions to which I would like to have replies: What representations there were from the scheduled classes upon this question of their representation in the Council of State; whether they expressed their grievance in this regard; and how the Government contemplate that that grievance is in any way to be met? Are the depressed classes to be left without remedy, or to what extent is any remedy likely to go? I believe that the only way in which we can help those who have for many generations been in a condition of extreme disability and hopelessness, the only way in which we can relieve their condition is to give them some responsibility and to give them some representation in both Houses, so that those who want to obtain places in those Houses shall for the first time in Indian history have to go to these people and consult their wishes. From the beginning I have tried to take some interest in the cause of these people. I think it has appealed to me, as to all who, have gone into the matter, and I am very glad, therefore, that the Amendment has been raised, because it gives an opportunity for a full discussion upon a very important matter. I submit very respectfully the questions I have put to the Under-Secretary.

4.7 p.m.

Major MILNER I think that the hon. Member for Bodmin (Mr. Isaac Foot) has rendered a distinct service to the Committee in making it clear that this matter of the constitution of the Council of State was not in detail before the Joint Select Committee. As far as we on the Labour benches are concerned I do not think there is any Amendment which is of more importance to us than that now being discussed. The position quite simply is that in the Council of State it is extremely unlikely there will be any representative of women, Labour, or the depressed classes, and unless the Under-Secretary can satisfy the Committee that these very important and distinct sections of the Indian community are to have representation in that body, I hope that sufficient feeling will be expressed to persuade or compel the Government to provide representation for them. In the form in which the Bill is before the Committee it seems to me that that representation can only be brought about by some reservation or alloca

(Contd. on next page)

Commons Sitting of 7 May 1935, Government of India Bill FIRST SCHEDULE.—(Composition of the Federal Legislature.)

(Continue from page 7)

tion such as is proposed in the Amendment.

The hon. Member for Bodmin dealt fully with the position of the depressed classes, and I do not propose to labour their case, important though it is, except to say that unless some special provision is made in the Bill, those 40,000,000 or 50,000,000 of people in the depths of poverty and degradation, and suffering from a number of social and economic disabilities, will have no representation at all in the Council of State. As far as the other two sections of the Indian community are concerned, I would like to say a few words. We on the Labour benches certainly regard the representation of women as extremely important. I do not think there can be any more important factor in the future government of India than that women should have some representation, some foothold, from which they can build up greater representation and greater power in the future. Unless provision is made for them greater than any hitherto or greater than that which is proposed to be made by the Government, women will not have the foothold which in our judgment meets the needs of the situation.

The cause of the great majority of the women in India, the cause of their children and the future of the whole Indian race, depend to a large extent on women being able to come out into the open and to take their share—it may be only a small part at first, but later it would be a greater part—in the government of their country. That is more particularly important in the Council of State and the Federal Assembly. The great majority of women's questions in India, or the most important ones, have no particular relation to Provinces. The marriage customs, purdah, and matters of that sort extend in varying degrees throughout the country, and are therefore more peculiarly matters with which the Federal Legislature and the Council of State are likely to have to deal. It is extremely important that women should have some representation in that Council. We all know that over the greater portion of India women today occupy a position of inferiority. We have done very little in the last 150 years to improve their position. They still suffer from all these deplorable customs, such as purdah, keeping them in effect in seclusion for the whole of their lives; and that statement applies, as we know, to the highest as well as to the lowest. On one occasion I had the privilege of attending the Bombay races. One saw the Maharaja's car drawn up with his wife or wives inside, and the curtain was drawn. That sort of thing applies in varying degrees to other sections of the community. It is essential that we should make a breach in this centuries-old wall that surrounds the women in India.

There is another very important factor. It is important in our own country, but even more important and more serious in India. That is the question of maternal mortality. There are members of this Committee who can speak with greater knowledge on this subject than I possess, I think that the hon. Lady the Member for the English Universities (Miss Rathbone) gave some figures in a previous Debate which showed that between 100,000 and 200,000 mothers die in childbirth every year. The social services in that respect, the midwives and doctors and so on, are only conspicuous by their absence throughout the greater portion of India. All these matters, apart from general questions of education, the great prevalence of illiteracy amongst women and the 101 questions of that sort, do require that women should be given a foothold in the government of India, and more particularly in that portion of it which will be represented by the Federal Assembly and the Council of State.

We, therefore, hope that the Committee will regard this matter with the seriousness which it deserves, and will pass the Amendment so as to indicate to the Under-Secretary the Committee's feelings on the subject. Is the Under-Secretary able to assure the Committee that unless some provision of the nature proposed is made there will be one woman likely to sit in the Council of State for many years to come? I cannot conceive that he can give an affirmative answer to that question. Apart from the women rulers of important States—there are one or two of them—I do not think it likely that the general body of women will have representation in the Council of State. I turn for a moment to the question of the representation of labour. There, again, by reason particularly of the matter of indirect election to which the hon. Member below the Gangway has referred, there is no possibility whatever of the labouring elements or the poorer classes of the community, or the trade unions, obtaining within any time that we can foresee a single seat in the Council of State. One knows that those who are to be elected to the Council of State are to be elected by the Upper Chambers of the Provincial Legislatures. Those Upper Chambers themselves will consist for the most part of well-to-do and prosperous landlords or lawyers, or people of that sort, and there is no possibility, indeed it is not contemplated that any of those gentlemen who come under what may be called the Electoral College, except perhaps in an exceptional case—perhaps Mr. Joshi or some other leader of that sort—may be elected.

I do not think there is any possibility that those representing those important classes—representing I imagine 90 to 98 per cent. of the people of India—will have any representation in the Council of State. I imagine the hon. Gentleman will probably say there is a special interest for which we have made provision in other legislative bodies. For instance, we are not proposing to give any representation to commerce or industry in the Council of State. Quite obviously those special interests will already be amply represented in the Upper Chambers both federally and provincially. Therefore, I suggest to the Under-Secretary there is very little validity in that argument.

Again I challenge him: Is Labour, as we know it in India, likely to have any representation in the Council of State? The Princes, as we know, are to have special representation—indeed, an overriding representation, as we think—and there is not going to be one voice able to be raised on behalf of that great and important body in the interests of the great majority of the people of India. I cannot conceive that this Committee is going to sit idly by and let any of these three classes—women, labour or the scheduled class—go without some representation, however small it may be, and that representation can only be obtained on allocation or reservation as proposed in this Amendment. I cannot conceive of the Committee letting that state of affairs go without protest. It may be that some alteration of the communal award in that regard may have to be made. It is far more important that those classes should have representation—a representation hitherto denied to them. We, above all people, sitting freely in this House as we do, among Members representing every section of the community, men and women alike, should see that in India representation is similarly granted to all sections of the community, and particularly to those sections which need it most. If I had to choose, I am not sure that I would not put the claim that women have on a higher basis than that of labour.

It is true that Mr. Whitley's Commission said there was no section which had a higher claim to special representation than labour had, and I think labour has an extremely strong claim. We know the Simon Commission said that the future position of women was the key of progress, and there is no one, who has visited India or knows the least bit about it, who is not anxious to break down the position from which women are suffering in India to-day. I hope that this Committee will insist on provision being made so that those three classes—women, labour and the depressed classes—may be represented on what will be the most important legislative body.

Brigadier-General **Sir HENRY CROFT** May I ask the hon. and gallant Member whether he can inform the Committee whether the conference of Trade Unions which met, I think, a fortnight ago in India considered this particular point, and whether this particular Amendment has been tabled from the point of view of labour on account of such representations from India, or whether the decision of the conference had nothing to do with this or reforms in general?

Major MILNER I regret I cannot give the hon. and gallant Member information about a conference which took place a fortnight ago in India, but the Committee might rest assured that this claim has the support of the body representing labour in India. I have a memorandum from Mr. Joshi, representing the Trade Unionists, in which he makes a special point of the lack of representation of labour. I think the Committee may take it that a provision of this sort would have their whole-hearted support.

XXX

Duchess of ATHOLL I feel it is very important, however it may be arrived at, to have women on the Council of State as well as in the Legislative Assembly. There are very big social questions which specially affect their welfare, their lives and their health. It seems to me absolutely essential that they should be in a Council in which these questions may be discussed. It is all the more essential that they should be represented in the Council of State, because if this Bill is passed in its present form the Governor-General will have no powers whatever in regard to the welfare of women or any other class of persons in India except in so far as he can protect the peace and tranquillity of the country. At the present moment he has the power to require any Act to be passed by the Indian Legislature which is essential in his opinion for the peace, tranquillity and interest of India. As this question of social welfare is being left entirely in the hands of Indian Ministers both in the Provinces and the Central Legislature, it does seem to be absolutely essential that women should be represented in all these various bodies and I am very glad the Government, however tardily, have recognised that fact.

And as they have brought themselves to make a breach in preserving places for a special interest, I feel there is a case to be made out for reserving seats for members of the scheduled castes. The Minister, in referring to this matter, said that members of these castes were, under a communal award, to get a better deal. He referred to the changes made in the representation of the scheduled castes by the Poona Pact made between Mr. Gandhi and representatives of the depressed classes. As the result of that, the number of seats to be reserved to the depressed classes, was considerably increased, but at a cost of the separate electorates which the Prime Minister's original award would have given. As matters stand now, their seats are reserved in the seats to be elected by what are known as the general constituencies. There will be a primary election of members of the scheduled castes, in which they will elect four candidates, and out of these the

(Contd. on next page)

Commons Sitting of 7 May 1935, Government of India Bill FIRST SCHEDULE.—(Composition of the Federal Legislature.)

(Continue from page 8)

general constituencies will elect the persons to the provincial assemblies. When one remembers that the scheduled castes are bound to be very much outnumbered in the general constituencies by caste Hindus, it seems extremely doubtful in the minds of those who know India whether the members of the scheduled castes will succeed in returning the members of their caste they most desire to see elected. If the election really depends on the votes of caste Hindus, and if the interests of caste Hindus and members of the scheduled castes and depressed classes conflict, as they may well appear to do, it may be that there will be members of the scheduled castes who will wish some of their very severe disabilities removed, and members of the castes who do not see eye to eye with them. Does it not stand to reason that, as a result of the final election, where caste Hindus predominate, the members of the scheduled castes finally elected will be those who do not insist on a strong line about the needs of their fellows? It seems almost unquestionable that the general constituencies will chiefly return members of the scheduled castes who can be relied upon not to take so strong a line as other members of these castes.

We have also to remember that members of the scheduled castes are very poor, and it may be difficult for them to meet the expenses of election. Many persons in India are in debt to moneylenders, who nearly always are caste Hindus. That will give the caste Hindus an enormous advantage in many of these elections. Therefore, I am afraid that I cannot agree with my hon. Friend that the members of the scheduled castes are getting a better deal under the revised communal award than the Prime Minister really intended them to have. Though the India Office believe that members of the scheduled castes are likely to be returned to the Council of State in numbers not less than four, and perhaps from four to six, it is open to question whether these four or six necessarily will be men who will be thoroughly representative of the scheduled castes, the men whom members of these castes would most wish to have representing them in the Council of State. I cannot help thinking it might be wise, if the Government could find it possible, to extend the breach which my hon. Friend admits has been made in the original intention with regard to the Council of State. If they are going to insist on places being reserved for women, they might very well insist on places being reserved for members of the scheduled castes.

I would observe to the Committee that my hon. Friend, in what he has promised to do with regard to the Governor-General's Instrument of Instructions, has really put the representation of Labour in the Council of State on a firmer basis than the representation of the scheduled castes, because it is quite certain from what he has said, if I have understood him aright, that if there is no representation of Labour in the Council of State through the members elected to that Council in the various Provinces, the Governor-General will be instructed to make up that deficiency by means of nomination, but no such assurance has been given with regard to the scheduled castes.

XXX

Sir H. CROFT The discussions on this vital Schedule have ranged over a considerable number of subjects, and had the opportunity occurred, my hon. friends and I would have very much liked to stress certain other points. Before we leave the Schedule I desire to call attention once more to two or three startling innovations which have been introduced under pressure this afternoon. The Schedule as it is now leaving us is very different from that which is printed in the Bill. The Council of State, instead of being formed on simple lines, clearly to be understood, as suggested by the Joint Select Committee, is now to have certain confusions and political differences, and even differences of sex are going to be accentuated owing to a decision taken this afternoon. Women who cannot find entry into these democratic institutions in India in the normal way at the present moment, owing to the fact that ideas about the liberation of women are more backward there than in this country, where we are so enlightened, are to be sent up to the Council of State. There are to be six women from the six leading Provinces, whether that is the desire of Indians or not. Personally, I think it is a pity that the Under-Secretary should have varied the principles which we understood had been precisely laid down at earlier stages. I presume that six male representatives from those Provinces are to be excluded, willy nilly, in order to make way for these privileged ladies, who sail into this Upper House by this extraordinary method.

On several occasions the Government rebuked us on these benches when we made certain suggestions concerning trade and other matters which we felt would be for the good of India. They were shocked at the idea that we should endeavour to impose anything on India. The whole of the serried ranks of Lancashire almost collapsed when they were told that they must not do anything which could be regarded as imposing Imperial preference on India. They faded away like the mist before the sun, after having put up a very bold fight for a tariff advisory board. Why were they driven off the battlefield so easily? Because they were told that it was wrong to impose anything of the kind upon India. Now, contrary to the Joint Select Committee's Report, we are to have these most desirable—as we would consider them in this House—members of the female species imposed upon India, and their presence is going to be felt in the Council of State.

Well may Indians declaim against the way in which we are insisting upon what is wise for them according to our Western theories when they see that there are to be six representatives of the angelic part of the world introduced into the Council of State in India whilst we have decided that it is not wise for our women to sit in the House of Lords. It is a violation of the principle which has hitherto been laid down by the Secretary of State that no special interests should be chosen in order that this Chamber may be of a different character from the Legislative Chamber. For some extraordinary reason which nobody understands the Under-Secretary has varied that provision.

The same observations apply to the depressed classes. I think it is rather unwise that the hon. Gentleman should have given way to one or two rather ineffective arguments from the benches opposite, because who is there who has really heard the case of the depressed classes in India who will deny that they really have no effective representation at the present time? Who can deny that the best representatives of the depressed classes in India would be men selected by the Governor-General for their great authority, such as distinguished and enlightened Indians who could look at the problem from the point of view of India as a whole, or distinguished and experienced British administrators who would be chosen on account of their great work? I cannot help thinking that it was unwise to give way in this matter.

Everybody knows that there has been a change of opinion among the leaders of the depressed classes. They seem to be very amenable to any kind of agitation, and I do not believe that they will stand up to any great difficulties, religious or otherwise. I believe that their leaders only swallowed the Poona Pact because Mr. Gandhi refused to swallow his food. They have shown no such leadership as would stand up to political pressure. The Under-Secretary of State and His Majesty's Government would have done far better for the depressed classes in India if they had allowed—although "allowed" is the wrong word—the Governor-General naturally to choose the finest representative he could find in the whole of India, one who could be relied upon to look most favourably upon the problems which confront the depressed classes.

In regard to that part of the subject which is passing from us now, we have this extraordinary decision of the Government to interfere—I do not think that that is the wrong word—by suggestion with the choice of the Governor-General in the matter of Labour representatives in the Council of State. I believe that the Governor-General has six nominated members whom he is allowed to choose. In the opinion of my hon. Friends and myself that number is utterly inadequate. It has been seen time and time again in the last three weeks how vital and essential it is that the Governor-General should have a sufficient number of nominated members who are skilled in administration and who are picked men, able to help these democratic institutions during the strivings of their infancy. Out of this precious six whom the Governor-General has, and who ought to be the absolute pick and flower of the available men in India, we are told now that the Governor-General has to give special consideration to Labour representation.

I was surprised to hear the Under-Secretary of State say that the choice of the Governor-General has to be narrowed down in this connection, and that the Governor-General has specially to consider what are called Labour representatives. There are no representatives of Labour in India. That is an entire misnomer. Vast numbers of the workers of India are utterly unorganised, and the only people who assemble together in any form of organisation are to be found in two or three of the big cities, where there are trade unions. They had a conference three weeks ago. The champions of Labour, whom I am glad to see looking so full of fight on the Opposition benches this evening, will probably bear me out when I say that that conference desired that the Bill should not be inflicted upon India at all. I hoped that the right hon. Gentleman the Leader of the Opposition would have taken his cue from his comrades in India, and would have resisted this Measure altogether, but no, he is the principal supporter of His Majesty's Government. When my hon. Friends and I have endeavoured to uphold Conservative principles and have stood out for them in the Lobby, we have often seen the Socialists and Liberals pressing His Majesty's Government through the Lobby from one bad decision to another.

I beg the Committee to realise that words have been bandied across the Table with the result that the Under-Secretary has definitely suggested that the Governor-General shall give special consideration to the question of Labour representatives. I suggest that such organised Labour as there is in India—we have heard from the hon. Member for Westhoughton (Mr. Rhys Davies) that there is very little of it—falls into two categories. One category can be described as Communist, and wherever they have given votes the votes have been for complete swaraj, and the entire elimination of British goods and all that they call foreign goods. They have a complete disregard of the welfare of industry and labour in this country. I am not sure that the other category is not more numerous. It is the category of trade union organised

(Contd. on next page)

Buddhism favoured by Dr. Ambedkar

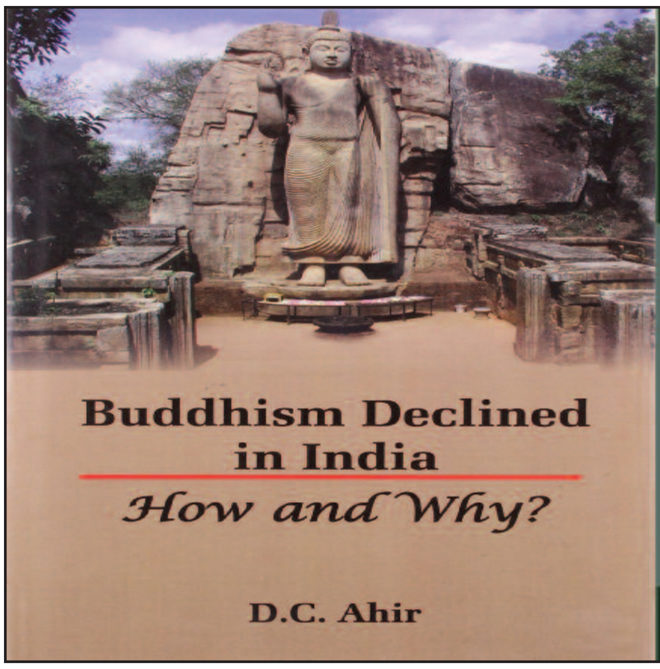

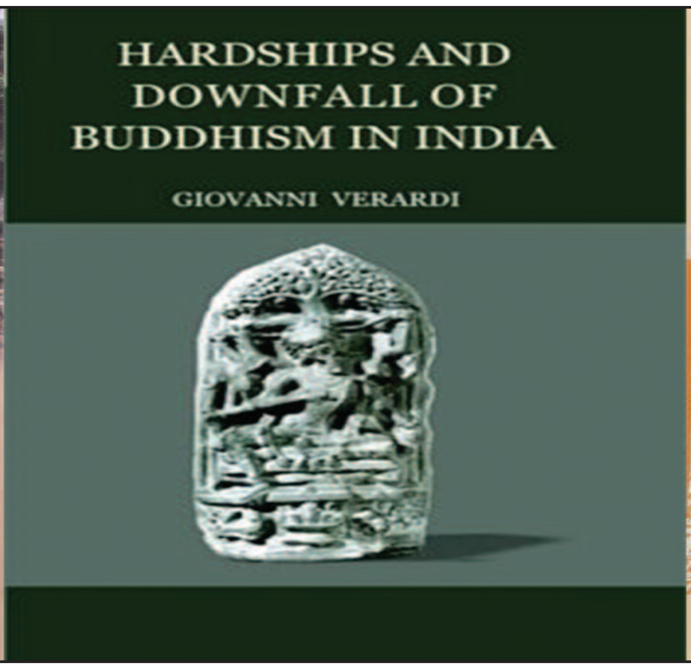

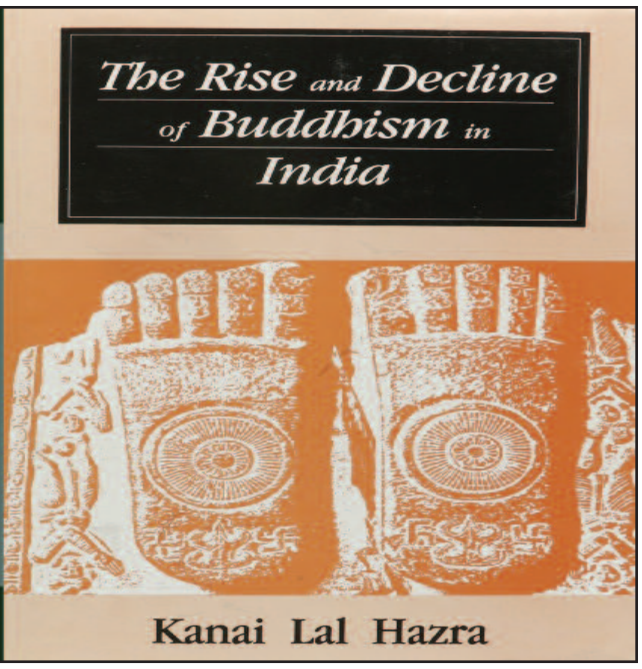

Dr. Ambedkar, Law Minister, has appealed to the people of India to embrace Buddhism.

"The present Hinduism", he said, "about a thousand years ago was nothing but Buddhism, but due to the Muslim invasion and other causes it lost its purity and was mixed with dross."

Dr. Ambedkar, who was speaking at the Buddha temple at Worli last night, deprecated the idea that political independence would end all the ills of the country. So long as man creates barriers between man and man, India can never be prosperous.

"To end these troubles India must embrace Buddhism which is the only religion based upon ethical principles and teaches how to work for the good and well-being of the common man."

Dr. Ambedkar declared that he would devote the rest of his life to the revival and spread of Buddhism in India. - PTI., Bombay, Sept., 30.

Dr. B. R. Ambedkar advocates adoption of Buddhism by Hindus.

We are glad to note that all the articles in the Vaisakha Number of the Maha Bodhi have been much appreciated in the cultural and literary circles of Asia and Europe. It is surprising to find, however, that Dr. Ambedkar's article, "Buddha and the future of his religion", published in the said issue, although it has been highly appreciated, should have evoked adverse criticism and that his innocent advice offered to the Hindu community to accept Buddhism as a cardinal principle in its religious life should have been misconstrued in some Vedantic quarters in India. It must be admitted by all students of Hinduism that the word Hindu itself is a word of foreign origin and is nowhere used in the old scriptures. It is also known that the Muslim invaders from outside India used this word for the first time to signify all religious sects across the Indus, namely, the Shaktas, the Vaisnavas, the Tantrikas, the Bauddhas, the Jains, etc. Thus from the standpoint of the origin of the word itself, a Brahminical Hindu alone cannot claim to be a Hindu, and deny the term to other religious sects in India. It is further to be seen that the religious scriptures in India, whatever might be their sectarian denominations, claim for themselves the common label, "Arya Dharma" or "Arya Marga", i.e., Aryan path as opposed to the Non-Aryan paths. Nobody, not even a Brahmanical Hindu, can have objection, if one changes one form of Arya Dharma for another.

Dr. Ambedkar has given some cogent reasons why a Brahmanical Hindu may sometimes like to adopt Buddhism and offer it to his co-religionists. The Indian constitution itself clearly lays down that "the reference to Hindus shall be construed as including a reference to persons professing the Sikh, Jain, or Buddhist religion". It is also well known that the Brahmanical Hindus look upon Lord Buddha as the ninth Avatara (Incarnation) of God Sri Vishnu and the present age as the age of the Lord Buddha to be followed by the age of Sri Kalki, the last Avatara who would come only at the end of the Kali age. From all these considerations, it is surprising why a Brahmanical Hindu should object to one taking refuge in the Buddha, His Dharma and His Sangha, during this age of the Buddha. In bygone days, brothers belonging to the same family in India could often be found professing different religious creeds - one being a Shaiva, another being a Vaisnava and the third being a Buddhist, and there had never been any domestic unhappiness on that account. If that was possible in by-gone days, why should not the same thing be possible now in free India when the constitution itself wants to obliterate all superficial differences amongst the Brahmanical Hindus, the Buddhists, the Sikhs, and the Jainas? Further, when Hindu India is proud of her cultural links with the Buddhist lands like Japan, China, Burma, Thailand, Indo-China, Ceylon, etc., it would be unwise for any Indian to minimise the intrinsic merit of the path of the Buddha.

Source Courtesy: The Maha Bodhi, Vol.58 (1950)

Commons Sitting of 7 May 1935, Government of India Bill FIRST SCHEDULE.—(Composition of the Federal Legislature.)

(Continue from page 9)

Labour, which is absolutely under the thumb of the capitalists, the mill-owners—hon. Members know that what I am saying is a fact—who, in the time of boycott can completely control their actions and can force them to take action so disastrous as that then entered upon to the great disadvantage of India.

I hope the Committee appreciate that a very great change has taken place. I regret that the Under-Secretary has given way on these two points, because they are not going to be for the better government of India. If the Bill is to be passed into law, I should imagine that it would be desirable that we should make it strong, and that we should not pander to sectional interests. From whatever point of view we may look at the Bill, no Member of the Committee can fail to realise that it is impossible, in the present state of India, to obtain representatives of Labour. The men who will best represent the workers of India are those who have had experience in all the great difficulties of the vast country areas, and who understand the difficulites which confront the ordinary peasant worker at the present time.

One other subject to which I desire to refer is of immense importance, but time has not permitted us to discuss it this evening. I will only refer briefly to it, in so far as it occurs in the Schedule. It is stated that every Prince is to have absolute choice in selecting the person or persons who, in the Assembly at Delhi, will represent his State. Everybody realises that the Government of India will be Hindu. The vast majority, I think something like 70 per cent., of the Princes and ruling Chiefs in India are Hindu, and the result is that if you go straight ahead and give them no direction in the Bill that the representatives should have some relation to the communal opinions of the inhabitants of the States, the Hindu electorate will be immensely enlarged, and our decisions to set up in the Schedule a number of electorates will be weighted still more tremendously in that direction.

Anything we could have done to have narrowed the religious differences of India would have been wise. We have had that point cropping up in every discussion on this Schedule this evening. The danger for the future is that you have such an overwhelming majority of Hindu members in British India. It has always been put forward to members of this party that the Princes are going to be a conservative and stabilising influence—but I wish to point out this fact, that religion will be at the root of practically every great political difference which will occur in India. Nearly every great, burning topic which occurs in India is on account of these intense religious differences. Does the Committee realise that if the Schedule goes through as it is the Princes will be able enormously to increase their Hindu majority? And the consequence is that far from making for equipoise we are going to overweight the Hindu electorate enormously, because we have done nothing to see that the people of the States shall have adequate representation of their communal differences among the representatives whom the Princes may choose. This always seems to me to be a matter of vital importance.

Here you have great Princes ruling over States. The Prince may be Hindu or Mohammedan, with his subjects following other religious opinions. Knowing what we do about the intense religious feeling in India, are we wise to lay down that a Prince can disregard entirely the religious opinions of the people in his State? Should we not have been wiser to have seen to it that the representation should have been something comparable to the religious opinions of the people who dwell in these States?

Commons Sitting of 30 March 1936 Government of India Act, 1935

The UNDER-SECRETARY of STATE for INDIA (Mr. Butler) I beg to move: That an humble Address be presented to His Majesty, in pursuance of the provisions of Section 309 of the Government of India Act, 1935, praying that the Government of India (Provincial Legislative Assemblies) Order, 1936, be made in the form of the draft laid before Parliament, subject, however, to the following amendments:— In paragraph 2 of Part I, after line 28, on page 2, insert,— '"member" in relation to a constituent body for a commerce and industry, mining or planting constituency, does not include an associate member.' In paragraph 6 of Part II, in line 31, on page 8, after 'is,' insert 'an Indian Christian.' In paragraph 9 of Part IX, after line 29, on page 60, insert,— '(6) Paragraph 9a of Part IX of the Sixth Schedule to the Act shall apply in relation to the Shillong constituency as it applies in relation to territorial constituencies.' In paragraph 14 of Part XI, in line 14, on page 69, leave out road and public works,' and insert local, 'land or village.' I think it would probably be convenient if we were to take on this first Motion a general discussion embracing all these Orders. Most of the points of interest are raised on this first Motion and are repeated either in the Provincial Legislative Councils Order or in the Orders relating to Burma. These Orders in Council represent a further series of steps in the steady progress which is being made with those arrangements which are necessary under the Government of India Act. They mark a stage in the steady progress which is being made towards the establishment of the new Constitution in the Provinces of India. As such, I think they will be welcomed by the House. The magnitude of the task involved cannot be exaggerated. Hon. Members looking at this massive set of documents, may well marvel at the expedition with which this machinery of representation has been perfected by those responsible. There is some urgency that the House should give its approval to these Orders, since, after Parliamentary approval has been given, it will be possible to make the administrative arrangements necessary in order to set up the electoral machinery which will bring into being, in due course, after the Elections the new legislatures in the Indian Provinces. It is essential that such administrative arrangements as the making of the electoral rolls should lie undertaken in the course of this summer, if the elections are to be held, as we hope, next cold weather. If Sir Otto Neimeyer's report on the financial conditions of the Provinces is not unfavourable and if the House approves an Order which the Government, in due course, hope to lay on the subject, setting up the new Provinces, the new legislatures will be able to start their wok and provincial autonomy will be able, to begin next Spring, which is the time, I referred to when introducing the previous Orders the other day.

The handling of masses of detail has become almost second nature to all those officers who have to deal with this complicated problem and it will be appropriate if I pay a tribute on behalf of my noble friend to the very remarkable work of the Delimitation Committee in preparing this material. Sir Laurie Hammond left this country in September last and was joined in India by his two Indian colleagues, one a judge of the High Court of Madras and the other a judge of the High Court of Lahore. They toured India and covered nearly 10,000 miles and in the short period of just over three months produced a very interesting, very detailed, vary efficient and, what is, perhaps, most important, a very human set of blue boot s on this interesting subject. Hon. Members no doubt regard themselves as experts on electoral matters. I think we all regard ourselves as experts on such questions, at any rate in our own constituencies, and, as experts, I think we ought to appreciate the human, quasi-judicial explanation of the many problems involved in this subject which is to be found in the Hammond Report. I stress the fact that the inquiry was quasi-judicial, in that the committee included two judges of the High Court.

In order to make those Orders a little more easily comprehensible my Noble Friend has issued an explanatory memorandum in which hon. Members may have been able to read a description of the Orders themselves and also the particular points on which the Government differ from the report of the Hammond Committee. Actually those points are not very considerable. They are set out in such detail and so clearly in this memorandum that it will not be necessary, I think, for me to deal with them at great length. I shall, however, try to make clear the chief points in these Orders, as I see them, and, of course, if any points are raised by hon. Members in the subsequent Debate I shall be only too glad to answer them. It seems to fall to my lot to have to try to explain, as shortly as I can and I hope as clearly as possible, rather complicated pieces of machinery such as this machinery of representation with which we are now dealing.

I think the House would be wise to accept, some of the detail at any rate, from the Committee, having regard to its quasi-judicial character, but I shall touch upon the main points. I propose to consider, first, the territorial constituencies and the problems raised by them and afterwards the special constituencies in which special interests are to be represented. All the constituencies follow the Table which the House approved in the Fifth Schedule to the Government of India Act and which is sometimes known as the communal award. The task of the Committee was to set out the limits of those territorial constituencies geographically, according to the communities and according to the Table already approved by the House. The territorial constituencies therefore are on a communal basis. A certain number of them are to be classed as general constituencies. These are, for the most part, single-member constituencies though, in some, seats are reserved for representatives of the scheduled castes, according to the scheme laid down in the Poona Pact negotiated between the scheduled castes and the caste Hindus. There are a few, especially in Bombay, where the general opinion is in favour of multimember constituencies, in which seats are reserved for representatives of such races as the Mahrattas who have the privilege of having reserved seats for some areas.

One of these Orders sets out a list of the castes which are to be regarded as "scheduled," according to local conditions in the particular Provinces named. If I refer to that particular Order now it will enable me to touch upon that subject. The Government of India (Scheduled Castes) Order of 1936 sets out, in its schedules the different castes which, for the purposes of reserved seats in the general constituencies, are to be regarded, according to local conditions, as scheduled castes. If hon. Members want to pursue the definition of "scheduled caste" more closely they will find the most authoritative work upon the subject, at any rate in a short compass, to be the chapter dealing with scheduled castes in the original Franchise Committees report. It gives some idea as to how these castes were chosen as being scheduled.

The second type of territorial constituencies, apart from the general constituencies, are the Mohammedan constituencies, which are fixed according to the Table of the communal award in the original Act. The third type are the Sikh constituencies, which are to be found in the Punjab and North-West Frontier provinces, Then there are seats for Europeans, Anglo-Indians and Indian Christians included in nearly every province. The territorial seats then are on a communal basis and divided out among these various communities. The size of these constituencies may be of some interest to hon. Members, and I think the best way of arriving at a realisation of the size is to turn to volume II of the Hammond report and study the tables at the very beginning of the report, which set out the average area, population and voting strength per constituency and, on the back of the tables, per territorial seat in the new Houses in the provinces. That sets out clearly the size and the population and the number of electors likely to be found in each seat. To sum up the results of that table for the benefit of the House, it is true to say that the new seats, thanks to the size of the House having been increased, in each case will be approximately half the size of the seats in the old Chamber, and therefore to that extent the difficulties which candidates have experienced in getting into touch with the electors will be reduced by one-half. Now let me turn to some of the difficult decisions which the Committee had to make in deciding upon these territorial constituencies. They had to decide, first, upon the complex question of urban versus rural, which has been referred to in one of the early chapters of the Hammond report. They had to decide which -constituencies should be urban and which rural, and they had—a very important matter for India—to see that the weightage received by the towns was not too great in comparison with the countryside, which is, after all, the largest feature of India's problem. I think part of the common sense methods adopted by the Hammond Committee is found when they try to define a town. After going through various technical descriptions, they come down on this common sense one: "When is a town not a town. When it is so declared by the local government, with the support of popular opinion." It seems to me a thoroughly common sense description of an otherwise very technically difficult subject, and in alluding to this definition I think it sums up the sort of common sense with which hon. Members ought to approach these Orders.

Provincial and local idiosyncrasies have been followed wherever possible. That was the principle which animated those of us who served on the Franchise Committee, because it is hardly necessary to remind the House that these Provinces of India have their own local characteristics and that each one of them is as large as a European country. The upshot of their decisions about urban versus rural is that India, in the villages, which I believe Parliament has always wished should not be dominated by the urban element, will find a proportion of its seats slightly in-creased from what they were previously in the ratio of urban versus rural; that is, the proportion of urban seats will be reduced from what they were before by a small percentage.

The second problem to which the Committee applied their minds was whether these constituencies should be single-or multi-member. I am summing up some of their problems so as to try to make these Orders a little clearer. The Committee decided that the general rule should be for single-member constituencies, except in the general seats to which I have referred, in which one seat has to be reserved for members of the scheduled castes, and in a few other cases, notably in the Presidency of Bombay, where the general rule is to be a multimember constituency. I will allude to that in a minute.

The Government have shown in their explanatory memorandum that the Committee originally decided in favour of multi-member seats in Madras. The Committee thought at first that it would be easier to secure the election of representatives of some of the sub-castes into which the

(Contd. on next page)

Commons Sitting of 30 March 1936 Government of India Act, 1935

(Continue from page 11)

Hindu community is so very much divided were there to be multimember constituencies, but the Government, on considering this matter, after taking into account public opinion as expressed in a debate in the Council recently in Madras, have come to the conclusion that it would be wiser to adhere to the single-member system, because, after all, there are sub-divisions of the Hindu community in other Provinces and other parts of India as well as in Madras. A single-member constituency is more simple, and in view of the massive nature of this electoral machinery it is surely wise to go for simplicity where we can.

In the case of Bombay, however, there is a, different problem. There it is races that desire representation, and not simply sub-castes of the Hindu community. For some years Bombay has had a multi-member system, and it has been thought wiser to continue a multimember system, particularly with regard to the racial subdivisions, in particular the Mahrattas and the Parsees. Therefore, in view of past history and of these particular races in Bombay, there are to be multi-member constituencies in Bombay. The general rule is for single-member constituencies, except in Bombay and in one or two isolated cases where geography demanded, as it has appeared to demand in this country one or two double-member constituencies, that the system of double-member constituencies should prevail. Therefore, the decision upon the question of single-versus multi-member is for simplicity and in favour of single.

What is decided about the method of voting? What sort of vote shall be used in these constituencies? Some critics of this plan have thoughts that it is likely to be very complicated, but I would again point out here that we do not wish to throw any sop to those higher mathematicians who take a great interest in the intricacies of the different kinds of votes. Our wish is to try to adhere to simplicity, and therefore the simple rule has been followed that in single-member constituencies the single vote shall be used. In double- or multi-member constituencies the decision is in favour of the cumulative vote. The cumulative vote sounds very mysterious, but it comes to this, that an elector shall have as many votes as there are seats, and he shall give his votes either in one bunch for one candidate or spread them about, as many votes as he has, among several candidates. The reason we have chosen this cumulative system in multimember constituencies is that, following the advice of the Franchise Committee, we believe it will broaden the choice of the elector and will tend to break down those boundaries of caste and creed which are the basis of all India's difficulties.

Another reason why in multi-member constituencies, of which the House will have seen there are very few, we have chosen this system is because it seems to fulfil the spirit underlying the Poona Pact. The Hammond Committee have written some words of great wisdom about the Poona Pact which are imbued with the same common sense which has led them to come to their other decisions. They say the basis of the Poona Pact, in which one seat is reserved in general constituencies for scheduled castes, is mutuality, that is, that it is possible in the election for scheduled caste voters to vote for a caste Hindu and for a caste Hindu to vote for a scheduled caste candidate in mutuality. It is only in such things that the spirit of the Poona Pact, which was intended to preserve the scheduled castes within the Hindu fold, will be preserved.

The House will remember that in the Poona Pact there is, first, a primary election to elect a panel of the scheduled caste candidates. From this panel four scheduled caste candidates are chosen, again by the simple single vote. Once the scheduled caste panels are elected through the primary election, they then vote with the caste Hindus for the two seats in the general constituency, of which one is reserved for a scheduled caste candidate. The use of the cumulative vote encourages this principle of mutuality. The House will notice that opportunity has been taken in this Legislative Assembly Order to remedy the franchise proposed for the scheduled castes. When some provincial electoral rolls were being worked out it was found that the scheduled caste electors did not in every case come to 10 per cent, as had been originally suggested, and so the opportunity has been taken to alter their franchise, to give an opportunity to lower it, to give an opportunity for more scheduled caste electors to cast their votes. The last reason in favour of the cumulative vote is that this method has been successfully used in Bombay, where there have been multimember constituencies.

So much for the territorial constituencies, with which these Orders are chiefly concerned. There are also many special constituencies provided for by the original Act, so that this electoral system in India is not, as some would suppose, merely a copy of Victorian practice, but combines the territorial and the functional system in a nicely balanced communal framework, and therefore, from the point of view of India, is a thoroughly up-to-date and suitable system. There are special seats reserved for women, commerce, labour, land-holders and universities. The electorate for these seats is included in these Orders in Council and was left by the Act for these Orders to deal with.

The women's seats are to be for the most part in urban areas, because it is found more suitable for women to canvass for votes in urban areas in the present state of social development in India. For the Mohammedan seats in four provinces the women will canvass women alone, because of the social conditions in that community, but for the general seats the women will seek the suffrage of men and women. In passing let me say to those enthusiasts for an increase in the influence that women will be able to exert in these matters in India, that we have found it possible to include a provision abandoning the application requirement for women with a wifehood qualification in Madras. To that extent the number of women in Madras will be increased. The application requirement was abandoned in a good many other provinces when we discussed the Bill, and I am glad to be able to announce that the application requirement has now been abandoned also in Madras. Then as to the labour seats, if Labour does not succeed in electing its own members in the general constituencies, which owing to the franchise will be possible in one or two wards of Bombay, there are to be two special methods by which Labour will elect functional representatives—first, the labour constituency as it is called; and, second, the trade union seat. The roll of electors in the labour constituencies will be made up by the pay-rolls of certain factories in certain areas, which are set out in the Schedules of the different provinces in this Order. All those workers working in those factories and included on those pay-rolls will be included as electors of the Labour seats. Perhaps hon. Members opposite will be interested to notice that we have abandoned the minimum wage qualification in these labour constituencies. We think that if there are to be labour constituencies every opportunity should be given to those who fulfil the other conditions laid down in the Orders.

The trade union seats will be elected in the manner described, for instance, in the Madras portion of the Order, in paragraph 24 and onwards, as set out in the Order. This method may be summed up as follows: Only those trade unions which are recognised according to the terms of the Order will be used as electoral colleges for the election of representatives, through their members, to sit for these trade union seats. This method has been found necessary in view of the fluctuating existence of trade unions in India. Unfortunately, some trade unions at any rate tend to be of rather a mushroom growth, and if a trade union is to form an electoral college, the Hammond Committee, and indeed before them the Whitley Commission on Labour and the Franchise Committee as well, recognised that some method of ascertaining which trade unions should be regarded as suitable and permanent enough to be an electoral college, should be devised. The Government, therefore, have suggested that the trade unions should fulfil certain conditions, that the Governor should act as a tribunal and certify certain unions as being recognised for the purpose of forming electoral colleges. In passing I should say that the Governor will be empowered to pass on his duties to a tribunal, which he can set up for the purpose. It would be really rather over-weighting things if we were to suggest a tribunal in every province; since in some provinces only one functional Labour seat is included in the original table which Parliament passed, it would be rather overweighting the suggestion if a tribunal were to be set up to certify a union for the purpose of one Labour seat only.

We are not discussing the broader and perhaps more interesting question whether trade unionism ought to be encouraged; we are discussing whether trade unions should be used as electoral colleges for the election of Labour seats, and the Government, despite the criticism of Labour leaders in India—the House will see it in the Hammond Committee Report—has decided that it will encourage trade unionism according to the advice of the Whitley Commission, if certain seats are reserved for trade unions. The Government has purposely taken this step on the definite proviso that the trade unions chosen shall be durable and shall not have a fluctuating existence. There are one or two general considerations that are worth making about the labour seats. The representation of Labour in these functional seats is the most important thing. This method is really experimental. Labour may gain certain seats in ordinary general constituencies, but in this transitional period at any rate it is important that there should be some functional seats for Labour to express its views. There are now to be 38 labour seats according to the original table, which is a great advance on the numbers before.

The representatives of commerce are to be chosen in the manner set out in the Order, and here the same principle has been adopted—that those who shall vote in the commerce seats shall really have some commercial stake in the country. The landholders' seats are to be continued, but are not, like the labour seats, to be increased; they are to be continued in the constituencies of the landholders as set out in detail in the Order. It has been found possible to include all the Taluqdars of Oudh and not only, as recommended by the Hammond Committee, those who pay a land revenue of not less than Rs.10,000 per annum They will be a source of satisfaction to all those who have studied the influence of the Taluqdars of Oudh The university seats are to be based not only upon the Senate or Court, but upon graduates of a certain standard. This sums up the different sorts of special seats and the method of election to each. The methods differ slightly, and in some of them the distributive vote has been adopted, but for the most part simplicity has been followed.

Of the other Orders before the House the first is the Legislative Councils Order, which deals with the Upper House in the provinces. The

(Contd. on next page)

To the growth and glory of this Hindutva contribution had been made by Untouchables like Valmiki, the seer of the Vyadhageeta, Chokhamela and Rohidas as much as by Brahmins like Vashishta, Kshatriyas like Krishna, Vaisyas like Harsha and Shudras like Tukaram.

On November 4, 1927, a function took place at the Damodar Hall in Bombay. The Depressed Classes Institute entertained at a party Mr. Mardy Jones, Labour M.P., who was then on a visit to India. Mr. Jones said that he was pained to see the tragic dehumanised condition of a people who numbered more than the total population of Scotland and England. Mr. Jones concluded by expressing the hope that the great man of learning and energy the Untouchables had produced would soon deliver them from bondage.

Simultaneously with the preparation for the Mahad struggle was coming to a head the issue of temple entry at Amraoti. For the previous three months this struggle was boiling, and the trustees of the Ambadevi temple were served with a notice by the promoters of the temple entry movement. Their reply came on August 21 that it was not possible for them to break off traditional customs and to allow the Depressed Classes to enter the temple. Thereupon leaders like Dr. Panjabrao Deshmukh, other promoters of the temple entry movement in Berar, and Mr. Gavai, a leader of the Untouchables, held a meeting at Amraoti to discuss the issue. A compromise was suggested, but ultimately it broke down. The vanguards of the movement, therefore, decided to hold a conference to take a final decision as to the struggle. Accordingly, on November 13, 1927, a conference of the promoters of temple entry movement was held at Indra Bhuvan Theatre, in Amraoti, over which Ambedkar was invited to preside. A vast crowd surged up at noon to receive the leader of the Untouchables at the station. The proceedings of the Conference commenced in great excitement. Among those present were Mr. Tikade, Bar-at-Law; Mr. Chaubal, pleader; Mr. K.B. Deshmukh, Mr. Deorao Naik, Mr. D.V. Pradhan and Mr. R.D. Kowly. Dr. Panjabrao Deshmukh made an introductory speech, traced the developments leading up to the Conference, and proposed the name of Ambedkar to the Presidential Chair. Mr. Nanasahib Amritkar seconded the proposal.

Ambedkar then rose to deliver his address amidst tumultuous applause. He said that the image of God in the temple should be accessible to all who wanted to worship it, without any discrimination, binding or condition. Recalling how the Hindus denounced the South African Government for throwing Indians into separate compartments, he proceeded: "The most important point we want to emphasize is not the satisfaction you get from the worship of the image of God, but the plain fact that a temple is not defiled by the presence of an Untouchable, nor is the purity of the image affected by it. That is why we oppose the idea of separate temples for us and insist on entering into existing ones." Coming to the legal side of the question, he said that although it was a fact that the temples were not built with the aid of the Untouchables, they must be open to them for the simple reason that the temples belonged to all the Hindus and for the benefit of Hinduism. And even though in certain cases a temple was a private property, it was meant for the use of all Hindus; and since they called the Untouchables Hindus, they were entitled to entry into the temples to worship the deity. He then turned to the cultural side of the question and said eloquently: "Hindutva belongs as much to the Untouchable Hindus as to the Touchable Hindus. To the growth and glory of this Hindutva contribution had been made by Untouchables like Valmiki, the seer of the Vyadhageeta, Chokhamela and Rohidas as much as by Brahmins like Vashishta, Kshatriyas like Krishna, Vaisyas like Harsha and Shudras like Tukaram." "The heroes like Sidnak Mahar who fought for the protection of the Hindus were innumerable. The temple built in the name of Hindutva the growth and prosperity of which was achieved gradually with the sacrifice of touchable and untouchable Hindus, must be open to all the Hindus irrespective of caste." He further said that if they accepted this fact, there was no use telling the Untouchables that they were not entitled to that right because they had not used it in the past, inasmuch as they could not prevent a man from going along a certain road because for years together in the past he had not used it. What was true in the case of roads, was also true of temples and public watercourses, he concluded.

Source Courtesy:
Dr. Ambedkar Life and Mission
By Dhananjay Keer
(First published: 1954)

Commons Sitting of 30 March 1936 Government of India Act, 1935

(Coninue from page 11)

constituencies of the Upper Houses are to be nearly all single, and as there are fewer seats there the constituencies will naturally be larger and the electorate will be smaller. The House will remember that my Noble Friend placed a White Paper before the House in September, and that it included the electorate for the Councils of the provinces. The contents of that White Paper are now included in these Order, so that in the provincial councils the electorate to the Upper House is included as well. There are no special interests in the Upper House.

The last two Orders refer to Burma, the first the Burma House of Representatives Order and the second the Burma Senate Elections Order. The general principles in these Orders are the same as in the Assembly Order, and follow exactly the same lines, and deal with almost exactly the same problems.

There are one or two minor Amendments on the Order Paper and for these I must apologise, but in the immense mass of material that has been dealt with it is really surprising that the corrections have been reduced to this minimum. The only one I want to refer to is the first one on the Order Paper, following the first Motion, which deals with bodies associated with commerce and the constituent bodies of commerce seats. The reason for this is to exclude the associate members, since many of them are foreign firms. Apart from that the Amendments are detailed or drafting, and I shall move them in company with the main Order.

In conclusion let me say that India has proceeded by slow degrees to the present extent of her franchise and the present nature of her system of representation. This is a massive system of electoral representation but it is no more massive and imposing than our system of social assistance, and I do not believe that it is any less well worked out, or that it will prove any more unwieldy. The slow progress which has led to the laying of these Orders before the House has entailed at least four years' consideration and includes now nearly 200 years of British Parliamentary and electoral experience. I do not think it is too much to hope that the experience which we gained as a result of the struggle between the Buffs and the Blues in many a county borough such as Eatanswill will be put at the disposal of India and enable India to profit by our experience and learn perhaps by some of our mistakes. I am certain that the Indian countryman when he gets an opportunity to use the method which we are putting before him will be able to decide upon a local figure in exactly the same way as our people decide here at home. I have confidence in his knowledge of public affairs and influence upon them, and the liberty thus won through the trial and ardour of a slowly-expanding electoral system; and I hope that this scheme will achieve the same result and save India from some of the abuses and mistakes that we have made.

Mr. SPEAKER The hon. Member suggested that the Debate should take place on all the Motions together if the House agree. If the House does agree to that course, I will put the Questions separately after a general debate.

4.15 p.m.

Mr. MORGAN JONES I beg to move, at the end of the Question, to add the words, In Part II, on page 13, in line 36, leave out paragraphs 23 to 27. We are once again called upon to discuss some of these Orders, which are somewhat exceptional in character in so far as the procedure by means of which we can deal with them in this House is somewhat exceptional in itself. I think I am right in saying that we do not take leave of them at this stage, but that they have to go to another place and will return to us at a later stage when they have been discussed there. We hope that our discussions on the succeeding stage will be more or less formal, and we propose to say what we have to say on this stage to-day. The first thing we ought to do is to say how completely one associates oneself—and I am sure my hon. Friends on this side do—with the well-deserved tribute which the Under-Secretary paid to Sir Laurie Hammond and his colleagues for the colossal piece of work which they have performed. Those who had the privilege of participating in the work of the Joint Select Committee will appreciate how stupendous was the task which confronted the Hammond Committee when it embarked on this study. Its success is really notable, and the fact that it has been achieved in so short a time makes it one that merits our complete commendation.

The work which this Committee undertook was of tremendous importance because, whatever our views may be about the nature of the new constitution which was carried last year by Parliament, we all admit that in the long run any constitution depends on the care and precision with which these particular provisions are laid down in Orders from time to time. When we were discussing this question in the Joint Select Committee I often wondered how in the long run it would be possible to overcome two or three major difficulties. There was the difficulty of religious antipathies and antagonisms—a very important element, so far as I was able to understand the situation in Indian life. Then there were the difficulties within the Hindu community with regard to castes and subcastes. There was, too, the exceedingly difficult task of framing some sort of franchise system which would give something workable when the Constitution was inaugurated. When I thought of these, among other problems, I felt that they were almost insuperable. However, the Hammond Committee has now presented us with some recommendations, and although I do not pretend that we agree with all of them, they do give us a series of proposals which enable us to visualise the problem as it actually is.

The Aryan race theory is so absurd that it ought to have been dead long ago. But far from being dead, the theory has a considerable hold upon the people.

"What is it that is noteworthy about this book? Undoubtedly the conclusions which I have reached as a result of my investigations. Two questions are raised in this book: (1) Who were the Shudras? and (2) How they came to be the fourth Varna of the Indo-Aryan society? My answers to them are summarised below :

(1) The Shudras were one of the Aryan communities of the Solar race.

(2) There was a time when the Aryan society recognized only three Varnas, namely, Brahmins, Kshatriyas and Vaishyas.

(3) The Shudras did not form a separate Varna. They ranked as part of the Kshatriya Varna in the Indo-Aryan society.

(4) There was a continuous feud betwen the Shudra kings and the Brahmins in which the Brahmins were subjected to many tyrannies and indignities.

(5) As a result of the hatred towards the Shudras generated by their tyrannies and oppressions, the Brahmins refused to perform the Upanayana of the Shudras.

(6) Owing to the denial of Upanayana, the Shudras who were Kshatriyas became socially degraded, fell below the rank of the Vaishyas and thus came to form the fourth Varna.

XXX XXX XXX

The Aryan race theory is so absurd that it ought to have been dead long ago. But far from being dead, the theory has a cosiderable hold upon the people. There are two explanations which account for this phenomenon. The first explanation is to be found in the support which the theory receives from Brahmin scholars. This is a very strange phenomenon. As Hindus, they should ordinarily show a dislike for the Aryan theory with its express avowal of the superiority of the European races over the Asiatic races. But the Brahmin scholar has not only no such aversion but he most willingly hails it. The reasons are obvious. The Brahmin believes in the two-nation theory. He claims to be the representative of the Aryan race and he regards the rest of the Hindus as descendants of the non-Aryans. The theory helps him to establish his kinship with the European races and share their arrogance and their superiority. He likes particularly that part of the theory which makes the Aryan an invader and a conqueror of the non-Aryan native races. For it helps him to maintain and justify his overlordship over the non-Brahmins.

The second explanation why the Aryan race theory is not dead is because of the general insistence by European scholars that the word Varna means colour and the acceptance of that view by a majority of the Brahmin scholars. Indeed, this is the mainstay of the Aryan theory. There is no doubt that as long as this interpretation of the Varna continues to be accepted, the Aryan theory will continue to live. This part of the Aryan theory is therefore very important and calls for fuller examination. It needs to be examined from three different points of view: (1) Were the European races fair or dark? (2) Were the Indo-Aryans fair? and (3) What is the original meaning of the word Varna ?

XXX XXX XXX

Enough has been said to show how leaky is the Aryan theory expounded by Western scholars and glibly accepted by their Brahmin fellows. Yet, the theory has such a hold on the generality of people that what has been said against it may mean no more than scotching it. Like the snake it must be killed. It is therefore necessary to pursue the examination of the theory further with a view to expose its hollowness completely. Those who uphold the theory of an Aryan race invading India and conquering the Dasas and Dasyus fail to take note of certain verses in the Rig Veda. These verses are of crucial importance. To build up a theory of an Aryan race marching into India from outside and conquering the non-Aryan native tribes without reference to these verses is an utter futility.

XXX XXX XXX

I have shown what strength there is in the thesis I have presented. I will now proceed to show that the thesis is a valid one. There is one test which I think is generally accepted as the right one by which to appraise the validity of a thesis. It is that a thesis which demands acceptance must not only suggest a solution, but must also show that the solution it proposes answers the riddles which surround the problem which it claims to have solved. It is this test that I propose to apply to my thesis.

Let me begin by listing in one place the riddles of the Shudra. The following include the most important of them :

(1) The Shudras are alleged to be non-Aryans, hostile to the Aryans, whom the Aryans are said to have conquered and made slaves. How is it then that the rishis of the Yajur Veda and the Atharva Veda should wish glory to the Shudras and express a desire to be in favour of the Shudras?

(2) The Shudras are said not to have the right to study the Vedas. How is it then that Sudas, a Shudra, was the composer of the hymns of the Rig Veda?

(3) The Shudras are said to have no right to perform sacrifices. How is it that Sudas performed the Ashva-Medha sacrifice? Why does the Satapatha Brahmana treat the Shudra as a sacrificer and give the formula of addressing him?

(4) The Shudras are said not to have the right to Upanayana. If this was so from the very beginning, why should there be a controversy about it? Why should Badari and the Samskara Ganpati say that he has a right to Upanayana?

(5) The Shudra is not permitted to accumulate property. How is it that the Maitrayani and Kathaka Samhitas speak of the Shudras being rich and wealthy?

(6) The Shudra is said to be unfit to become an officer of the State. How is it then that the Mahabharata speaks of Shudras being ministers to kings?

(7) It is said that the duty of the Shudra is to serve, in the capacity of a menial, the three Vamas. How is it then that there were kings among the Shudras as testified by the case of Sudas and other cases mentioned by Sayana?

(8) If the Shudra had no right to study the Vedas, if he had no right to Upanayana, if he had no right to sacrifice, why was he not given the right to have his Upanayana, to read the Vedas and to perform sacrifice?

(9) The performance of Upanayana of the Shudra, his learning to read the Vedas, his performing the sacrifices, whether they were of any value to the Shudra or not, were certainly occasions of benefit to the Brahmins in as much as it is the Brahmins, who had the monopoly of officiating at ceremonies and of teaching the Vedas. It is the Brahmins who stood to earn large fees by allowing the Shudra the right to Upanayana, the performance of sacrifices and the reading of the Vedas. Why were the Brahmins so determined to deny these concessions to the Shudras, when granting them would have done no harm and would have increased their own earnings?

(10) Even if the Shudra had no right to Upanayana, sacrifices and Vedas, it was open to the Brahmins to concede him these rights. Why were these questions not left to the free will of the individual Brahmins? Why were penalties imposed upon a Brahmin if he did any of these prohibited acts?

How can these riddles be explained? Neither the orthodox Hindu nor the modem scholar has attempted to explain them. Indeed they do not seem to be aware of the fact that such riddles exist. The orthodox Hindu does not bother about them. He is content with the divine explanation contained in the Purusha Sukta that the Shudra was born from the feet of the Purusha. The modern scholar is content with the assumption that the Shudra in his origin is a non-Aryan aboriginal, for whom the Aryan quite naturally prescribed a different code of laws. It is a pity that none of these classes of people have cared to acquaint themselves with the riddles which surround the problem of the Shudra, much less have they thought of suggesting a theory of the origin of the position of the Shudra capable of solving them.

With regard to my thesis it will be seen that it can explain everyone of these riddles. Postulates (1) to (4) explain how the Shudras could be kings and ministers and why the rishis should praise them and desire to be in their good books. Postulates (5) and (6) explain why there was a controversy over the Upanayana of the Shudra, also why the law not only denied the right to the Shudra but imposed penalties upon a Brahmin, helping to make it effective. Indeed there is no riddle which the thesis does not solve. The thesis, if I may say so, is a close and a perfect fit. Few theses can therefore have a better title deed than this.

Source Courtesy:
Select Passages from Who Were The Shudras in Dr. Babasaheb Ambedkar Writings and Speeches, Vol.7

It is erroneous to believe that the Shudras were conquered by the Aryan invaders. In the first place the story that the Aryans came from outside India and invaded the natives has no evidence to support it.

What was the position of the Shudra before Manu? Manu treats the Shudra as though he was an alien Non-Aryan not entitled to the social and religious privileges of the Aryan. Unfortunately the view that the Shudra was a Non-Aryan is too readily accepted by the generality of the people. But there can be no doubt that this view has not the slightest foundation in the literature of the ancient Aryans.

Reading the Religious literature of the ancient Aryans one comes across the names of various communities and groups of people. There were first of all the Aryans with their fourfold divisions of Brahmins, Kshatriyas, Vaishyas and Shudras. Besides them and apart from them there were (i) Asuras (ii) Suras or Devas (iii) Yakshas (iv) Gandharvas (v) Kinnars (vi) Charanas (vii) Ashvins and (viii) Nishadas. The Nishadas were a jungle people primitive and uncivilized. The Gandharvas, Yakshas, Kinnars, Charanas and Ashvins were professional classes and not communities. The word Asura is generic name given to various tribes known by their tribal names of Daityas, Danavas, Dasyus, Kalananjas, Kaleyyas, Kalins, Nagas, Nivata-Kavachas, Paulomas, Pishachas and Raxasas. We do not know if the Suras and Devas were composed of various tribes as the Asuras were. We only know the leaders of the Deva Community. The well known amongst them were Brahma, Vishnu Rudra, Surya, Indra, Varuna, Soma etc.

Due mostly to the ignorant interpretations of Sayanacharya some very curious beliefs prevail even among the best informed people about these communities namely the Aryans, the Asuras and the Devas and their inter-relation and their consanguinity. It is believed that the Asuras were not a human species at all. They are held to have been ghosts and goblins who plagued the Aryans with their nocturnal visitations. The Suras or Devas are understood to be poetic deifications of nature's forces. With regard to the Aryans the belief is that they were a fair race with sharp nose and had a great deal of colour prejudice. As to the Dasyus it is asserted that a Dasyu is only another name for a Shudra. The Shudras it is said formed the aboriginals of India. They were dark and flat nosed. The Aryans who invaded India conquered them and made them slaves and as a badge of slavery gave them the name Dasyu which it is said comes from the word Das which means a slave.

Every one of these beliefs is unfounded. The Asuras and Suras were communities of human beings as the Aryans were. The Asuras and Suras were descended from a common father Kashapa. The story is that Daksha Prajapati had 60 daughters, of them thirteen were given in marriage to Kashapa. Diti and Aditi were two among the 13 of Kashapa's wives. Those born to Diti were called Asuras and those born to Aditi were called Suras or Devas. The two faught a long and a bloody battle for the soverignty of the world. This no doubt is mythology and mythology though it is history in hyperbole is still history.

The Aryans were not a race. The Aryans were a collection of people. The cement that held them together was their interest in the maintenance of a type of culture called Aryan culture. Any one who accepted the Aryan culture was an Aryan. Not being a race there was no fixed type of colour and physiognomy which could be called Aryan. There was no dark and flat nose people for the Aryans to distinguish themselves from. The whole of this edifice of colour prejudice as being factors for division and antagonism between Aryans and the Dasyus is based upon a wrong meaning given to the two words Varna and Anas which are used with reference to the Dasyus. The word Varna is taken to mean colour and the word Anas is taken to mean without nose. Both these meanings are erroneous. Varna means Caste or group and Anas if read as An-As means uncultivated speech. That statement that the Aryans had a colour prejudice which determined their social order is arrant nonsense. If there were any people who were devoid of colour prejudice it is the Aryans and that is because there was no dominant colour to distinguish themselves.

It is wrong to say that the Dasyus were non-Aryans by race. The Dasyus were not a pre-Aryan race of aboriginals of India. The Dasyus were members of the Aryan community who were deprived of the title of Arya for opposing some belief or cult which was an essential part of the Aryan Culture. How this belief that the Dasyus were Non-Aryans by race could have arisen it is difficult to understand. In the Rig Veda (X. 49) Indra says: "I (Indra) have killed with my thuderbolt for the good of the man, known as Kavi. I have protected Kupa by adopting means of protection. I took up the thunderbolt for killing Susna. I have deprived the Dasyus of the appellation of Arya." Nothing can be more positive and definite than this statement of Indra that the Dasyus were Aryans. Further and better proof of this fact can be had in the impeachment of Indra for the various atrocities he had committed. In the list of atrocities for which Indra was impeached there was one charge namely the killing of Vratra. Vratra was the leader of the Dasyus. It is unthinkable that such a charge could be framed against Indra if the Dasyus were not Aryans.

It is erroneous to believe that the Shudras were conquered by the Aryan invaders. In the first place the story that the Aryans came from outside India and invaded the natives has no evidence to support it. There is a large body of evidence that India is the home of the Aryans. In the second place there is no evidence anywhere of any warfare having taken place between Aryans and Dasyus but the Dasyus have nothing to do with the Shudras.

In the third place it is difficult to believe that the Aryans were a powerful people capable of much military prowess. Any one who reads the history of the Aryans in India in their relation to the Devas will be reminded of the relationship that subsisted between the Viellens and their lords during the feudal times. The Devas were the feudal lords and the Aryans were the Villens. The innumerable sacrifices which the Aryans performed have the look of fudal dues paid to the Deva. This servility of the Aryans to the Devas was due to the fact that without the help and the protection of the Devas they could not withstand the assaults of the Asuras. It is too much to presume that so effete a people could have conquered the Shudras. Lastly there was no necessity to conquer the Shudra. They were Aryans in the only sense in which the word Aryan is used, namely, the upholders of the Aryans Culture. Two things are clear about the Shudras. Nobody has ever contended that they were dark and flat nosed. Nobody has contended that they were defeated or enslaved by the Aryans. It is wrong to treat the Dasyus and Shudras as one and the same. As a people they may be the same. But culturally they were quite different.

The Dasyus were Non-Aryans in the sense they had fallen away and rebelled against the Aryan culture. The Shudras on the other hand were Aryans i.e. they were believers in the Aryan way of life. The Shudra was accepted as an Aryan and as late as Kautilya's Artha Shastra was addressed an Arya.

The Shudra was an intergral, natural and valued member of the Aryan Society is proved by a prayer which is found in the Yajur Veda and which is offered by the Sacrificer. It runs as follows:

"........... O Gods

Give lustre to our holy priests, set lustre in our ruling chiefs, Lustre to Vaisyas, Shudras: Give, through lustre; Lustre unto me." It is a remarkable prayer, remarkable because it shows that the Shudra was a member of the Aryan Community and was also a respected member of it.

Source Courtesy:
Select Passages from the Chapter: Shudras and the Counter Revolution, Dr. Babasaheb Ambedkar Writings and Speeches, Vol. 3

CHANGE OF NAME

I Gurbachan Singh Gill S/O Hoshiar Singh
Resident of 2610 E Paseo Ave, Visalia, CA 93292
Now I have changed my name
From **Gurbachan Singh Gill** to **Gurbachan Singh**
All concerned kindly note it.

The Ad Dharm Movement and Dr. Ambedkar

When in 1915 Dr. B. R. Ambedkar was giving final touches to his Ph.D. thesis at Columbia University in New York, a Punjabi youth, who had gone to America a few years earlier, was involved in a dangerous mission of smuggling suns from California to the Punjab for inciting mutiny in India. This Punjabi youth later became famous as Babu Mangu Ram, the founder of the Ad Dharm Movement. Mangu Ram was born in a small village Mugowal in district Hoshiarpur, Punjab on 14 January, 1886 in an untouchable family; his father was a leather merchant. As by then the doors of education had been opened to all by the British rulers, Mangu Ram was sent to the school in the nearby village, Mahilpur, but the treatment meted out to him by the Hindu teacher was far from human. Like Bhim Rao in Satara, Mangu Ram too was made to sit outside the classroom. Not only that, even the teacher would not teach him directly; he was invariably given lesson through a Muslim student. Somehow, Mangu Ram passed his middle examination and joined high school at Bajwara, a nearby town. Here too. He was subjected to the same humiliation, and was made to sit outside the classroom. One day, it rained so heavily that in spite of taking shelter under a tree, Mangu Ram was completely drenched. And when the snow-balls, accompanied by high velocity winds, fell like missiles on him, he was unable to bear it any longer. So, he ran to take shelter inside the classroom. As soon as he had entered the room, the teacher saw him, and instead of showing any sympathy, he started beating him with a stick for having come inside. Weeping and crying, Mangoo Ram went out, and somehow reached his home.

Unmindful of the insult and beating, Mangu Ram again went to the school next day. As soon as he reached there, he was surprised to see the teacher in the process of purifying the classroom by sprinkling water on the wooden table, chair and the tats on which the students used to sit. On seeing him, Brahmin teacher cried out, "Oh Chandal, you have come again". Fearing another beating, Mangoo Ram hastened back, never to go again to the school. And that was the end of his education.

With his education coming to an abrupt end, Mangu Ram became unemployed, and bit frustrated too. In 1909, he, along with some other young men from the village, went to California, U.S.A. in order to earn some money by working in the Peach Orchards of Fresno and elsewhere in the San Joaquin valley of central California. Instead of earning money, he, however, became involved in the activities of the Ghadar Party, an international network of militant Punjabi nationalists led by Lala Hardayal. By his sheer devotion and sincerity to the cause of India's freedom, he came to be regarded as the most dependable and reliable member of the organization. In 1915, Mangu Ram volunteered to be one of the five Ghadarites accompanying a shipload of guns and propaganda material headed for India. This ship was unfortunately intercepted by the British as Batavia, and was sealed. It remained sealed for nearly a year, with the five Ghadarites as prisoners inside. In the meanwhile, they were prosecuted in absentia, and sentenced to death for taking out the weapons illegally on the ship. On hearing the capital punishment, some patriot Indians in Germany decided to help the imprisoned Ghadarites. Somehow, they managed to smuggle the prisoners out from the sealed ship, and sent them in different directions. Mangu Ram was put in a ship going to Manila. By mistake,

however, the ship reached Singapore. Unfortunately for Mangu Ram, here he was recognized by some traitor Indians who had earlier worked for the Ghadar Party. They informed the Police. By now, for running away from Batavia, death warrants had been issued by the British Government to be executed wherever any one of them was found. Accordingly, the Singapore Police began preparing for his execution. Then a miracle happened. Just half an hour before his execution, a gentleman named Barde, whom Mangu Ram had never seen or met, came, caught him by the arm, took him out of the Thana, and putting him on the same ship in which Mangu Ram had come, he asked the Caption of the ship to sail for Manila. By the time the Police swung into action, the ship had crossed the Singapore Port Limits. Having failed to intercept the ship, the police caught hold of some drunkard; executed him to cover up their lapse, and announced that Mangu Ram had been executed. This news was later published in the Indian Newspapers.

For the next 7-8 years, Mangu Ram hid in the Philippines, and during this period he had no contact with his family as no letters could be written for fear of being intercepted. Taking him, therefore, as dead, his wife married Mangu Ram's elder brother, who was a widower. The validity of the death warrant issued by the British Government lapsed in 1924. Then Mangu Ram thought of returning to India. Accordingly, he came back to Punjab in 1925. Soon thereafter, Mangoo Ram became involved in another kind of freedom struggle, the liberation of the untouchables, the people among whom he was born, and the people who were meekly suffering the atrocities of the Hindus. Babu Mangu Ram's association with the Ghadar Party had broadened his outlook, and sharpened his skills as an organizer. Soon he found a band of like-minded young men involved in the social work, and began organizing them in order to liberate the downtrodden from the clutches of the Hindu social slavery.

Encouraged by the response to his

ideas, Babu Mangu Ram convened a Conference at his village Mugowal in district Hoshiarpur on 11-12 June, 1926. Addressing the largely attended Conference, Babu Mangu Ram proclaimed that the Untouchables constituted a separate Qaum, a religious community like the Muslims, Sikhs and Hindus, and those they were the original inhabitants of this country. Hence, the movement was named as Ad Dharm; and its leaders devised distinctive costume, bright red turbans and shashes; coined a new sacred mantra or symbol, "Sohang" and exhorted the people to call themselves as Ad Dharmis.

The primary object of the Ad Dharm was to give the untouchables an alternative religion. Its another object was to reform the society from within. As social movement, the Ad Dharm exhorted the people to abstain from immoral practices; to lead a life of purity and piety; to discard the use of alcohol, drugs, give education to boys and girls, and to treat all men and women equal in the society. On the whole, the movement was aimed at giving the untouchables a sense of pride and dignity as members of the Ad Dharm.

The headquarters of Ad Dharm Mandal were established in Jalandhar city from where the movement was organized in a systematic manner, and the devoted missionaries spread the message far and wide in the Punjab, and even beyond. Since the Mandal had accepted Sahib Shri Guru Ravidass Ji as its spiritual leader, the movement became primarily popular amongst the Chamars, and they readily adopted the nomenclature of Ad Dharmi.

At the time, Babu Mangu Ram was organizing the untouchables of the Punjab under the banner of Ad Dharm; Dr. Ambedkar was fighting a similar battle in another part of the country. Though they were thousands of miles apart, yet their ideas and methods of struggle were almost identical. Both believed that the present day Scheduled Castes are not Hindus, and that their salvation lies only in being independent of the Hindu religion. Both believed in self-help and advocated peaceful means to achieve their goal. Both laid the greatest emphasis on 'education'. Babasaheb considered "education" the key to all progress, and Mangu Ram says that only "education can lead us to Sachkhand (the realm of truth)." Again, Babasaheb exhorted the people to follow the Three Commandments of 'Education, Agitation and Organization' to gain power. According to Mangu Ram, the poor have three kinds of power: "Qaumiat (collective solidarity), Mazhab (spirituality) and Majlis (organization)".

Within a year of its founding, the Ad Dharm movement created quite a stir in the Punjab by constant rallies and conferences, if forced the Government of the day to take notice of the problems of the untouchables. One of the reasons of the poverty and exploitation of the untouchables was the pernicious system of beggar, the system under which they were forced to live at the beck and call of others and were obliged to do a great deal of work without any remuneration whatsoever. The Ad Dharm Mandal agitated against the system of beggar, and demanded its abolition. The Mandal also agitatedfor repealing the Punjab Land Alienation Act which prohibited the untouchables from buying even a small piece of land. The Ad Dharm movement reached its peak at the time of 1931 Census. As a result of their sustained propaganda, more than half a million untouchables declared themselves as Ad Dharmis. This showed the organizational skill of its leaders. "The massive support", as says Mark Jueregensmeyer,"created political capital, and Mangu Ram used that capital in political ways. Ad Dharmi candidates stood for public offices and an alliance was created with the Unionist Party. In both instances, scheduled caste leaders supported by the Ad Dharm organization achieved public positions".

Courtesy: Dr. Ambedkar and Punjab by D. C. Ahir